

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 28

Poznań, wtorek dnia 19 stycznia 1932

Rok XXVII

Zjednoczenie Polskich Pisarzy Katolickich

Niedzielny zjazd polskich pisarzy katolickich w Warszawie i wyłonione z niego Zjednoczenie Polskich Pisarzy Katolickich stanowi niewątpliwie doniosły etap w rozwoju myśli i pracy katolickiej w społeczeństwie naszym.

Zbędne jest uzasadnianie na tem miejscu potrzeby utworzenia wspomnianej organizacji. Uzasadnienie znajdują Czytelnicy w rezolucjach, które w brzmieniu, ostatecznie uchwalonem, ogłaszamy na stronie drugiej. Uzasadnienie najwymowniejsze daje przede wszystkim życie. Nagromadziło ono w ostatnich czasach tyle spotęgowanych niebezpieczeństw dla katolicyzmu w Polsce, że narzucała się myśl złączenia polskich pisarzy katolickich dla obrony chrześcijańskiego charakteru państwa polskiego oraz wiary i zasad katolickich w życiu naszym zbiorowem: państwowem, społecznym, kulturalnym.

Łatwiej oczywiście organizację polskich pisarzy katolickich powołać do życia, niż nią kierować konsekwentnie i prowadzić ją po torach, zabezpieczonych rzeczywistą spójnią wewnętrzną i mocnym frontem zewnętrznym. Z tego zdają sobie niewątpliwie sprawę wszyscy głębiej w istotę rzeczy wnioskujący inicjatorowie i uczestnicy zjazdu warszawskiego.

Jako główne zadanie Zjednoczenia Polskich Pisarzy Katolickich określono „umożliwienie im — przez wytworzenie większej, niż dotychczas, pomiędzy nimi solidarności — takiego sprecyzowania duchowego ich oblicza, by oblicze to odpowiadało w zupełności wymaganiom i hasłom katolicyzmu”. Otóż to sprecyzowanie duchowego oblicza napotykać będzie w praktyce niewątpliwie na trudności — raz takiej, to znowu innej natury.

Przecież trzeba powiedzieć uczciwie prawdę, że narazie oblicze moralne zespołu, który się łączy w Zjednoczeniu Polskich Pisarzy Katolickich, jest jeszcze tak mało sprecyzowane i uzgodnione, że — o ile chodzi o życie publiczne — to, co dla jednego jest zbrodnią, uważane jest przez innych za cnotę. To też ten sam zjazd, który jako tezę wysunął postulat sprecyzowania duchowego oblicza, musiał pracę Zjednoczenia rozpocząć od — uniknięcia sprecyzowania stosunku swego do faktów, które wstrząsnęły całą duszą zbiorową prawie ogółu polsko-katolickiego, musiał się ograniczyć do formuł ogólnikowych o obronie ładu i wolności, o poszanowaniu prawa Bożego i ludzkiego „czego nie mogą krępować żadne uboczne względy”, — w przeciwnym razie byłoby doszło do rozbiegania.

Przykład ten poucza, że warunki pracy Zjednoczenia Polskich Pisarzy Katolickich nie będą łatwe. A nie będą niemi z powodu niezdrowych, nienormalnych warunków naszego życia politycznego.

Konferencja lozańska pod znakiem zapytania

Znamienna informacja „Timesa”

Londyn, 19. 1. (PAT). „Times” zamieszcza dziś następującą notatkę, posiadającą cechę informacji półurzędowej:

Ponieważ rząd francuski nie wyraził jeszcze swojej zgody na dzień 25 stycznia, jako na datę konferencji reparacyjnej, dotąd nie jest pewne czy konferencja rozpocznie się tego dnia lub czy istotnie wogóle się odbędzie. Przygotowania do udziału są jednak ze strony brytyjskiej czynione i w każdym razie min. spr. zagr. Simon wyjeżdża w sobotę z Londynu do Szwajcarii ze względu na rozpoczynającą się sesję Ligi Narodów w Genewie, na któ-

rej Simon pragnie być obecny i która jest ustalona na ten sam dzień, co konferencja reparacyjna w sąsiedniej Lozannie.

Komunikat ten jest bardzo znamienny, bo czyni on wyraźnie aluzję do tego, że konferencja lozańska albo się wcale nie odbędzie, albo też ograniczy się do jak najkrócej trwających formalności, przy których nie jest konieczna obecność resortowych ministrów gospodarczych, lecz wystarcza obecność ministrów spraw zagr., jako oficjalnych reprezentantów układów o charakterze międzynarodowym.

Rozmowy Laval'a z ambasadorem Rzeszy von Höschem — Nadchodzące wybory we Francji, Stanach Zjedn. i w Niemczech stają na drodze do rozwiązania problemu reparacyjnego

Paryż, 19. 1. (PAT). Premier Laval przyjął wczoraj ponownie ambasadora niemieckiego v. Höscha, z którym, jak wiadomo, prowadził już dłuższą rozmowę w sobotę.

Te powtarzające się spotkania wywołują w kołach politycznych tem większe zainteresowanie, że krążą uporczywe pogłoski, iż ambasador niemiecki miał być upoważniony przez swój rząd do przedstawienia premierowi Lavalowi wyjaśnienia pisemnego co do faktycznego znaczenia oświadczenia Brueninga o tem, iż Niemcy zaprzestaną płacić świadczenia reparacyjne.

Zdaniem tut. sfer w Berlinie zdają sobie doskonale sprawę, że incydent ten może odegrać poważną rolę w debatach, które dziś się rozpoczynają w izbie deputowanych w związku z deklaracją ministerjalną i dlatego też rząd niemiecki stara się osłabić jego znaczenie. Ostatnie niemieckie komunikaty oficjalne mają również ten manewr na celu. Jak wiadomo, kanclerz

Bruening zaprzeczył, jakoby miał się wyrazić, iż Niemcy nie zamierzają wykonywać planu Younga ani obecnie ani w przyszłości. Miał jedynie powiedzieć, iż Niemcy nie będą w stanie go wykonać w przyszłości.

Paryż, 19. 1. (PAT). W nocy z poniedziałku na wtorek ukazał się następujący komunikat: „Pomiędzy mocarstwami zainteresowanemi w planie Younga toczą się ożywione rokowania celem wyszukania podstawy prowizorycznej umowy w sprawach reparacji. Premier Laval przyjął wczoraj popołudniu znowu ambasadora niemieckiego v. Höscha. W związku z przygotowaniem do wyborów, które mają się odbyć w ciągu roku za równo we Francji jak i w Niemczech i w Stanach Zjedn., konkretyzuje się coraz bardziej w sferach zainteresowanych pogląd, iż jest rzeczą niemożliwą doprowadzić w chwili obecnej do szczegółowego i definitywnego rozwiązania problemu reparacji oraz długów wojennych.

W Hiszpanji znów płoną kościoły i klasztory

Z całego kraju dochodzą alarmujące wieści o rozruchach, które kończą się podpalaniem kościołów i klasztorów

Madryt, 19. 1. (Tel. wł.) Początek tygodnia nie przyniósł mimo energicznej akcji władz uspokojenia w położeniu kraju, a zwłaszcza w prowincjach centralnych. W ostatnich dniach wzmożyły się rozruchy, a akcja strajkowa w niektórych miastach przybrała na rozmiarach.

Jak donoszą z Bilbao, doszło tam w ciągu dnia wczorajszego do nowych starć pomiędzy komunistami i syndykalistami z jednej strony oraz socjalistami z drugiej strony. Wzburzony tłum napadł na biura jednego z pism katolickich, które zdemolowano, wyrzucając urządzenia i meble na ulicę i paląc je.

W związku ze wzmogłą aktywnością kół zradikalizowanych, które przy udziale niezadowolonych tłumów próbują wykorzystywać obecną sytuację dla swych celów, przygotowano

większe oddziały policji i wojska dla utrzymania porządku. W kilku miejscach w ciągu dnia wczorajszego doszło do ostrych starć między policją i wojskiem a demonstrantami. W pobliżu Bilbao zdemolowano kościoł, który syndykalisci następnie podpalili.

Również z Walencji donoszą o rozruchach. W kilku miejscowościach tej prowincji spalono szereg kościołów i klasztorów.

W samym Madrycie doszło w ciągu dnia wczorajszego do ponownych starć, w czasie których aresztowano 51 osób. Miasto znajduje się obecnie pod dozorem oddziałów wojskowych.

Z Sagunto i innych miast prowincji Valencja donoszą o poważnych starciach, które miały miejsce pomiędzy strajkującymi a policją. Z Valencji wysłano wojsko do Sagunto celem zapobieżenia dalszym ekscesom.

A jednak, jak powiedzieliśmy na wstępie, uznajemy próbę zrzeszenia polskich pisarzy katolickich za niezbędną wskazaną wobec ogromu niebezpieczeństw, grozących życiu katolickiemu

w Polsce. Wszyscy ludzie dobrej woli, przejęci myślą przewodnią warszawskiego zjazdu i wyrosłej zeń organizacji powinni, przestrzegając oczywiście taktu i umiaru pod względem metody dzia-

łania, pracować nad sprecyzowaniem duchowego oblicza świata polskich pisarzy katolickich, „by oblicze to odpowiadało w zupełności wymaganiom i hasłom katolicyzmu”.

Ku uwadze narodowców

Wybory do rad gminnych

W marcu b. r. kończy się urządowanie rad gminnych, wybranych w marcu 1929 r. Wskutek powyższego oraz zgodnie z rozporządzeniem ministra b. dz. el. nicy pruskiej z dnia 25 marca 1920 r. (Dz. Urz. nr. 19 z dn. 30. 4. 1920 r.) starostowie w niektórych powiatach już zarządzili przeprowadzenie nowych wyborów.

W latach ubiegłych wojewoda poznański ustanawiał jeden termin wyborczy dla całego okręgu wojewódzkiego. Obecnie dla nieznanych nam powodów starostowie wyznaczają różne terminy w poszczególnych powiatach, ogłaszając swe zarządzenia w „Ore-downiku Powiatowym”.

Zwracając uwagę na konieczność dopilnowania swych praw i obowiązków obywatelskich, wzywamy, aby osoby zainteresowane bacznie pilnowały terminów, podanych w „Ore-downikach”, a zwłaszcza po ogłoszeniu wyborów w poszczególnych gminach i wyłożeniu przez sołtysa list wyborców, aby sprawdziły, czy są na liście zapisane.

Stwierdzamy, że na liście wyborczej powinien być zapisany każdy mężczyzna lub kobieta, kto posiada obywatelstwo polskie, mieszka w danej gminie 12 miesięcy, oraz ukończył 20 rok życia do dnia 15 stycznia b. r.

W myśl art. III instrukcji wyborczej z 1920 r. lista wyborców może być uzupełniona w ciągu dwóch tygodni od dnia jej wyłożenia przez sołtysa do publicznego przeglądu.

Gdyby więc wyborca został na liście pominięty, powinien u sołtysa domagać się zapisania.

Rady gminne są podstawą samorządu gminnego. Od składu rady gminnej zależy będzie gospodarka w gminie. To też działacze narodowi winni dołożyć wszelkich starań, by do rad gminnych weszli ludzie, którzy dzięki, czy to swym zdolnościom, czy też natytemu doświadczeniu dają gwarancję, że groszem publicznym będą gospodarowali umiejętnie.

Dalsze instrukcje będziemy ogłaszali, a narazie przestrzegamy tutaj przed lekceważeniem znaczenia tych wyborów.

Informacji w sprawach wątpliwych udzielać będzie biuro Stronnictwa Narodowego w Poznaniu przy ul. św. Marcina 65. I piętro, w podwórzu, na lewo, od 11 do 1 w południe.

Na zapytania listowne należy załączać znaczek pocztowy na odpowiedź.

Delegacja francuska na konferencję rozbrojeniową

Paryż, 19. 1. (Tel. wł.) Francuska rada ministrów na dzisiejszym posiedzeniu mianowała delegację na konferencję rozbrojeniową. Przewodnictwo delegacji obejmie minister wojny Tardieu, zastępcą jego będzie Paul Boncour. Ponadto w skład delegacji wejdą: minister kolonjalny Paweł Reynaud, minister marynarki wojennej Dumont i minister lotnictwa Dusmenil, podsekretarz stanu Gignoux i przewodniczący komisji woj- skowej w izbie Fabry.

Uchwały zjazdu polskich pisarzy katolickich

Niedzielny zjazd pisarzy katolickich powziął — jak już donosiliśmy wczoraj — szereg rezolucyj, które podajemy dziś w formie ostatecznej ustalonej. Rezolucja dotycząca utworzenia Zjednoczenia Polskich Pisarzy Katolickich brzmi:

Pisarze katolicki, zgromadzeni z całej Polski na zjazd, który jest drugim ich zjazdem w Warszawie, a pierwszym w wyzwolonej za łaskę Opatrzności stolicy kraju.

świadomi przełomowej roli, jaką odegrał Kościół Rzymsko-Katolicki przy kształtowaniu się narodu polskiego, państwa polskiego, kultury i literatury polskiej,

świadomi dalej potężnego odrodzenia religijnego, jakie zwłaszcza po wielkiej wojnie przejawia się w łonie poszczególnych elit intelektualnych świata,

świadomi jednak również wielkich ciągle i żywych niebezpieczeństw, które mi zagraża ludzkości negacja Boga i prawideł etycznych wiary, przystępują do Zjednoczenia Polskich Pisarzy Katolickich z siedzibą w Warszawie, uznając potrzebę:

a) umożliwienia im — w zakresie moralnym, a przez wytworzenie większej, niż dotychczas, pomiedzy nimi solidarności — takiego sprecyzowania duchowego ich oblicza, by oblicze to odpowiadało w zupełności wymaganiom i hasłom katolicyzmu;

b) umożliwienia im dalej — w zakresie materialnym niezależności od czynników nic z katolicyzmem nie mających wspólnego;

c) skoordynowania w końcu ich działalności z pokrewnymi im czynnikami w świecie katolickim.

Po uchwaleniu rezolucji, dokonano wyboru komitetu organizacyjnego Zjednoczenia w składzie następującym:

Prof. O. Halecki, prof. Br. Gubrynowicz, prof. Kl. Jędrzejewski, Karol Hubert hr. Rostworowski, A. Słonczyńska, St. Milaszewski, K. M. Morawski, sen. W. Rostworowski, red. Adam Romer, dr. Smolarski, Z. Zóltowska-Dąbrowska, M. Rodziewiczówna, red. K. Olchowicz, posłowie: W. Bitner, prof. Ign. Czuma i Zd. Stahl, sen. M. Seyda, ks. superior Sopuch, ks. prał. Choromański, ks. prał. J. Klos, ks. prał. Z. Kaczyński, red. J. Rembieliński, red. Adam Piasecki i dr. Grzankowski.

Rezolucja dotycząca obrony zasad katolickich w życiu publicznym otrzymała ostateczne brzmienie następujące:

Ogólnopolski zjazd pisarzy katolickich, pierwszy w odrodzonej Polsce, nawiązuje nie do świętych tradycji piśmiennictwa polskiego wieków ubiegłych, ożywionych wielką ideą religijną narodową.

Kościół był krynicą, w której naród czerpał życie duchowe. We wszystkich czasach, w chwilach wielkich dzieł i chwali, a tak samo pośród wstrząsów i obaw, ilekroć naród czuł potrzebę ujawnienia i utwierdzenia swego ducha, zwracał się ku Bogu.

Zjazd polskich pisarzy katolickich, obradując w czasach, gdy mnożą się objawy duchowego zdziwienia i łamane są zasady łacińsko-zachodniej cywilizacji, w której podstawach tkwi poszanowanie godności człowieka, pragnie pracować w tym duchu, aby zapanowała w życiu osobistym i zbiorowym nauka Chrystusa Pana: miłości, sprawiedliwości i na nich opartej pokoju.

Czasy obecne są brzemienne w wypadki. Świat przeżywa dziś burzę zarówno gospodarczą, jak i duchową. Przeciwko rodzinie zwłaszcza, na której opiera się byt społeczeństwa, skierowane są szczególnie groźne zamachy. Narażona jest wolność osobista i wolność sumienia w granicach, jakie ustanawia prawo Boże.

Na piśmiennictwo katolickie nakładają te czasy wielki obowiązek czujności i obrony ducha cywilizacji chrześcijańskiej przed znieprawieniem i zniszczeniem. W tych warunkach polskie piśmiennictwo katolickie, kierując się encyklikami Stolicy Apostolskiej, musi spełnić swe zadanie, stając w obronie ładu i wolności przez poszanowanie praw Bożych i ludzkich. Nie mogą go kępować żadne uboczne względy. Musi pozostać sobą, wierne swej odwiecznej myśli przewodniej.

Ogólnopolski zjazd pisarzy katolickich w Warszawie stwierdza, że na-

czelnym obowiązkiem tego pokolenia polskiego, którego udziałem, dzięki zrzadzeniu Opatrzności oraz wysiłkom pokoleń poprzednich i własnym, stało się wskrzeszenie niepodległej Ojczyzny, jest pochód, w dalsze dzieje narodu z wiarą i przekonaniem, że — jak państwo polskie powstało jako chrześcijańskie, było ostoją chrześcijaństwa, tak też i w przyszłość swoją iść musi, jako państwo chrześcijańskie.

Zjazd, świadom zgrozy obecnego przesilenia gospodarczego, klęski bezrobocia i brzemienia biedy wśród szerokich rzesz kraju naszego oraz posłuszny wezwaniu ostatniego listu Ojca Świętego, postanawia przyczynić się szczerym wysiłkiem polskiego piśmiennictwa i dziennikarstwa do wszelkich działań w celu złagodzenia tego zła.

Ogólnopolski zjazd pisarzy katolickich zakłada stanowczy protest przeciwko wszelkim zakusom podważania fundamentów rodziny chrześcijańskiej i dlatego też postanawia zwalczać projekt ustawy małżeńskiej, przygotowany przez komisję kodyfikacyjną, który chciałby narzucić obowiązkowe małżeństwo cywilne, rozwody i sądownictwo świeckie dla Sakramentu małżeństwa. Sakramentalność małżeństwa i jego nierozdzielność jest bezcennym skarbem społeczeństwa polskiego, bo — podwaliną jego zdrowia moralnego. Nieskalana polska rodzina chrześcijańska jest też rekojmią siły narodu i potęgi państwa.

Polaku! pamiętaj —

aby w domu Twoim znajdowała się serja 12 pocztówek, wyobrażających fragmenty Powstania Wielkopolskiego 1918/19. Tych 12 kolorowych obrazków przyjmowane są przez wszystkich patriotów z prawdziwą radością, jako miłe wspomnienie przetych wielkich chwil.

Cała serja (12 sztuk) do nabycia za 3,— zł w wszystkich składach papieru i księgarniach w Poznaniu i na prowincji oraz wprost u wydawcy za poprzednim nadaniem należności.

Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu

św. Marcin 70

J. E. ks. kardynał Kakowski o roli piśmiennictwa katolickiego

Na ogólnopolskim Zjeździe Pisarzy Katolickich wygłosił przemówienie J. E. ks. kardynał Kakowski, który w ten sposób scharakteryzował zadania piśmiennictwa katolickiego:

„Prasa codzienna i periodyczna, książka naukowa, powieść, nowela, poezja, sztuka, teatr, film — wszystkie te dzieła ducha, myśli i serca ludzkiego winny w swoim zakresie apostołować i współdziałać z Kościołem i duchowieństwem w pogłębianiu i rozwoju życia katolickiego w społeczeństwie.

„Nie mniej doniosłe zadanie pisarzy katolickich — to obrona Kościoła, oraz naszych tradycji i ideałów religijnych i narodowych przed napaściami i przewrotną działalnością masonerii, wolnowolności, radykalizmu i sekciarstwa, które panoszą się i krzewią w Polsce, korzystając z wybujałej wolności. W imię zła zrozumianej wolności sumienia domagają się u nas wrogowie Kościoła coraz natrętniej ślubów cywilnych i rozwodów, szkoły bezwyznaniowej, laicyzacji naszego ustawodawstwa i rozdziału Kościoła od państwa. W imię fałszywie pojętej wolności słowa, szerzą się u nas najbardziej karygodne oszczerstwa i napaści w pewnych odłamach prasy na religię katolicką, na Stolicę Świętą i na episkopat; przez palce patrzy się na propagandę literatury pornograficznej i sztuk teatralnych, ośmieszających katolicyzm, papieżstwo i moralność chrześcijańską. Wreszcie w imię wolności stowarzyszeń żądają dziś legalizacji jaknajbardziej szkodliwych dla kraju sekt i instytucji, niezgodnych z moralnością chrześcijańską.

„Żywioły katolickie, zwłaszcza we Francji, Belgii, Holandji i w Niemczech, zapomocą dobrze zorganizowanych zespołów działaczy i pisarzy katolickich energicznie przeciwdziałają wszelkim zakusom propagandy antykatolickiej i bezwyznaniowej.

„Cóż myśmy w tym kierunku uczynili? Niesiety, u nas do ostatnich cza-

szajd stwierdza, że przygotowany przez komisję kodyfikacyjną projekt ustawy o aktach stan ucywilnego, nie tylko wyłączający duchowieństwo od prowadzenia tych aktów, ale znoszący ujawnianie przynależności religijnej i stwierdzanie dokonania obrzędów religijnych, pomija zapewnione konstytucyjnie uznanie religii i toruje drogę bezwyznaniowości.

Zjazd zwraca uwagę na groźny zalew rozwiązłości w pismach i książkach, teatrach i kinach. Niebezpieczne to zjawisko, wiedzące ku rozprzężeniu obyczajów i zepsuciu jest zaczął rozkładu na ziemiach naszych. Pisarze katolicki, dbali o to, by literatura zachowała całą swoją twórczą swobodę, uważa za swój szczególny i naczelnny obowiązek walkę z posiewem rozstroju, lecz do walki stanąć także musi całe społeczeństwo przez bezwzględny bojkot niemoralnych pism, książek i widowisk, a przez propagandę zdrowej i silnej literatury pięknej, odpowiadającej godności państwa polskiego.

Zjazd pisarzy katolickich wzywa:

a) wszystkie pisma, aby ściśle przestrzegały kierunku katolickiego, zarówno w doborze artykułów, jak i w zamieszczaniu ogłoszeń, a w szczególności, aby unikały niezdrowej sensacji,

b) wszystkich pisarzy, stojących na gruncie etyki chrześcijańskiej, do niezamieszczania swych artykułów w pismach o tendencjach rozkładowych i antychrześcijańskich,

c) całe społeczeństwo katolickie — do czynnego poparcia prasy katolickiej przez jej czytanie i rozpowszechnianie.

iść tą samą drogą, jaką szła dotychczas, t. j. na własną rękę, bezładnie obojętnie, albo nawet niechętnie ustosunkowując się do zorganizowanego ruchu katolickiego.

„2) Co rychlej przeto, a właściwie już na obecnym zjeździe, należy utworzyć trwały i silny zespół organizacyjny pisarzy katolickich, któryby jednoczył, popierał i uzgadniał wszelką szlachetną inicjatywę lub pracę, podjętą na polu piśmiennictwa katolickiego oraz obmyślał praktyczne i skuteczne środki przeciwdziałania szerzącej się w literaturze i prasie pornografii i walce z ideologią katolicką.

„3) Członkowie zrzeszenia pisarzy katolickich winni popierać i zasilać swymi pracami istniejące już organy periodyczne katolickie, oraz zabiegać o zakładanie nowych, gdy zachodzi tego potrzeba, zwłaszcza zaś o powołanie do życia pisma, poświęconego rzeczowej krytyce literackiej. Szkodliwym jest bowiem zamieszanie przez pisarzy katolickich, artykułów w wydawnictwach niechętnie albo nawet wrogo usposobionych względem Kościoła i katolicyzmu, lub propagujących kult ciała i brudną pornografię.

„4) Byłoby bardzo wskazane, aby zrzeszenie pisarzy katolickich weszło do zespołu organizacyjnego diecezjalnej i krajowej Akcji Katolickiej, w celu utrzymania ścisłej łączności z hierarchją kościelną.

„5) Cała działalność zrzeszonych pisarzy katolickich winna oprzeć się na zasadach wiary i etyki katolickiej.

Jak posłowie B. B. reprezentują interesy moralne społeczeństwa

Ks. kanonik Bernard Losiński, poseł Klubu Narodowego, nadesłał redakcji „Słowa Pomorskiego“ następujące pismo:

— „Na komisji budżetowej Sejmu dnia 12 stycznia 1932 roku przy obradach nad budżetem ministerstwa sprawiedliwości poseł Rzóska z BB. stanął w obronie projektu komisji kodyfikacyjnej nowej ustawy małżeńskiej, broniąc projektu i powołując się na były zabór pruski, gdzie według niego ustawa podobna obowiązuje od lat 50 i „nie sądzi (jak brzmią sprawozdania z obrad komisji), by ludność miejscowa mogła być zadowolona w razie cofnięcia jej wstecz o 50 lat! Przepisy o księgach stanu cywilnego są zdobyczą — jak mówił — kulturalną b. dzielnicy pruskiej”.

„Poseł Kornecki (Stron. Narod.), wówczas obecny, słusznie odparł: „Nie są żadną zdobyczą, ale narzucone zostały przez rząd pruski!”

„Tego niesłychanego oświadczenia posła Rzóska nie mogę zostawić bez odpowiedzi. Jest to bowiem nic innego, jak pochwalenie ustawodawstwa pruskiego w sprawach religijnych, które wywołały znaną walkę kulturalną.

„Cały Kościół katolicki wówczas wystąpił przeciwko ograniczeniu i pogwałceniu praw Kościoła. Zawrzała wtedy na całej linii tak zwana walka kulturalna, w wyniku której ksiądz arcybiskup Ledóchowski został wtrącony do więzienia, a wielu innych przecierpiało ciężkie kary w obronie Kościoła.

„I dziś w Sejmie polskim ma odważyć poseł tej ziemi pomorskiej, która tyle wycierpiała z powodu tej walki, nazywać narzucone ustawodawstwo bismarkowskie „zdobyczą kulturalną”?

„Dzięki wyrobieniu narodowemu i jedności wśród katolickiego społeczeństwa ustawodawstwo pruskie nie czyniło wielkich szkód, gdyż władze pruskie przy wykonywaniu ustaw liczyły się z nastrojami ludności.

„Projekt komisji kodyfikacyjnej idzie zresztą znacznie dalej! Ustawodawstwo pruskie nie znało małżeństw na próbę, nie ułatwiała też rozwodów w ten sposób, jak to czyni projekt ogłoszony.

„Zresztą biskupi polscy w orędziu swoim jako przełożeni duchowni katolickich w Polsce swoje zdanie wypowiedzieli. — Jest ono wskazówką i kwestją sumienia.

„Oświadczenie się, potępiające orędzie biskupów polskich i nazwanie tegoż orędzia „wykretną agitacją“ przy równoczesnym pochwaleniu walki kulturalnej naszego ludu polskiego i katolickiego w byłym zaborze pruskim przez posła, wybranego głosami Polaków katolików, muszę nazwać zdradą interesów moralnych tej ludności.

„(—) Ks. kanonik Losiński, poseł“

3 decyzje komisarza Ligi Narodów w sprawie kolei gdańskich

Gdańsk, 19. 1. (PAT.) W dniu wczorajszym wysoki komisarz Ligi Narodów przesłał Komisarzowi gen. Rzeczypospolitej w Gdańsku trzy decyzje w sprawach, dotyczących administracji kolei polskich na terenie w. m. Gdańska. Decyzje te zostały wydane wskutek wysuniętych przez senat gdański w końcu 1929 r. wniosków, mających na celu wprowadzenie ograniczeń praw przyznanych Polsce na podstawie istniejących traktatów, umów i decyzji organów Ligi Narodów.

1-szy z tych wniosków dotyczył władzy nadzorczej nad kolejami na terenie W. Miasta. Senat gdański domagał się w swoim wniosku przyznania mu władzy nadzorczej. Wysoki Komisarz ze swej strony zdecydował, że wniosek Senatu pozbawiony jest podstaw prawnych. Oznacza to, że atrybucje władzy nadzorczej na kolejach na terenie Gdańska przysługują wyłącznie władzy polskiej.

2-gi wniosek senatu domagał się wydzielenia kolei na terenie wolnego miasta pod zarząd osobnej dyrekcji. Wysoki komisarz zdecydował, że Polska obowiązana jest do zarządu kolejami na terenie w. m. Gdańska ustanowić w własnym zakresie osobny organ. Ustalenie rozmiarów oraz zakresu kompetencji tego organu należy do władz polskich.

Wreszcie przedmiotem 3-go wniosku senatu była sprawa zatrudniania na kolejach polskich w obrębie w. m. Gdańska obywateli gdańskich. Senat we wniosku swoim domagał się przyznania daleko idących uprawnień urzędnikowi gdańskiemu, przydzielonemu do dyrekcji kolei dla spraw personalnych dla Gdańska. Wysoki Komisarz zdecydował, że pełnia praw administracji personalnej koleją polską należy do dyrekcji kolei polskich. Urzędnik gdański ma prawo otrzymywania informacji, dotyczących zarządzeń personalnych odnoszących się do obywateli gdańskich. Informacje te miałyby być komunikowane w miarę możliwości przed powzięciem oświadczenia przez dyrekcję. Urzędnikowi gdańskiemu nie przysługują prawo wglądu w oświadczenia personalne.

W końcu w decyzji swojej wysoki komisarz zinterpretował pojęcie wyższej administracji, która może być obciążona przez obywateli polskich w odróżnieniu od służby wykonawczej, zarezerwowanej decyzją z 1921 r. dla obywateli gdańskich.

Wszystkie trzy decyzje wysokiego komisarza oparte są na wnioskach specjalnie powołanych przez organa Ligi Narodów komisarzy prawników i rzeczoznawców technicznych.

Przed wyrokiem w procesie lubeckim

Lubeka, 19. 1. (Tel. wł.) W procesie lubeckim wniósł prokurator dla oskarżonego prof. dr. Daichera o trzy lata więzienia, dla dr. Allstaedta i

prof. Klotza o jeden rok więzienia. Dla oskarżonej pielęgniarki Kuepling wniósł o uwolnienie.

Groźna sytuacja w górnictwie

Katowice, 19. 1. (Tel. wł.) W poniedziałek odbyły się w Katowicach obrady Zespołu Pracy związków zawodowych górniczych i hutniczych. Uchwalono na nich zwołanie w czwartek kongresu radców zespołu wszystkich kopalń już razem z Centralnym Związkiem Górników.

Postanowiono wysłać do Związku Centralnego depeszę. Domaga się ona niezwłocznie unieważnienia znanego obwieszczenia pracodawców, które wypowiedziało pracę 100 tys. robotników na Górnym Śląsku.

Sytuacja na G. Śląsku zaostrzyła się bardzo silnie, tak samo zaostrzyła się w Zagłębiu Dąbrowskim i w Zagłębiu Krakowskim, gdzie od 31 stycznia wypowiedziano robotnikom pracę na dotychczasowych warunkach, a od 1 stycznia zarobki niższo o 21 proc. Jeśli ktoś na te propozycje się nie zgadza, to winien uwiadomić kierownika ruchu do dnia 25 stycznia br. Rozgoryczenie wśród robotników jest silne, tak że z jednej strony są zapowiedzi lokautu przemysłowców, a z drugiej strony strajku generalnego robotników. (w)

Min. Ghica w Pradze

Praga, 19. 1. (Tel. wł.) Rumuński minister spraw zagranicznych przybył dziś do Pragi, gdzie odbędzie szereg konferencji z władzami rządowymi. Rozmowy dotyczące będą bieżących spraw obecnej polityki zagranicznej, a ponadto również sprawy zwołania konferencji Małej Ententy, która odbyć się ma w uzdrowisku szwajcarskim Montreaux w końcu bieżącego miesiąca.

Minister Ghica przyjęty zostanie jutro przez prezydenta republiki czeskosłowackiej, poczem odjedzie w dalszą drogę do Paryża.

Sytuacja strajkowa w Łodzi

Łódź, 19. 1. (Tel. wł.) Strajk tramwajów łódzkich załamuje się. Akcję nad strajkiem objęły żywioły komunistyczne. Komunikację w mieście Łodzi podtrzymuje 60 autobusów, sprowadzonych z okolic miasta. (w)

Manifestacja „Stahlhelmu” przeciw traktatom

Berlin, 19. 1. (PAT.) W wielką manifestację rozbrojeniową zamierzała się wczoraj uroczyście „Stahlhelmu” okazji rocznicy powstania Zw. Rze-

szy. Przywódca organizacji „Stahlhelmu” Düsterberg wygłosił propagandowe przemówienie przeciwko traktatom pokojowym i m. in. oświadczył, że Niemcy nigdy nie uznają stanu, wytworzonego przez traktaty pokojowe, jako ostatecznego rozwiązania.

Nie zrezygnujemy nigdy z wydartych nam obszarów niemieckich — mówi Düsterberg. Nigdy nie wyrzekniemy się zabranych nam kolonii zamorskich.

Mówca nie oczekuje, by Francja, Belgja, Czechosłowacja i Polska oraz inne państwa zgodziły się na postulaty rozbrojeniowe Niemiec i domaga się, aby delegacja niemiecka na konferencję genewską wystąpiła wprost z żądaniem przyznania Rzeszy niemieckiej równouprawnienia zbrojeń z innymi państwami.

Gdynia tańsza niż Gdańsk

Gdańsk, 19. 1. (Tel. wł.) Uszkodzony tutaj szwedzki transportowiec „Ture” miał być reparowany zrazu w Gdańsku, ale okazało się, że oferty stoczni w Gdańsku są znacznie wyższe od oferty „Stoczni Gdyńskiej”, wobec czego właściciel statku postanowił dokonać naprawy w Gdyni. W ciągu dnia dzisiejszego statek „Ture” umieszczony już został w doku pływającym „Stoczni Gdyńskiej”. S. B.

Zgon działacza polskiego z Orawy

Warszawa, 19. 1. (Tel. wł.) — W Lipnicy na Orawie zmarł wczoraj góral Piotr Borowy, wielki patriota, który w roku 1919 razem z ks. dr. Machajem przyjeżdżał do Paryża, starając się o przyłączenie Spisza i Orawy do Polski. Pamiętna jest audjencja Borowego u Wilsona, z którym przez dłuższy czas rozmawiał. Borowy był przez pewien czas w Ameryce. (w)

Stosunki w Kłajpedzie

Kowno, 19. 1. (PAT.) Czasopismo „Trymitas” zamieszcza znamienny artykuł, poświęcony stosunkom, panującym na terytorjum Kłajpedy, która przed 9 laty została przyłączona do Litwy.

Dzięki autonomii, zagwarantowanej przez konwencję kłajpedzką, tamtejszy żywioł niemiecki prowadzi — zdaniem czasopisma — w dalszym ciągu wszelkimi środkami akcję germanizacyjną. Obecne stosunki w Kłajpedzie mało się różnią od tych, jakie tam panowały za czasów niemieckich. Oczy władz kłajpedzkich zwrócone są nadal w stronę niemieckiej macierzy, której zarządzenia są ślepo naśladowane, niejednokrotnie wbrew interesom własnego społeczeństwa.

Skazanie zbrodniarzy

Dziś o godz. 13.15 wkroczył na salę komplet wyrokujący z sędzią dr. Japą na czele. Wśród ogólnego napięcia wysłuchano wyroku, mocą którego Wal-trowski i Biniak skazani zostali każdy na 13 lat ciężkiego więzienia a Maćkowiak na 11 lat ciężkiego więzienia i na ponoszenie kosztów sądowych w wysokości 600 zł każdy. Zasadzenie nastąpiło z § 251, t. j. za ciężki rozbój. (z)

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 19. 1. 1932.

Spędzono: wołów 58 buhał 172, krów 320 sztuk bydła 550 świń 1.600, cieląt 482, owiec 350, razem 2.962 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczony nieoprzęgane 64—70
Mięsiste tuczony młodsze do lat 3 54—60
Mięsiste tuczony starsze 42—48
Miernie odżywione 32—40

Buhaje:
Wytuczony pełnomięsiste 56—60
Tuczony mięsiste 48—54
Nietuczony dobrze odżywiony starsze 42—46
Miernie odżywione 32—40

Krowy:
Wytuczony pełnomięsiste 62—68
Tuczony mięsiste 54—60
Nietuczony dobrze odżywiony 32—40
Miernie odżywione 24—28

Jalowice:
Wytuczony pełnomięsiste 65—70
Tuczony mięsiste 54—60
Nietuczony dobrze odżywiony 44—50
Miernie odżywione 32—40

Młodzież:
Dobrze odżywione 32—40
Miernie odżywione 26—30

Cielęta:
Najprzejdniejsze cielęta wytuczony 60—64
Tuczony cielęta 52—58
Dobrze odżywione 46—50
Miernie odżywione 36—40

OWCE:

Wytuczony pełnomięsiste ja-gnięta i młode ze skopy 50—58
Tuczony starsze skopy i maciorki 00—44
Dobrze odżywione 00—00

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 83—90
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 84—88
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 78—82
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi 70—76
Macjory i późne katastrofy 70—80
Świnie bekonowe 74—76
Świnie bekonowe loco stacja załadowania I—70—72 II—66—70.
Przebieg targu bardzo spokojny.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 19. 1. 1932.

Warunki: Handel hurtowy, parytel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.4 f w h.); 5) jęczmienia oboz i pom: a) 64 do 66 kg, b) 68 kg; 6) owsa poznań i pom 43.55 kg (74.1 f w h.).

Ceny transakcyjne

Zyto 535 tonn par. Poznań 27.25
Usposobienie spokojne
Pszenica 90 tonn par. Poznań 24.75
Usposobienie spokojne

Ceny orientacyjne

Jęczmień a) 64—66 kg 20.25—21.25
Jęczmień b) 68 kg 22.00—23.00
Usposobienie spokojne.
Jęczmień browarowy 24.50—25.50
Usposobienie spokojne.
Owies 21.00—21.50
Usposobienie słabe.
Maka żytnia 65% wł work. 37.00—38.00
Usposobienie spokojne.
Maka pszen 65% wł work. 35.75—37.75
Usposobienie spokojne.
Otręby żytnie 15.75—16.25
Otręby pszenne 14.00—15.00
Otręby pszenne (grube) 15.00—16.00
Rzepak 33.00—34.00
Gorczyca 33.00—40.00
Groch Victoria 24.00—28.00
Groch Folgers 29.00—32.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 195 tonn par. Poznań 45 tonn wylotków suszonych loco stacja 100 ctr.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.911 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem. w dewizach 210.70 zł., gotówką 209.65 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.71 do 173.97 zł., gotówką 173.37 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 19. 1. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana, również kursy przy obrotach ograniczonych.

Z papierów państwowych notowano jedynie 5% pożyczkę konwersyjną, której kurs podniósł się na 40½—41% w transakcjach. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. zauważono większy popyt na 8% listy dolarowe stare po 70% lecz nie było oddawców, również poszukiwano 4% listy zastawne konwert. po 28.50 natomiast 6% listy żytnie doznały małą zniżkę i notowały 13.25 w transakcjach. Reszta papierów o mniejszym zainteresowaniu i bez obrotów.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 40½—41 +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziemstwa Kredyt. 28½ P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 13.25 +
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 19. 1. 1932.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91½. sp.: 8.93½, kup.: 8.89½.

Dewizy:

	trans.	sprzeż.	kup.
Belgja	124.30	124.61	123.99
Holandja	359.30	360.20	358.40
Londyn	30.90	31.05	30.75
Nowy Jork			
czeki	8.917	8.987	8.897
Nowy Jork			
kabel	8.923	8.943	8.903
Paryz	35.10	35.19	35.01
Praga	26.41½	26.48	26.35
Szwajcaria	174.20	174.63	173.77
Berlin	211.00		

Tendencja niejedolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożyczka inwest.	83.50	83.00
4% pożyczka szt. ser.		89.00
5% pożyczka konw.		40.00
6% pożyczka dol.		56.00 55.50
4% premii Col.		43.00 42.75
7% pożyczka stabil.		54.25 53.25
10% pożyczka kol.		101.00

Tendencja słabsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 100.00—100.50
Tendencja cokolwiek mocniejsza.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg.

Berlin, dnia 19. 1. 1932.

Pszenica march 75—76 kg.	227.00—229.00
Tendencja mocniejsza.	
Pszenica jara 78—79 kg.	230.00—232.00
Tendencja mocniejsza.	
Zyto march 72—73 kg.	197.00—199.00
Tendencja stała.	
Jęczmień	160.00—170.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	155.00—160.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	136.00—144.00
Tendencja mocniejsza.	
Maka pszenna	27.50—31.25
Tendencja stała.	
Mak żytnia 70%	27.00—29.25
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	9.60—10.00
Tendencja ledwo utrzymana.	
Ospa żytnia	9.60—10.00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jałalny	21.00—23.50
Groch pastewny	15.00—17.00
Peluszka	16.00—18.00
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.00—12.00
Łubin biały	14.00—15.50
Seradela nowa	22.50—28.00
Kuchy lniane 37%	11.90—12.00
Kuchy z orzechów ziemnego	12.30
Kuchy mielone (maczka)	12.20
Wytłoki suche baryt Berlin	6.50—6.60
Śrót Soja ekstrahowany 43% loco Hamburg	10.60—10.80
Śrót Soja ekstrahowany 43% loco Szczecin	11.60—11.80
Platki ziemniaczane	12.20—12.30
Śloma żytnia pras drut.	0.75—0.95
Śloma pszenna pras drut.	0.60—0.70
Śloma owsiana pras drut.	0.70—0.85
Śloma jęczmienna drut.	0.65—0.75
Śloma żytnia dl wiązana	0.85—1.00
Śloma żytnia pras sznur	0.65—0.75
Śloma pszenna pras sznur	0.55—0.65
Tendencja utrzymana.	
Sieczka	1.25—1.50
Siano handlowe	1.20—1.40
Siano dobre i pok.	1.70—1.90
Lucerna luźna	2.40—2.70
Tymoteusz luźny	2.35—2.65
Siano koniczynowe luźne	2.25—2.55
Tendencja spokojna.	

Ogólna tendencja spokojna.

Dziwny obiad i osobliwy kucharz

Kto gotuje? — Niedomknięte drzwi — Puste półmiski — Dzieci i ryby — Ostre sos i nowa polityka

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, 18 stycznia

Nie wiem, czy w innych europejskich ośrodkach politycznych temperatura jest tak podniecona, jak w Berlinie. Jest to dzisiaj prawdziwy kocioł, w którym gotują się potrawy, przedkładane potem zdumionej Europie do spożycia. A ponieważ niemiecka kuchnia zdawna słynie jako nienajlepsza, przeto zasiadający do stołu politycznego biesiadnicy krzywią się i krztuszą, i nie zawsze po takim obiedzie wstają zadowoleni.

Polityka międzynarodowa przewiduje co jakiś czas normalne galowe obiady, podobnie, jak w każdym kraju raz albo dwa razy na rok głowa państwa zaprasza na oficjalny obiad wszystkich akredytowanych u siebie dyplomatów. Są to normalne zebrania Ligi Narodów. I tutaj Niemcy odgrywają w dużym stopniu rolę kuchmistrzów, chociaż dzielą się w tym również z innymi narodami. Poza tym jednak starają się oni o to, ażeby odbywały się obiady nadzwyczajne, przyczem obejmują wyłączne zadanie przygotowania potraw. Jeden z takich obiadów ma się odbyć w Lozannie. Goście są już zaproszeni, ale o termin obiadu odbywają się do ostatniej chwili targi. Tymczasem w kuchni roboty wrę na dobre. A ponieważ drzwi nie są szczelnie zamknięte, więc rozchodzi się zapachy gotowanych „smakolek”. Są one tego rodzaju, że zaproszeni goście z przerażeniem myślą o tem, co będą musieli spożywać. Stąd też ciągle wahania co do terminu.

W gruncie rzeczy cała polityka europejska kręci się od dłuższego czasu około zagadnień wysuwanych przez Niemcy. Policzmy tylko wszystkie konferencje, odbyte w sprawie odszkodowań. Zaledwie zmęczonym ministrom, dyplomatom i przedstawicielom gospodarki wydaje się, że wreszcie sprawę tę uregulowali, Niemcy rozpoczynają akcję, dążącą do zmiany, i cała historia rozpoczyna się od nowa.

Na konferencji w Lozannie Niemcy w roli kuchmistrza postanowiły wprowadzić zupełną inowację: Podać puste półmiski. Oświadczyły mianowicie, że płacić nie będą. Goście, a zwłaszcza Francja, jak wiadomo, na punkcie kuchni bardzo wrażliwa, oburzyła się i zapytała, czy wogóle warto przychodzić na takie bankiety. Anglia, mniej wrażliwa na punkcie kulinarnym, ale za to bardzo wrażliwa na formy, zdumiała się również i stwierdziła, że takiego „menu” nie powinno się zapowiadać przed zebraniem się zaproszonych, a poza tem oświadczyła, że dla przyzwoitości coś jednak podać trzeba, tembardziej, iż obejrzała sobie kiedyś urządzenie kuchenne Niemiec i doszła do przekonania, że gotować na nich można. Nie uważa więc, ażeby było przyzwyczajenie, gdyby później kiedyś kucharz sam wszystko zjadał i z tego powodu w przyszłości zabardzo utył. Włochy są zdania, że europejscy biesiadnicy mogą zasiać do tak dziwnego obiadu, ale powinni się zemścić, zapraszając na podobny obiad Amerykę. Polska wreszcie, która również dostąpiła zaszczytu otrzymania zaproszenia na ten obiad, jest tem bardzo przejęta i zachowuje się jak dobrze wychowane dzieci w myśl przysłowia, że „dzieci i ryby nie mają głosu”. Ponieważ zachowuje się w ten sposób częściej przy takich okazjach, należy sobie życzyć, żeby w „menu” kiedyś nie figurowała ryba, bo kuchmistrz gotów ją podać na półmisku, albo sam zjeść, ku czemu okazuje nie od dzisiaj niedwuznaczną ochotę.

Ale żart na stronę. Gdyby Niemcy nie starały się tak gorliwie o materiał na konferencje polityczne, Europa byłaby znacznie spokojniejsza. Niedawno dopiero cały świat był podenerwowany sprawą „Anschlusu”. Bez przerwy Niemcy prezentują talerz z rewizją granic, podlewając ją coraz to innym sosem i obiecując, że wzamian za spożycie tej potrawy uwolnią Europę — narazie przynajmniej — od spożywania innych dań. Sprawa rozbrojenia stanowi osobny i długi rozdział tego jadłospisu.

W wyniku tego stanu rzeczy jest Berlin chwilowo dla polityka jednym z najważniejszych ośrodków politycznych, a sprawy wewnętrzne Niemiec z punktu widzenia całokształtu polityki międzynarodowej nabierają specjalnego znaczenia. Pojmować je oczywiście należy szeroko, nietylko jako czystą grę polityczną stronnictw i targi o teki. Dziś zarysowuje się między stronnictwami niemieckimi dość wyraźna linia demarkacyjna. Był czas, gdy przebie-

gała ona dosyć zygakowato. Od socjalistów do Partji Niemiecko - Narodowej prowadziły dość liczne i wyraźne stopniowania. To wszystko obecnie upada. Zarysowały się zato wyraźnie cztery wielkie obozy: komuniści, lewica, centrum i obóz nacjonalistyczny. Jednak komunistów jako partię rewolucyjną należy postawić poza obręb tych grup, które wywierają wpływ na rządy w Niemczech. Z trzech pozostałych, nacjonaliści rozpoczęli na wielką skalę walkę o władzę w Niemczech. Umożliwiły te walki narodziny i rozwój hitlerizmu. Gdyby nie istniało centrum, lewica byłaby już dawno odsunięta od władzy. Dzisiaj lewica schowała się prosto za centrum i kanclerz Brüning przyjmuje ciosy, wymierzone przez narodową opozycję, jako tarcza lewicy. Tej roli mu właśnie atakujący nie mogą wybaczyć. A ponieważ w centrum są silne prądy nacjonalistyczne, więc kwestja jest, jak długo centrum zechce być tą tarczą.

Ostre napięcie wewnętrzne podnieca

O budżet ministerstwa reform rolnych

Przemówienie posła J. Kaweckiego na posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej w dniu 15 bm.

Pan minister Kozłowski poparł wywody posła Sanojcy, choć ten w dalszym ciągu stoi na stanowisku wyłączenia ziemi bez odszkodowania. Odnośnie samego układu budżetu, p. minister reform rolnych w wywiadzie z dnia 10 stycznia b. r. stwierdził, że nowy układ budżetu ożywi tempo prac nad przebudową ustroju rolnego. Zdaniem naszym, oparcie najważniejszych prac ministerstwa na jego własnych dochodach w okresie kryzysu, jaki przeżywamy — musi zawieść.

Co do samej konstrukcji budżetu, to nowy układ zmniejszy kontrolę Sejmowi, gdyż najważniejsze prace ministerstwa będą się wymykały z pod jego kontroli. W tym roku budżet ministerstwa reform rolnych łącznie z budżetem ministerstwa rolnictwa wynosi 31 milionów. Jak na budżet prawie 2 i pół miliardowy — widzimy, że rolnictwo potraktowane jest bardziej niż skromnie.

Posł Langer: Czwarta część tego, co na policję.

Posł Rymar: Policja ma duży wpływ na rolnictwo.

Jeszcze w ostatnim roku budżet ministerstwa wynosił 51 milionów, a w wykonaniu prawdopodobnie nie przewyższy 27 milionów. Gdyśmy w rokueszłym proponowali oszczędności na 5 i pół miliona, wtedy poseł Sanojca w pełnym Sejmie określił taki wniosek, jako zachwałę rzucenie rękawicy w roku kłeski i zapytywał, gdzie ma pójść włościanin, jeśli się niema przeprowadzać reformy rolnej. I wtedy też żadnej poprawki nie przyjęto, a w ciągu roku siłą konieczności trzeba było zrobić oszczędności i skreślać najniezbędniejsze wydatki. Takiej akcji planować nazwać nie można.

Pan minister oświadczył, że w ostatnim roku zmniejszono ilość urzędników o 508 i podniósł, że na tem prace ministerstwa nie ucierpiały. Tę wskazano, że organizacja pracy nie stała na poziomie, jeśli tę samą pracę wykonano zmniejszoną liczbą urzędników.

Wobec wielkich zaległości w szacunkach i przewłaszczeniach większe redukcje nie są wskazane, gdyż nie uspokaja nas przekonanie, że w roku przyszłym wszystkie szacunki i przewłaszczenia będą zakończone.

Przechodząc do planu finansowo-gospodarczego funduszu obrotowego reformy rolnej, dochody z tego funduszu są przewidziane w sumie 51 milionów złotych, w czem 21 milionów jest z wpływów z pieniędzy od osadników. Czy istotnie pieniądze te wpłyną? W bieżącym roku budżetowym wpłynę 13 milionów i nie spodziewamy się, by w roku następnym wpłynęło więcej.

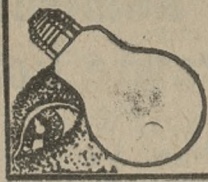
Nadmienić jeszcze muszę, że wpływ w tej wysokości uzależnia się od szybkiego zakończenia szacunku i dania osadnikom przewłaszczenia.

Również uważamy, że za wysoko jest oceniona ziemia, którą sprzedano osadnikom. Ocenia się ją na 425 milionów. Ze istotnie oceniono za wysoko wskazuje fakt, że gdy za ziemię w ilości 175 000 ha, którą przekazano

prężność również w polityce zagranicznej. Nacjonaliści dopiełi swego o tyle, że żaden rząd w Niemczech nie będzie mógł prowadzić tak zwanej „polityki wypełniania”. Organ kanclerza Brüninga, „Germania” odpowiedziała wczoraj na głosy, domagające się od Niemiec po upływie moratorium płacenia chociażby minimalnych rat, stanowczą odmowę. Jest rzeczą pewną, że Niemcy wogóle już nie zapłacą dobrowolnie ani dzisiaj ani jutro. bez względu na to, jakie będą rokowania.

Polityka międzynarodowa stoi dzisiaj wobec tego stwierdzenia. Więcej jeszcze: znajduje się ona wobec nowej fazy zagranicznej polityki Niemiec, wynikającej w dużym stopniu z rozwoju stosunków wewnętrznych, co nadaje jej cechy trwałości. Okres „polityki wypełniania” (Erfüllungspolitik) zakończył się. Nacjonaliści uważają, że z tą chwilą powinni też inni ludzie reprezentować Niemcy na zawołanie. W tem tkwi istota walki z kanclerzem Brüningiem. Rozpoczął się okres jednostronnych stwierdzeń niemieckich i stawiania Europy przed fakty dokonane. Dzisiaj uczyniły to Niemcy w sprawie odszkodowań. W jakiej sprawie uczynią to jutro? Na politykę europejską spada zadanie dostosowania swoich metod do nowej metody niemieckiej.

Jerzy Drobniak.

DOBRE ŚWIATŁO
ZDROWE OCZY
SYNTEZY ZARÓWNI
PHILIPS ARGENTA

sterstwa reform rolnych. Sprawa ta wymaga szerszej dyskusji, gdyż zachodzi pytanie, czy nie należałoby przelać tej sprawy raczej do ministerstwa rolnictwa. W zimie roku zeszłego p. minister zapowiedział wniesienie ustawy, ułatwiającej tworzenie hipotek, jak również szereg ustaw o potanieniu hipotek. Do dziś projekty te do Sejmu nie wpłynęły. Również nie mamy informacji, w jakim stadium są prace nad stworzeniem kodeksu agrarnego.

Jeśli chodzi o bołaczki osadnictwa, to są one tak wielkie, iż nie można ich poruszać przygodnie, gdyż musi się odbyć specjalne posiedzenie komisji reform rolnych, na którym całokształt zarządzeń ratowniczych byłby omówiony. Sytuacja staje się tak ciężką, iż zdarzają się już sporadyczne wypadki, że osadnicy opuszczają swe osady. Póśrodku tu nie pomogą. Trzeba działać szybko, gdyż warunki gospodarce pogarszają się z dnia na dzień.

Z Stronnictwa Narodowego

Wielkie zebranie w Lwówku

W niedzielę dnia 17 bm. odbyło się w Lwówku wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego w sali p. Wolskiego pod przewodnictwem prezesa Koła S. N., p. dr. Szamborskiego. Salę wypełniło zgórą 700 osób z miasta i okolicy.

Przemówienie wygłosił poseł J. Kaweckie, który zobrazował stan gospodarczy i stosunki polityczne kraju. Wywody mówcy przyjmowano z całkowitem zrozumieniem, darząc go oklaskami.

W dyskusji zabierali głos znani agitatozy „sanacji”, nauczyciele: Wydra z Nowego Tomyśla i Głabiński z Bukowca. Zebrani odnosili się z dużą niechęcią do tych panów i dzięki tylko przewodniczącemu pozwolono im mówić. Na postawione pytania odpowiadał obszernie poseł Kaweckie, poczem jednomyślnie uchwalono pełne zaufanie do Stronnictwa Narodowego i do posłów Klubu Narodowego.

Po trzygodzinnym naradach, które się odbyły w wielkiej powadze i spokoju, zakończono odśpiewaniem pieśni „Boże coś Polskę” to bardzo podniosłe zebranie.

Stronnictwo Narodowe

Koło Poznań-Wilda

Roczne walne zebranie odbędzie się dziś we wtorek, 19 stycznia, o godzinie 19.30 w lokalu p. Zawadki, Górna Wilda 75.

Na porządku obrad sprawozdanie roczne, wybór zarządu i referat p. red. B. Danielewskiego na temat: „Polska a Niemcy”.

Wszystkich członków, zwłaszcza pp. mężów zaufania, uprasza się o przybycie. Zarząd.

Koło Jeżyce.

Walne Zebranie Koła odbędzie się dziś we wtorek, 19 bm., o godzinie 20 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarskiego 18. Na porządku obrad referat p. red. Herńiczka o sprawach aktualnych oraz roczne sprawozdanie. O liczny i punktualny udział członków i sympatyków uprasza Zarząd.

Możesz się spokojnie zaziębić, stary przyjacielu; niezawodna Aspirina znova ci pomoże. Jak zawsze.

Przeciwko bólowi głowy, zębów i kończyn, przeciwko reumatyzmowi, grypie i wogóle wszelkim zaziębieniom zawsze najlepiej pomagają niezawodne tabletki Aspirin. Na każdej tabletki i na każdym opakowaniu (po 20 lub 6 tabletek) znajduje się krzyżowy napis BAYER, który stanowi markę ochronną oryginalnej Aspiriny. Do nabycia we wszystkich aptekach.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

„Łapactwo“

Formy, w jakich przejawia się nieuczciwa konkurencja są wręcz niezliczone. Onegdaj pisaliśmy na tem miejscu o pladze „dodatków premjowych“, dzisiaj zaś zamierzamy mówić o nowej, na naszym gruncie mało znanej formie nielegalnej konkurencji, jaką jest t. zw. łapactwo (od słowa „łapacz“).

„Łapactwo“ jest specyficzną formą ulicznego pośrednictwa, polegającego na tem, że ciemne indywidua zalegają miejsca publiczne, zwłaszcza place przed dworcami kolejowymi, na przystankach tramwajowych itd. i zaczepiają przechodniów w celu zaprowadzenia ich wzgl. wciągnięcia do takich miejsc sprzedaży, których właściciele opłacają im prowizję od sprowadzonych klientów. Metody „łapaczy“ są bardzo różne, a nierzadko przejawiają się w nich nieznośna natarczywość wobec klientów. Co gorsza, „łapacze“ nieraz upodobniają się do słynnych „rackets“ amerykańskich przez to, że stosują swego rodzaju terror wobec kupców, nie chcących korzystać z usług „łapacza“. Terror ten polega na blokowaniu dośd do ich sklepów, odciąganiu klientów od wystaw itd., a nawet posuwa się do pogrózek.

„Łapactwo“ jest szeroko rozprzestrzenione w b. Królestwie; tak np. w Sosnowcu w ub. r. sporządzono doniesienia i nałożono kary mandatowe w przeszło 2 300 wypadkach! Krzewicielem opisanej formy nieuczciwej konkurencji jest — oczywiście — żydostwo, którego specjalnością jest szerzenie nieuczciwych metod w handlu. To też nie należy się dziwić, że i u nas „łapactwo“ przez pewien czas ucziwemu kupiectwu dawało się we znaki; szczególnie plagą tą dotknięta była północna strona Starego Rynku, tj. ten kompleks ulic, który — o ile nam wiadomo — stanowił „ghetto“ poznańskie za dawnych czasów, zaś obecnie ponownie odzyskuje ten swój dawny charakter wskutek napływu żydowskiego ze wschodu.

Powracając do „łapactwa“, stwierdzić należy, że solidne kupiectwo z usług „łapaczy“ naturalnie nie korzysta, a jedynie przedsiębiorcy, często nieposiadający wogóle lokalu handlowego, sprzedający w mieszkaniach, w suterenach i na strychach, bez ponoszenia jakichkolwiek ciężarów podatkowych itd. Proceder ten wychodzi w wybitnym stopniu na szkodę kupcom, posługującym się normalnymi sposobami reklamy. Nadto „łapactwo“ szkodzi konsumentom, którzy dokonując zakupów w warunkach niesprzyjających rzetelności w obsłudze, narażeni są na wyzysk nie tylko pod względem cen, ale i przedewszystkiem co do jakości towaru i rzetelności miary i wagi.

To też z uznaniem należy odnieść się do inicjatywy Izby p.-h. w Sosnowcu, która w tych dniach zwróciła się do ministerstwa p. i h. z wnioskiem o wydanie ustawowego zakazu „łapactwa“.

Z ZAGRANICY

(z) **Handel zagraniczny Francji.** Import do Francji w 1931 r. osiągnął wartość 42 199 milionów franków, zaś eksport — 30 421 milionów franków. Zmniejszenie się importu w porównaniu z 1930 r. wyniosło 10 311, zaś eksportu 12 413 milj. franków.

(z) **Szwajcjarzka ogranicza import towarów.** Bilans handlu zagranicznego Szwajcarii wykazuje deficyt w wysokości 901 milj. franków szwajc. Sytuacja powyższa przy jednoczesnym znacznym zmniejszeniu wpływów z turystyki zagranicznej, zmusza rząd szwajcarski do energicznych posunięć, zmierzających do zmniejszenia importu. W chwili obecnej organizowany jest spieszenie specjalny urząd dla spraw importu, którego zadaniem będzie regulowanie i kontyngentowanie przywozu. Ograniczenia przywozowe Szwajcarii uderzą przedewszystkiem w Niemcy, których traktat ze Szwajcarią, wypowiedziany przez rząd szwajcarski, wygasa 4 lutego.

(z) **Pożyczka francuska dla Rumunii.** Według wiadomości „Curentula“, bawiacy w Paryżu minister skarbu Argetojano zawarł tam umowę, na mocy której rumuński skarb państwa otrzymał ma od Francji pożyczkę w wysokości 3 miliardów lei, składającą się z trzech części, a mianowicie: miliard lei pod gwarancją monopolów państwowych, miliard lei na mocy kontraktu na dostawę ropy naftowej z terenów państwowych w Rumunii dla marynarki francuskiej i jeden miliard, jako pożyczka płatna za rok.

Konjunktury Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	11. 1.	12. 1.	13. 1.	14. 1.	15. 1.	16. 1.
Pszonica						
Warszawa	28.07	27.50	—	27.25	27.00	—
Poznań	24.75	24.75	24.75	24.75	24.75	24.75
Lwów	—	26.75	—	—	—	—
Lublin	25.00	—	25.00	25.00	24.50	—
Żyto						
Warszawa	27.50	27.50	—	27.50	27.50	—
Poznań	27.25	27.25	27.25	27.25	27.25	27.25
Lwów	—	27.00	—	—	—	—
Lublin	26.00	—	26.00	26.00	26.00	—
Jęczmień						
Warszawa	22.50	22.00	—	22.00	22.00	—
Poznań	23.25	23.25	23.25	23.00	23.00	23.00
Lwów	18.25	18.00	—	—	—	—
Lublin	20.50	—	20.00	19.50	19.00	—
Owies						
Warszawa	25.00	25.00	—	25.00	—	—
Poznań	22.25	22.25	22.00	22.00	22.00	22.00
Lwów	—	25.75	—	—	—	—
Lublin	24.00	—	24.00	24.00	24.00	—

Sytuacja na międzynarodowych rynkach zbożowych nie uległa poważniejszemu zmianom. Panowała naogół tendencja utrzymana, a rozpoczęte w dużych ilościach załadowania pszenicy argentyńskiej i australijskiej nie wpłynęło na zmianę usposobienia raczej optymistycznego.

Na rynkach krajowych natomiast obserwujemy ruch lekko zniżkowy, który ominiął wprawdzie żyto, jednak objął wszystkie inne gatunki zboża jakkolwiek wrozmiarach niezbyt poważnych. Stosunkowo największe straty wykazuje jęczmień. Na sposób kształtowania się cen zbożowych zwróciliśmy uwagę w wczorajszym artykule. Ponieważ do sprawy tej wrócimy jeszcze jutro, więc ograniczamy się narazie do tych kilku uwag.

Masło

Tendencja rynkowa jest nadal zniżkowa i częściowo wyciekająca wobec projektów ograniczenia importu masła zagranicznego do Niemiec. Notowanie berlińskie z dnia 16. b. m. pozostało na dotychczasowym poziomie, t. zn. 97, 90 i 80 Rm. za I, II i III gatunek przy tendencji wyciekającej. Notowania na giełdach holenderskich, duńskich i szwedzkich były w tygodniu sprawozdawczym zniżkowe. Dający się zauważyć pod koniec tygodnia wzrost zamówień ze strony Niemiec i Anglii poprawił nastrój w krajach eksportujących w związku z czem nie jest wykluczona lekka poprawa notowań bieżącym tygodniu. Na rynku krajowym w dalszym ciągu utrzymuje się tendencja zniżkowa. Ceny hurtowe nie przekraczają obecnie 3.60 zł za 1 kg gatunków wyborowych. Masło deserowe notowane jest po 3.00—3.20 zł za 1 kg.

Jaja

Wobec pojawienia się na rynku jaj nowej produkcji ceny jaj wapnowanych spa-

dły znacznie. Tendencja zniżkowa obejmuje również jaja świeże, których podaż naskutek łagodnej temperatury się zwiększa. Wzrastające cyfry wywozu z wschodnich i północnych krajów europejskich kazały liczyć się z dalszym spadkiem notowań na rynkach niemieckim i angielskim.

W tygodniu sprawozdawczym płacono za 1 skrzynię: w Warszawie za towar świeży 170—180 zł, za towar wapnowany — 100 zł; w Katowicach za jaja wyborowe, świeże 165—175 zł, sortowane i przeświecane — 150—160 zł, wapnowane — 90—100 zł.

Mięso i bydło

Zniżka cen żywa przybiera rozmiary nieoczekiwane. W Poznaniu z wyjątkiem świń bekonowych, notowanych po cenach dotychczasowych, wszystkie gatunki trzody chlewnej i bydła rogatego obniżyły się w tygodniu sprawozdawczym znacznie. mianowicie bydło rogate o 4—8 zł, nierogacizna o 4—6 zł, cielęta o 16 zł, zaś owce nawet o 24 zł na 100 kg. Tendencja zniżkowa objęła również wszystkie pozostałe krajowe targowiska żywca.

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych rynkach akcyjnych panowała na początku ub. tygodnia tendencja zniżkowa. Przyczyną depresji było w pierwszym rzędzie przesilenie gabinetowe we Francji oraz znane oświadczenie Brüninga w sprawie reparacji. Jednakże po kilku dniach nastąpiła ogólna poprawa notowań, spowodowana szybkim utworzeniem rządu we Francji, zwyżką cen miedzi oraz lekkim wzmocnieniem tendencji na rynkach zbożowych. Na giełdzie nowojorskiej kursy popularniejszych papierów podniosły się w końcu okresu sprawozdawczego o 3 do 5 punktów. Oprócz czynników podanych na wstępie, wpłynęły jeszcze na zwyżkę wiadomości o zamierzonej obniżce stopy procentowej Federal Reserve Banków, i decyzji stosowania przez te banki odtąd liberalniejszej polityki kredytowej. Kursy pożyczek polskich osiągnęły dalsze wzmocnienie. Londyn wykazywał tendencję niejednolitą przy obrotach umiarkowanych. Ogłoszenie danych statystycznych, z których uwzględniła się poprawa bilansu handlowego i lekki wzrost dochodów podatkowych, wywołało przejściową dość dużą zwyżkę notowań. Na rynku pieniężno-kredytowym sytuacja zasadniczo nie uległa. Giełda paryska zareagowała na utworzenie nowego rządu silną zwyżką wszystkich papierów, a w pierwszym rzędzie rent i akcji bankowych.

Giełda warszawska pozostawała nadal pod znakiem zupełnej stagnacji. Obroty były małe i ograniczały się na niektórych zebrań do 1 lub 2 gatunków. Akcje Banku Polskiego, które po ostatnim spadku z przed kilku tygodni utrzymywały się stale na poziomie 105 zł, uległy ostatnio dalszej zniżce do 102 zł, spowodowanej w pewnej mierze także obniżeniem dywidendy w stosunku do roku poprzedniego. Kursy pożyczek państwowych osiągnęły naogół zwyżkę, natomiast listy zastawne wykazały nieznaczne tylko wahania.

Obroty na warszawskiej giełdzie dewiz wskutek znacznego skurczenia się importu uległy dalszej redukcji. Całe zapotrzebowanie pokrywał nadal prawie wyłącznie Bank Polski.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Upadłości w Polsce.** Ilość upadłości w Polsce w listopadzie ub. r. w stosunku do poprzedniego miesiąca spadła o 23, ogłoszono bowiem tylko 52 upadłości, z czego na województwa centralne przypada 36 na zachodnie 12, a na południowe 4. Upadłości ogłosili 2 spółki akcyjne, 4 z ograniczoną odpowiedzialnością, dwie spółdzielnie, 11 spółek firmowych i komandytowych i 33 przedsiębiorstwa jednoosobowe. W okresie pierwszych 11 miesięcy 1931 r. ogłoszono ogółem 668 upadłości wobec 748 w odpowiednim okresie 1930 r., z czego na województwa centralne przypada 379 (w 11 miesiącach 1930 r. — 434), wschodnie 11 (4), zachodnie 172 (183) i południowe 106 (127). Jeśli chodzi o rodzaj przedsiębiorstw, to na spółki akcyjne przypada 36 upadłości (w 11 miesiącach 1930 r. — 28), spółki z ograniczoną odpowiedzialnością 92 (69), spółdzielnie 33 (26), spółki firmowe i komand. 99 (112), przedsiębiorstwa jednoosobowe 408 (513).

(k) **Przepisy, dotyczące bilansowania w przedsiębiorstwach handlowych.** Zamieszczone w przepisach obowiązujących postanowienia, dotyczące bilansowania w przedsiębiorstwach handlowych, a w szczególności spółkach handlowych, zawierają słuszną w normalnych czasach zasadę, iż papiery wartościowe i waluty obce, jeżeli są notowane na giełdzie, mają być przyjmowane do bilansu po cenie nie wyższej, aniżeli giełdowa, zaś surowce, zapasy towarów i inne wartości, stanowiące przedmiot obrotu spółki, po cenie nie wyższej o ceny rynkowej. Ponieważ cena giełdowa, względnie rynkowa, wskazanych przedmiotów w dzisiejszej chwili w przeważającej ilości wypadków zupełnie nie odpowiada ich rzeczywistej war-

tości, a bilanse sporządzane według zasad ustalonych dla warunków normalnych, zupełnie nie odzwierciedlałyby rzeczywistego stanu przedsiębiorstw — Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie zwróciła się do ministerstwa skarbu z przedstawieniem konieczności ustalenia wyjątkowych zasad bilansowania, któreby mogły być przejściowo stosowane. Wyjątkowe zasady bilansowania zdaniem Izby winny być określone w drodze rozporządzenia ministra skarbu i ministra przemysłu i handlu.

(k) **Pogorszenie sytuacji w fabryce lokomotyw.** W fabrykach lokomotyw stan zatrudnienia uległ dalszemu pogorszeniu. Zamówienia krajowe były w tym roku bardzo małe. Zamówienia zagraniczne w całości już prawie wykonano i niema żadnych widoków na otrzymanie nowych zamówień, gdyż ceny rynku metalowego są bardzo niekorzystne i zmuszają do pracy ze stratą. Zawody również nadzieje, że ministerstwo komunikacji rozwinie jakiś poważniejszy program inwestycyjny, któryby pozwolił podtrzymać zatrudnienie fabryk parowozów. To też fabryki te szukają wyjścia w podejmowaniu produkcji ubocznej. Nie lepiej przedstawia się sytuacja w fabrykach wagonów kolejowych. Zatrudnienie tych fabryk uległo naogół poważnemu zmniejszeniu, wyjąwszy jedną, która ma specjalną umowę z rządem. Inne ratują się sporadycznie zamówieniami eksportowymi, które choć niezawsze oparte na należytej kalkulacji, pozwalają jednak podtrzymać zatrudnienie. Podobnie jak fabryki parowozów również i wytwórnie wagonów zwróciły się do rządu z prośbą o zamówienia na przyszłe lata budżetowe akcja ta jednak nie dała pożądanego rezultatu.

O interwencjonizmie i syst. reglamentacyjnym

Z okazji wieczoru dyskusyjnego urządzanego dnia 14 stycznia b. r. przez Stowarzyszenie przedstawicieli handlowych w Warszawie na temat zakazów przywozu, wprowadzonych przez rząd z nowym rokiem, po referacie b. ministra p. Ładosia i po przemówieniu dyskusyjnym p. prezesa Klarnera zabrał głos obecny dyr. departamentu celnego p. Fabierkiewicz, który ma bardzo ważny głos w ministerstwie skarbu w sprawach polityki gospodarczej i jest przewodniczącym komisji międzyministerjalnej dla popierania eksportu.

P. Fabierkiewicz uzasadnił nasamprzód racjonalność kierunku państwowego polityki gospodarczej, zwanego interwencjonizmem warunkami wewnętrznego gospodarki i następnie momentami z zakresu polityki traktatowej, twierdząc zresztą, że interwencjonizm ten narzucony jest rządowi ze strony sfer gospodarczych. Powołał on się przytem na żądania przemysłu bawełnianego co do zaprowadzenia cła organizacyjnego celem poparcia syndykalizacji tego przemysłu, którym żądaniem rząd uległ, na podobne żądania, skierowane odtąd do rządu przez przemysł wełniany, jak nie mniej przez przemysł obuwniany, domagający się zakazu przywozu maszyn do wyrobu obuwia celem hamowania budowy fabryki „Baty“. Wobec tego oświadczył przedstawiciele życia gospodarczego, że chodziło tu o pomoc przy organizowaniu przemysłu, która byłaby zbędna w razie prowadzenia innej racjonalnej polityki gospodarczej ze strony państwa.

Zaprowadzenie zakazów przywozu i reglamentacji handlu podyktowane zostało koniecznościami naszej gospodarczej racji stanu wobec posunięć innych państw, odwracających się od liberalizmu gospodarczego w dziedzinie handlu zagranicznego i słabością naszej pozycji w polityce traktatowej, opartej na klauzuli największego uprzywilejowania. Jest, jego zdaniem, rzeczą zrozumiałą, że w takiej nadzwyczajnej sytuacji, która się wytworzyła, państwo jak i życie gospodarcze nie jest przystosowane do pełnego i racjonalnego wykorzystania instrumentu reglamentacji. W takim okresie szukania nowych dróg mogą się oczywiście zdarzyć błędy. Konieczne jest, aby życie gospodarcze podjęło swe obowiązki w kierunku odpowiedniego przeorganizowania się. Rozporządzenia o zakazach przywozu i zmianie taryfy celnej zmierzają do rozwoju importu w drodze zniżek celnych na artykuły konsumpcyjne, jak owoce, a równocześnie do wzmocnienia eksportu w drodze handlu kompensacyjnego, co może eksport powiększyć przy rozciągnięciu go na nowe artykuły o 100 do 1500 milj. złotych.

Powołując się na poprzednie oświadczenia p. prez. Klarnera, który na konferencji z p. min. przemysłu i handlu uzyskał kategoryczne zapewnienie, że rząd nie zamierza zaprowadzić celem popierania ruchu gospodarczego przez port, ani formalnych, ani faktycznych monopolów — uważa p. Fabierkiewicz, że niepokój, powstały z powodu rzekomych monopolów, powinien po jego wyjaśnieniach ustać. Rząd nie wystąpił dotychczas z projektem wzajemnego zorganizowania importu i eksportu, ponieważ oczekuje propozycji ze strony zainteresowanych sfer gospodarczych. Kontakt w tym względzie został nawiązany. Pewien projekt, mogący sfery te zadowolić, istnieje już i i będzie z niemi przedyskutowany. Przyznaje się tylko do jednego błędu w tej materii, ujawnionego w artykule w „Gazecie Polskiej“, gdy uważał, że w razie wejścia na rynek polski poważnej w zasoby kapitałowej firmy, zagranicznej, rząd jest zobowiązany do wzięcia w obronę krajowych importerów. O ile kupiectwo uważa, że da sobie samo radę z tą poważną konkurencją, cofa się on z tego stanowiska.

W dalszym toku dyskusji przedstawiciele handlu wyrazili pogląd, że handel krajowy posiada pomimo panującego kryzysu dostateczne środki a nie mniej zdolności fachowe, aby zając się handlem importowym na drodze morskiej, o ile otrzyma odpowiednią pomoc do należytego zorganizowania się. Przytem może zająć potrzeba odroczenia wejścia w życie zniżek celnych cła do czasu ukończenia tych przygotowań organizacyjnych.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sprytny oszust

Malował pięćgroszówki robiąc z nich...
20-groszówki

Niemile odkrycie zrobił w tych dniach właściciel kiosku przy ul. Pamiątkowej 114 p. Antoni Tomaszewski, mieszkający przy ul. Skarbowej 21.

O zmroku w jego kiosku kupił pewien osobnik tytoń i placił samemi 20-groszówkami. Jak się następnie okazało, były to 5-groszówki pociągnięte t. zw. srebrną brzozą. Pięćgroszówki te położone, patrząc na stronę z orzelkiem nie wydawały się wcale podejrzane.

W dwa dni później w tym samym kiosku zjawiał się chłopczyk kupujący tytoń i znów placił tak spreparowanymi 20-groszówkami. Był to mały Edward Krystop (ul. Madalińskiego 9), który oświadczył, że owe 5-groszówki maluje jego ojciec. Sprawę zajęła się policja. (k)

„Idź pan z tą łapą!”

Awantura w wagonie i co z tego
wynikło

W wagonie pociągu, zdążającego w kierunku Szamotuł jechało w przedziale kilku ludzi, a między nimi p. Grupański. Do przedziału wszedł jeszcze niejaki Jasiński, który bez ceremonii podawał rękę wszystkim obecnym w przedziale. P. Grupański był tem zdumiony i odepchnął rękę Jasińskiego powiedział:

— Idź pan z tą łapą!

Jasiński obraził się i nie namyślając się długo, spoliczkował Grupańskiego. W wagonie powstało ogólne zamieszanie, gdyż obaj z zaciętością doskoczyli do siebie i zaczęli szamotać się oraz obrzucać wyzwiskami. Ktoś z podróżnych, zdołał wreszcie uspokoić bijących się, ale na stacji z dworcem doszło ponownie do awantury, przyczem Jasiński w ciemności (działo się to bowiem wieczorem), strzelił dwukrotnie w kierunku Grupańskiego, lecz strzały na szczęście chybiły, gdyż G. rzucił się na ziemię.

Całą sprawę zajęły się władze i wreszcie oparła się ona o sąd. Na rozprawie Jasiński, stanął jako oskarżony i oświadczył, że Grupański planował na niego napad. Ten ostatni twierdził natomiast, że oskarżony pobił go rewolwerem. W rezultacie Jasiński zasądzony został na 300 zł grzywny i na ponoszenie kosztów postępowania. (z)

Złodziejska spółka

Skazanie sprytnego włamywacza i jego
towarzysza.

Na wokandzie sądu okręgowego w Poznaniu znalazła się sprawa Aleksandra Giersiewicza, fryzjera z Warszawy (Pańska 84), który w gmachu hotelu „Bazar” dokonał całego szeregu włamań i kradzieży.

Giersiewicz mieszkał jako sublokator u stróża hotelu „Bazar”, Czerniewicza, który ułatwiał mu wszelkie kradzieże. Giersiewicz otrzymawszy klucz od bramy, włamał się, używając wtrycha, kolejno do sklepów „Muza”, C. Adamski, Kuczyński i t. d., przyczem wynosił bezkarnie różne towary, jak płyty, gramofon, bieliznę, części garderoby oraz inne przedmioty. Całą „zdobycz” Giersiewicz znosił do wzmiankowanego stróża i tam dzielono się.

Sprawa jednak wydała się i stróż wraz ze swą żoną znalazł się na ławie oskarżonych. Sąd wymierzył mu rok więzienia, a żonę skazał na dwa tygodnie. Giersiewicz zdołał zbiec i po dłuższych szukaniach policja znalazła wreszcie G. w Ostrowie, gdzie go też natychmiast ujęto.

Wczoraj jego sprawę rozważano osobno. Również Giersiewicz skazany został na rok więzienia oraz na ponoszenie kosztów. (z)

KALENDARZYK

Wtorek 19 stycznia 1932.

Słońce: wschód 7.53 — zachód 16.12 —
długość dnia 8 godzin 19 min.

Księżyc: wschód 11.38 — zachód 4.40 —
przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji
Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura
powietrza umiarkowana plus 2
st. Cels. Pochmurno. Wiatr po-

łudniowy. Ciśnienie atmosferyczne
wysokie 772 mm. — W ubiegłej dobie
temperatura najwyższa plus 5 st. C.,
najniższa plus 1 st. Cels.

Przewiednia pogody na środe: Mglisto,
w ciągu dnia cieplej, skłonność do
opadów.

Kal. rz.-k.: Henryk B. M. — jutro Fabjan
i Sebastjan.

Kal. słow.: Ratimir — jutro Sebastjan.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka pod Białym Orłem,
Stary Rynek 41. — Apteka Św. Piotra,
ul. Półwiejska 1. — Apteka Św. Marcina,
ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka
Śródecka, Rynek Śródecki 1.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda
96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej,
Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickie-
wicza 22. — Apteka „Pod Opatrzno-
ścią Boską”, ul. Dąbrowskiego 76.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Mar-
szalka Focha, narożnik ul. Niegolew-
skich.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę
apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Ksiądz Marjan Finke**, dotychczasowy wikariusz w Wronkach, przesiedlony zostaje z dniem 1 lutego rb. do państw. gimnazjum im. św. Jana Kantego w Poznaniu w miejsce ks. prof. K. Michalskiego. (z)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Sodalicji Pań Akademickich.** Zebranie Sekcji Apologetycznej odbędzie się w środę, dnia 20 b. m. o godzinie 20 w lokalu Katolickiego Związku Polek. Św. Marcina 68. Omawianie Księgi Kaptan-skiej.

— **Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918-19 im. Ignacego Paderewskiego, III Zamek.** W środę, dnia 20 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8 a, odbędzie się roczne walne zebranie.

— **Poznańskie Tow. Oratoryjne.** Walne zebranie sekcji chóralnej odbędzie się w czwartek, dnia 21 bm., o godzinie 20 na salce ćwiczeń w Państw. Konserwatorium Muzycznym. — Roczne walne zebranie Towarzystwa odbędzie się w niedzielę, dn. 24 bm. na tej samej salce o godz. 17.

— **Sodalicia Marij. Panien Urzędniczek.** Zebranie sekcji apologetycznej odbędzie się w środę 20 bm. o godz. 19.30 w Marianum przy ul. Szewskiej.

— **Stowarzyszenie b. uczennic lic. i gimn. pod wezw. Najśw. Serca Jezusa w Poznaniu.** Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 24 bm. o godzinie 11 w szkole przy ul. Św. Marcina 68. Msza św. o godzinie 9 w kaplicy św. Józefa.

ŻYCIE SOKOLE

— **Walne roczne zebranie Żeńskiego Tow. Gimnast. „Sokol” XVI, Jeżyce,** odbędzie się w piątek, dnia 15 bm. o godz. 20 w sali Domu P. K. E., ul. Stowackiego nr. 19-21. Przybycie wszystkich druhen wskazane.

— **Żeński Tow. Gimn. „Sokol” XV, Śródka.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę 20 bm. o godz. 19.30 w Domu Katolickim na Śródce. Wnioski na walne zebranie należy piśmiennie nadesłać na ręce sekretarki: St. Marciniakowa, ul. Weneckańska 7.

— **Sokol żeński Poznań XIV, Łazarz.** Walne zebranie odbędzie się w środę, dn. 20 bm. o godzinie 19.30 w lokalu p. Smoczykowej, ul. Marszałka Focha 70. W razie nieprzybycia potrzebnej do powzięcia uchwał ilości członkiń odbędzie się następnie zebranie o godzinie 20 bez względu na liczbę obecnych.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska”. Punktualne zamieszczenie ich poręczymy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnozących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Staraniem Tow. Pomocy Inwalidom Wojennym** odbędzie się w piątek, d. 22 bm. o godz. 10 w Złotej Kaplicy Katedry Poznańskiej z okazji 60 rocznicy powstania styczniowego uroczyste nabożeństwo na intencję pozostałych weteranów z roku 1863. Zbiórka weteranów o godzinie 8.30 w lokalach Towarzystwa przy ul. Fredry 7. O godzinie 9.40 wyjazd do Katedry na mszę św.

— **Zniesione pociągi.** Począwszy od dnia 17 stycznia r. b. niżej wymienione pociągi nie kursują w niedziele i dni świąteczne; Na odcinku Ostrów Wlkp. — Kalisz: pociąg 5531 Kalisz odjazd 6.50, Ostrów Wkp. przyjazd 7.28; pociąg 5532 Ostrów Wlkp. odjazd 8.10, Kalisz przyjazd 8.51; pociąg 5533 Kalisz odjazd 10.55, Ostrów Wkp. przyjazd 11.35; pociąg 5534 Ostrów Wkp. odjazd 12.15, Kalisz przyjazd 12.56; pociąg 5535 Kalisz odjazd 16.00, Ostrów Wkp. przyjazd 16.40; pociąg 5536 Ostrów Wkp. odjazd 18.35, Kalisz przyjazd 19.16. — Na odcinku Poznań — Mosina: pociąg 743 Poznań odjazd 9.25, Mosina przyjazd 9.53; pociąg 744 Mosina odjazd 10.30, Poznań przyjazd 10.57; pociąg 745 Poznań odjazd 16.40, Mosina przyjazd 17.06; pociąg 746 Mosina odjazd 17.30, Poznań przyjazd 17.56. — Na odcinku Poznań — Staroleka poc. 546 Poznań odj. 23.40, Poznań Staroleka przyj. 23.40; pociąg 545 Poznań Staroleka odj. 23.53, Poznań przyj. 24.00.

— **Kupcom i handlarzem zwierzyzny** zwraca się uwagę, że w myśl art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 12. 1927 r. o prawie łowieckim, po upływie dziesięciu dni od rozpoczęcia czasu ochrony sprzedawanie, kupowanie, przewożenie i przenoszenie objętej ochroną zwierzyzny oraz świeżych skór tej zwierzyzny, jak również podawanie takiej zwierzyzny w jadłodajniach, jest wzbronione. Czas ochrony rozpoczął się dnia 15 zb. a zatem z dn. 23. 1. 32. kończy się czas sprzedaży zajęcy — szaraków oraz handel świeżymi skórami zajęczymi.

— **Stacja Dożywcz. przy Uczelni im. Dąbrowski** zaprasza członków na herbatkę, która się odbędzie w środę 20 b. m. o godz. 17 w salce cukierni Warszawianka przy Alejach Marcinkowskiego, na pierwszym piętrze.

— **Sodalicia Marjańska przy Państw. Sem. Naucz. Żeńskim im. „M. Konopnickiej”** w Poznaniu, urządza w niedzielę 24 bm. o godz. 17 wieczór muzyki i pieśni na auli Państw. Sem. Naucz. w Poznaniu przy ul. Fr. Ratajczaka 30. Dochód przeznaczony na kolonje letnie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Systematyczne kradzieże w „Antykwariacie”** w sprawie kradzieży w firmie „Antykwariat” przy ul. Woźnej, o której donosiliśmy w numerze 514 „Kurjera Poznańskiego”, dowiadujemy się, że p. Czesław Kubiak, ul. Kopernika, nie był w tej sprawie wmiieszany. Podejrzenia o kradzieże nieuzasadnione, rewizji domowej nie przeprowadzono i nie może też być prawdą, że p. Kubiak sprzedawał antykwariatom książki. (k)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Postrzelony przez kłusowników.** W lasach miejscowości Wygranek (pow. średzki) niewyśledzeni dotychczas kłusownicy postrzelili leśniczego p. Kazimierza Prusaka z leśniczówki w Murzynówku. Wdrożone dochodzenia ujawnia niewątpliwie zbrodniczych kłusowników. (k)

— **Kłopoty finansowe powodem samobójstwa.** W Bydgoszczy popełnił samobójstwo lisowy Piotr Nowaczyński. Powiesił się on w pewnej szopie. Powodem rozpaczliwego kroku były ciężkie warunki finansowe. (k)

— **Pożar w mieszkaniu.** Wczoraj po południu wybuchł pożar w mieszkaniu suterenu przy ul. Półwiejskiej nr. 17. Podczas nieobecności domowników zapaliły się sprzęty w pobliżu żelaznego pieca. Ogień ugasiła miejska straż pożarna przy pomocy sikawki ręcznej. Dzięki natychmiastowej akcji ratunkowej pożar siterenium, zanim powstały większe szkody. (k)

— **Uderzenie kopytem w głowę.** W Czerwonaku uległa wypadkowi służąca Anna Kaul zajęta u rolnika Richarda Schwankego. Zbliżyła się ono w stajni do konia. Spłoszony przez to koń, wierzgnął i uderzył pannę Kaul w głowę, raniąc ją niebezpiecznie. Nieszczęśliwa opatrzyła doraźnie Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) i przewiozła ją w stanie bardzo poważnym do Szpitala Przemienienia Pańskiego. (k)

— **Postrzepony żabkami języczek.** Podczas zabawy z rówieśnikami upadła na ulicy trzyletnia Urszulka Smerówna, mieszkająca przy ul. Strumykowej w rodziców. Mała Urszulka upadła tak nieszczęśliwie, że przecięła sobie żabkami niebezpiecznie języczek. Mała pacjentkę opatrzyło pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) i przewiozła ją do lecznicy miejskiej, skąd po zeszytciu postrzeponego języczka Urszulkę przewieziono do domu. (k)

— **Staruszka pod tramwajem.** Na Starym Rynku upadła wczoraj po południu pod tramwaj, przechodząca przez jezdnię 70-letnia, p. Agnieszka Wyszowska, zamieszkała na Piekarach 8. Staruszka odniosła obrażenia wewnętrzne i wstrząs mózgu. P. Wyszowska opatrzyła doraźnie Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) i przewiozła ją do Szpitala Przemienienia Pańskiego. (k)

— **Ofiary ślizgawki.** Na Przepadku na ślizgawce zaszło w ostatnich dniach kilka wypadków. Wskutek zderzenia się z kolegą zламаł podudzie uczeń szkolny Władysław Chwilkowski (Chwaliszewo nr. 48). Chłopca przewieziono do Zakładu Sióstr św. Józefa. Również w podobny

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rządu szklanke naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. nw 8 129

sposób zlamał na ślizgawce rękę sanitariusz p. Józef Przybylski, mieszkający przy ulicy Weneckańskiej 5 (k)

— **Strażnik graniczny postrzelony przez nieznanego zbrojnego.** Podczas legitymowania nieznanego osobnika w Głochowcu (pow. szamotulski) postrzelono starszego strażnika granicznego Jana Gisse ze strażnicy w Miale. Nieznajomy dobył nagle rewolweru i zaczął strzelać. Złoczyńca strzelił 10 razy do G., poczem zbiegł niepoznany. Dwie kule trafiły Gisse w brzuch. Ciężko rannego przewieziono do szpitala w Szamotulach. (k)

— **Śmierć na ślizgawce.** Na jeziorze w Kamieńcu w pobliżu Trzemeszna utonął podczas ślizgania się 21-letni syn gospodarza Klimackiego z Kamionki. Złamał się on na kruchym lodzie i poszedł na dno. Zwłoki wydobyto dopiero po dwóch dniach. (k)

— **Staruszka pod kołami samochodu.** Na drodze w Komornikach (pow. poznański) samochód osobowy firmy „Akwawit”, kierowany przez szofera p. Teofila Staniszwskiego (ul. Cieszkowskiego 5) najechał na p. Jadwigę Szudlakową z Komornik, liczącą 78 lat. Odniosła ona ciężkie obrażenia. Po doraźnym opatrunku pogotowie ratunkowe przewiozło staruszkę do szpitala Przemienienia Pańskiego. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Amator kina.** W kinoteatrze „Słońce” przytrzymano znanego złodzieja kieszonkowego Marjana Szulerowicza, mieszkającego w Poznaniu przy ul. gen. Kosińskiego 14. Szulerowicza osadzono w areszcie. Prawdopodobnie wybierał się on na jakąś wyprawę. (k)

— **Zaginiecie człowieka.** P. Stanisława Podalakowa mieszkająca przy Wielkich Garbarach 49, stawiała do policji wniosek o poszukiwanie jej męża Józefa, liczącego 29 lat. P. Podalak wyszedł w dniu 12 bm. z domu i dotychczas nie wrócił. (k)

— **Echa krwawego dramatu na Grudzieńcu.** W dochodzeniach prowadzonych w sprawie zabójstwa śp. Józefa Jerzykowskiego na Grudzieńcu policja ustaliła, że pomiędzy aresztowanym za zabójstwo szwagrem śp. Jerzykowskiego Leonardem Piotrowskim (Grudzieńiec 35) a tragicznie zmarłym i jego synami doszło do krwawej bójkki. Podczas bijatyki ten Piotrowski strzelił dwukrotnie i ugodził śp. Jerzykowskiego, raniąc go śmiertelnie w wiatróbę. (k)

— **Ujawnienie sprawców kradzieży.** Policja ujęła niejakiemu Stanisława Sroczynskiego (ul. Czajca 12) pod zarzutem kradzieży. Jak się okazało, Sroczynski zrabował masło w sklepie p. Kazimierzy Steckiej przy Górnej Wildzie 36 i odzież u p. Józefa Nowaczyka przy ul. Rolnej 52. Do obu tych kradzieży Sroczynski przyznał się. — W dochodzeniach w sprawie kradzieży rur olwianych w firmie „Standard Nobel” wykryto złodzieja w osobie robotnika Władysława Czapyry z Głównel, któremu też odebrano większą ilość skradzionych rur. Czapurę ujęto. (k)

— **Podczas kradzieży ujęto na gorącym uczynku w nocy przy włamywaniu się do składu rzeźniczego p. Włodzimierza Wernera przy ul. Strumykowej nr. 11 niejakiemu Jana Szymczaka, mieszkałcego przy ulicy Kanałowej 10. Wspólnicy Szymczaka zbiegli. (k)**

KRONIKA SADOWA

— **Schronisko w więzieniu.** Przed kilku tygodniami zgłosił się do kancelarii sądu w Chojnicach dwaj nędznie ubrani i wycieńczeni młodzi ludzie, prosząc o pociągnięcie ich do odpowiedzialności sądowej za dokonaną kradzież u pewnego rolnika pod Tucholą, któremu z zamkniętego chlewu skradli 16 gęsi. Dochodzenia potwierdziły zeznanie. Na rozprawie sądowej oskarżeni, bracia Jan i Stanisław Magdziarzewie, sieroty, skwapliwie przyznali się do winy, prosząc o karę więzienia i możliwość natychmiastowego odbycia kary, ponieważ „nie mają gdzie się podziać”. Wyrokiem sądu, każdy z nich zasądzony został na 3 miesiące więzienia. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Obrzycko.** (S. M. P.) Walne roczne zebranie tut. Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej odbyło się przy udziale 50 druhów, oraz członków patronatu. Zgabił je prezes druh Marjan Schwartz. Przewodniczył ks. patron Dziubiński, sekretarował druh Stefan Białkowski. Kolejno przedłożyli członkowie Zarządu sprawozdania z działalności Towarzystwa.

Obóz Wielkiej Polski

urządza wielkie zebranie informacyjne
w Dębcu

w czwartek, dnia 21 b. m. o godz. 19.30
w lokalu p. Grzesiakowej przy ul.
Wspólnej.

Wstęp tylko za zaproszeniami. Zaproszenia są do otrzymania w sekretarjacie Grodzk. i Pow. Wyd. OWP. Poznań, św. Marcin 65, m. 5

Legja Podchorążych Rezerwy

zwołuje na czwartek, dnia 21 bm. godz. 20,15 w sali nr. 19 Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka zebranie informacyjne dla podchorążych rez.

Wstęp na salę za okazaniem książeczek wojskowych.

— (Z Tow. Kupców.) Onegdaj odbyło się plenarne zebranie Tow. Kupców w Gnieźnie, któremu przewodniczył p. Migdalek. Na zebranie przybył również z Poznania p. Wojciechowski, który wygłosił obszerny referat o nowelizacji podatku przemysłowego. Nad referatem wyłonila się ożywiona dyskusja i zapytania, na które odpowiadał p. Wojciechowski.

— (Z rady miejskiej.) W czwartek odbyło się pierwsze posiedzenie w roku bież. Dokonano wyboru prezydium Rady. Na przewodniczącego wybrano ponownie p. dyr. Śmieleckiego, na 28 oddanych głosów p. Śmielecki otrzymał 20, zaś senator dr. Musiał 8. Wiceprzewodniczącym został p. dyr. Michał Nowak, pierwszym sekretarzem p. Wesolowski, drugim p. Szczepaniak. — Drugie posiedzenie Rady odbyło się zaraz następnie. Jedynym punktem obrad był wybór delegata i jego zastępcy do Sejmiku Wojewódzkiego. Delegatem wybrano dr. Tadeusza Zgajńskiego, zastępcą p. Antoniego Bibrowicza (obaj z Stron. Nar.) br

— * **Września.** (Z Kat. Koła Pań.) Towarzystwo odegrało wesołą komedię pod tyt. „Teść”. Przedstawienie wypadło tak dobrze, że powtórzone je w niedzielę raz jeszcze. Dochód przeznaczono na bezrobotnych. Przedstawienie reżyserowała naucz. p. Krzyżogórska.

— (Ze szkoły powszechnej.) Chór szkoły powszechnej urządził wspólnie z orkiestrą 68 p. koncert wokalnie-instrumentalny. Zysk z tej imprezy muzycznej przeznaczono na dokarmienie biednych dzieci.

— (Nowy lekarz powiatowy.) Lekarz pow. p. dr. Chramiec, dawn w Międzychodzie, objął w tych dniach urządowanie.

— (Z Czerwonego Krzyża.) Czerwony Krzyż wrzesiński organizuje kursa ratownicze. W tym celu zaproszono 60 pań i panów z miasta do sali ratuszowej, gdzie po zapoznaniu z celami i zadaniami oddziałów ratowniczych i przystąpiono do ich założenia. Przez przeciąg dwóch miesięcy odbywać się będą pod kierownictwem Instruktorów pp. naucz. Cichomskiej i Stachury kursa teoretyczne i praktyczne.

— (Ze Stow. Młodzieży Polskiej.) W dniu 17 b. m. urządziło S. M. P. swe roczne walne zebranie przy licznych udziałach członków i młodzieży akademickiej z Akad. Koła Wrześnian. Poszczególne sprawozdania członków zarządu świadczą o korzystnym rozwoju tej organizacji. Wśród członków towarzystwa jest wielu bezrobotnych, którzy codziennie schadzają się w salce parafjalnej i spędzają czas na zabawie, ćwiczeniach fizycznych i nauce. Wobec sumiennej pracy calorocznej zarządu wybrano nowy zarząd w tym samym składzie, z prezesem Miśkiewiczem na czele. Patronem Stowarzyszenia jest ks. Staszak.

— (Osobiste.) Kierownikiem urzędu szkolnego został mianowany p. Sas - Rudnicki Stanisław z Poznania, inspektorem kontroli państw. p. Bomberski z Bydgoszczy, asystenturę w szpitalu pow. powierzono p. dr. Lorychow. (y)

— * **Grodzisk.** (Z Rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu wprowadzono w urzęd. p. Marjana Szczeblewskiego jako członka Magistratu. Rada miejska zatwierdziła umowę zawartą z firmą Standard Nobel w Polsce w sprawie dzierżawy stacji benzynowych na terenach miasta. Na członka rady Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Grodziska został wybrany przez głosowanie p. Tritt.

— (Przedstawienie.) Tow. Śpiewu „Harmonia” sprawi 2 lutego miłą niespodziankę naszej publiczności w sali Strzelnicy, wystawiając operetkę pod tytułem „Manewry jesiennie”.

— (Kradzież.) W nocy skradziono z okna wystawowego rzeźnika p. A. Włoszyńskiego większą ilość wyrobów mięsnych. Sprawcę wujęto.

— (Przejechanie.) Onegdaj najechany został 5-letni chłopiec kupca Działoszyńskiego przy pl. św. Anny przez wóz nalaadowany cegła, którym jechał gospodarz Pompera z Ruchocic. Chłopiec ma złamaną nogę, lecz gospodarz winy nie ponosi, gdyż chłopiec wpadł pod tylny koło. (pg)

— * **Jarcin.** (Kradzież.) Skradziono p. Andrzejowi Rzepce z Cielczy rower pozostawiony na ulicy Wąskiej obok mieszkania p. Borowińskiej. W drugim wypadku uszkodzono elewa dentystycz. Paciora Kazimierza, któremu nieznanymi złodziej skradł rower z korytarza domu p. Chylewskiego Stanisława przy ul. Krakowskiej.

— (Z poczty.) Naczelnikiem urzędu pocztowego w Jarcinie zamianowany został p. Łabędź Stanisław, dotychczasowy naczelnik w Czarnkowie. Nowy naczelnik obejmując swoje stanowisko w Jarcinie z dniem 25 bm. po dłuższym bezkrociwaniu w urzędzie pocztowym, spowodowanem emerytowaniem byłego dyrektora urzędu p. Śliwińskiego. (jek)

— * **Koźmin.** (Pożar.) W Wielowsi pow. koźmińskiego spaliła się stodoła p. Władysława Naskreckiego, ogólnej wartości 9000 zł. Co było powodem pożaru, dotąd nie ustalono. Poszkodowany był ubezpieczony na 6000 zł

Ks. patron podziękował za wytrawne kierownictwo i za gorliwą i wytrwałą pracę wykonującą zarządowi, poczem przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli druhnowie: Marjan Schwarz, jako prezes, Stanisław Adamski, jako zastępcza prezesa, Jan Górowski jako sekretarz, Jakób Ciesielczyk, jako skarbnik, Stefan Brodniewicz, jako naczelnik, gospodarz Leon Schmidt, (os)

— * **Międzychód.** (Pogrzeb.) Dnia 12 b. m. odbył się pogrzeb śp. Franciszka Śliwińskiego, zasłużonego członka zarządu Tow. Gimn. „Sokół” i Obozu Wielkiej Polski. Pogrzeb odbył się przy bardzo licznych udziałach członków Sokola jak również Obozu Wielkiej Polski.

— * **Wagrowiec.** (Nowy lekarz powiatowy.) Po zmarłym śp. dr. Laskowskim objął stanowisko lekarza powiatowego w Wagrowcu dr. Likowski z Pleszewo

— (Osobiste.) Dyplom i tytuł magistra praw otrzymał na Uniwersytecie Poznańskim p. Benedykt Tomaszewski z Łopienna pow. wagrowieckiego.

— (Naczelnik lekarz Kasy Chorych.) Minister Pracy i Opieki Społecznej zamianował p. dr. Józefa Lazarowicza z Wagrowca naczelnym lekarzem Okręgowej Kasy Chorych w Wagrowcu. Okręgowa Kasa Chorych w Wagrowcu obejmuje powiaty: wagrowiecki, chodzieski, obornicki i zniński.

— (Gwiazdka włościanek.) Koło Włościanek w Łeknie urządziło pod przewodnictwem prezesa p. Stableskiej gwiazdkę dla najbardziej potrzebujących dzieci z Łeknia i okolicy, połączoną z przedstawieniem, którego reżyserką była higienistka stacji sanitarnej w Łeknie p. Paterkówna. Przedstawienie wypadło bardzo dobrze; przybyło około 200 osób. Po przedstawieniu i przemówieniu wójta p. Sobiesińskiego przystąpiono do rozdzielania podarunków. Obdarowano 30 dzieci. (ek)

— * **Nowy Tomyśl.** (Z „Chopina.”) Odbyło się walne zebranie Tow. Śpiewu „Chopin”. Zagałił je prezes p. Feliks Paszek, przedstawiając pracę i wysiłek zarządu i rozwój Tow., które w ub. roku zdobyło pierwsze miejsce na zjeździe Śpiewaczym w Pniewach. Zkolei składał zarząd sprawozdania, poczem udzielono mu absolutorjum. Nowy zarząd jest następujący: pp. Feliks Paszek — prezes, Klinzanka Pelagia — zast. prezesa, Węclewski Stefan — sekretarz, Hegenbartówna — zast. sekr., Stefan Twardowski — skarbnik, Brudziński Br. — bibliotekarz, Grześkowiak — dyrygent, Delegatami do Okręgu są pp. Paszek, Owczarz i Budziński. Tow. brało czynny udział w uroczystościach kościelnych, jak i narodowych; liczy 80 członków. (tp)

— * **Gasawa.** (Pożar.) W czwartek, d. 14 bm. o godz. 9 wieczorem z niestwierdzonej dotychczas przyczyny wybuchł pożar u rolnika Gottlicha Draegera w Chomiazach Szlacheckiej. Spaliła się stodoła z szopa, 13 krów, 17 świń oraz różne zapasy gospodarcze. Straty wynoszą około 15000 złotych, które częściowo pokrywa Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe w Poznaniu. W akcji ratunkowej brała udział straż pożarna miejscowa. Dochodzenia przeprowadza posterunek policji państwowej w Nowejwsi. (cg)

— * **Koronowo.** (Z Rady miejskiej.) Na ostatnim zebraniu rady miejskiej dotychczasowe prezydium złożyło swój urząd. Na bieżący rok wybrano prezydium w następującym składzie: p. dyr. Baier — przewodniczący, p. Nowak — zastępcza, p. Szmaciński — sekretarz.

— (L. O. P. P.) W dniu 12 bm. odbyło się w sali p. Gollnikowej zebranie sprawozdawcze miejscowego Koła L. O. P. P. Ustępujący zarząd wybrano ponownie w następującym składzie: p. mec. Kosidowski — prezes, p. aptekarz Nowacki — wicepr., p. Świtalski — sekretarz, p. Borzyszkowski — skarbnik. Jak wynika ze sprawozdań, Koło wykazuje żywą działalność. W ostatnich miesiącach liczba członków wzrosła z 30 na 70. Zorganizowano drużynę obrony przeciwgazowej.

— (Osobiste.) Z dniem 1 bm. opuścił naszą parafję ks. wik. Zalewski, obejmując równorzędne stanowisko w Czarsku. Jego miejsce zajął nowowyświęcony ks. wik. Troszyński. (ks)

— * **Buk.** (Z działalności Tow. Śpiewu „Harmonia.”) Tow. Śpiewu „Harmonia” urządziło w tych dniach przedstawienie „Boże Narodzenie” ze śpiewami. Całość wypadła doskonale dzięki pracy prezesa p. Błaszczaka, dyryg. p. Jakubowskiego Czesława oraz amatorów. Dekorację sceny wypracował znany na tutejszym gruncie mistrz malarski p. Ciesliński Ig., zaś muzykę w czasie przedstawienia jak i przerwy wykonało tuż. Kółko Muzyczne przy Chórze Kościelnym pod dyr. p. Wallheima Bolesława.

— * **Gniezno.** (Z Tow. „Chór Farny.”) W sali Hotelu Europejskiego odbył się uroczysty obchód 20-lecia istnienia Chóru Farnego. Zebranie zagałił prezes Tow. p. Budzbon, witając zebranych gości oraz członków. Do prezydium powołano ks. Musiała jako przewodniczącego, p. Jękę jako sekretarza, oraz pp. W. Kostenckiego i Pelczyńskiego jako ławników. Następnie Chór Farny pod batutą swego dyrygenta p. Cichowicza odśpiewał hymn „My chcemy Boga”, poczem prezes p. Budzbon wygłosił referat sprawozdawczy. Po obzernem sprawozdaniu wygłosił piękne przemówienie ks. dziekan Zablocki.

nia upominków, składały się popisy młodzieży sokolej i śpiewanie kolend.

— (Zniesienie samodzielności Pow. Kasy Chorych.) W myśl zarządzenia ministra pracy i opieki społecznej uruchomiona została w Ostrowie (Wlkp.) Kasa Chorych, która z dniem 1 bm. otworzyła swoje oddziały w następujących miejscowościach: Odolanowie, Ostrzeszowie, Ostrowie, Koźminie, Kępnie i Krotoszynie. Dawniejsze Powiatowe Kasy Chorych w powyższych miejscowościach przestały tem samem istnieć jako samodzielne instytucje publiczno-prawne.

— (Kradzież.) Adamowi Misiakowi z Ostrowa skradziono 60 zł. Stanisławowi Piekarskiemu banknot 100-złotowy i Zbigniewowi Wittigowi 20 zł. (cki)

Z POMORZA

— * **Sępólno.** (Śmierć w studni.) U gospodarza w Piasecznie służąca Marta Wojk, lat 55, czerpiąc wodę z studni, przechylała się zanadto, straciła równowagę i wpadła do wody. Gdy nie wracała do domu, poczęto jej szukać. Z studni wyciągnięto niestety już tylko zwłoki. (x)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. św. Władysława Filja Łazarz.** Plenarne zebranie odbędzie się 20 bm o godzinie 19 w lokalu p. Chmielewskiego, ul. Marszałka Focha 85.

— **Grono b. Unjaków** zwołuje na dzień 21 bm. (czwartek) godz. 8 wieczór do lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej nr. 8 a zebrane konstytucyjne Klubu Kręglarzy „Unja” i prosi zainteresowanych o przybycie.

— **Koło Przyj. Harc. przy II Drużynie Harc. Żeglarskiej im. Komandora Florjana Hłaski.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek 21 bm. o godzinie 19 w sali p. Beyerowej przy Placu Bernardyńskim.

— **Tow. Przemysłowców Poznań - Jeżyce.** Roczne walne zebranie odbędzie się 24 bm. w lokalu p. Jaszka przy ul. Kraśzewskiego 16.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na chleb św. Antoniego: Janowska 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 35 zł.

Na Tow. „Caritas”: Marja B. 20 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 962 zł.

Na ochronę Dz. Jezusa na terenie P. W. K.: Marja B. 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 30 zł.

Na ubogich miasta Poznania: Helena Ratajewska zamiast wieńca na trumnę śp. Antoniego Krzyżankiewicza 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 72 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zzony:

Brunon Jakubowski 3 mies. Katarzyna Kamińska z d. Królik 67 l. Cecylja Mikołajczakowa z d. Michalska, 81 l. Franciszek Sopolński, kupiec sam., 36 l. Aleksander Marcinak 8 l. Tadeusz Wasilkowski, em. radca woj., 59 l. Aniela Juszkowska pól godziny. Augustyna Reibiger, z d. Walter, 69 l. Aleksander Budziński, kowal, 76 l. Marja Jeżewska z d. Waligórska, 57 l.

Teatr Polski

DZIŚ — „Aureliu, nie rób tego”. (Ceny znizone).
Środa, 20. 1. „Tak się zdobywa kobiety”.
Premjera.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rasputin i caryca”.
Środa, 20. 1. „Caryca i Rasputin”.
Czwartek, 21. 1. „Caryca i Rasputin”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech”

DZIŚ — o godz. 4 popoł. „Jaś i Małgosia”. (Ceny najniższe). — Wieczorem „Biały mazur”.
Środa, 20. 1. „Cnotliwa Zuzanna”.
Czwartek, 21. 1. „Kraina uśmiechu” — ceny znizone.

Piątek, 22. 1. „Biały mazur”.
Sobota, 23. 1. o godz. 3.30 po poł. „Jaś i Małgosia” — ceny znizone.
Sobota, 23. 1. wieczorem „Cnotliwa Zuzanna”.

Niedziela, 24. 1. o godz. 3 po poł. „Kraina uśmiechu” — ceny znizone.
Niedziela, 24. 1. wieczorem „Cnotliwa Zuzanna”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wł. Brackiego „Kajzer” — Macieja Wierzbickiego
DZIŚ — Szamotulę.
Środa — Buk.

Czwartek — Zbąszyń.
Piątek — Śmigiel.
Sobota — Bojanowo.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne

Niedziela, 24. 1. XV. koncert symfoniczny. — Solistka: Ada Sari. — Dyrygent: F. Nowowiejski.

— (Gwiazdka w „Sokole.”) W Strzelnicy odbyła się uroczystość gwiazdkowa połączonych gniazd tutejszego „Sokola”, w której uczestniczyło 150 osób. Uroczystość zagałił prezes okręgowej p. burmistrz Kokociński, a okolicznościowy referat wygłosił p. aptekarz Karłowski. Na całość, prócz wspólnego podwieczorku i węcze-

— (Kradzież.) W czasie jarmarku dnia 14 bm. dokonano kilka kradzieży. Skradziono 17 metrów płótna p. Schachtełowi, obuwie wartości 40 zł p. Grencełowi, kilka kawalków skóry p. Abramowi z Kalisza, ponadto skradziono p. Edwardowi Furmanowi z Gościewa 70 zł gotówki, p. Stanisławowi Grobelnemu z Unisławia portfel i 40 zł gotówki. Wszystkich sprawców kradzieży przytrzymało.

— (Z Sokola.) Roczne walne zebranie Żeńskiego Tow. gimn. „Sokół” odbędzie się dnia 31 bm. o godzinie 16 w sali Domu Katolickiego. (s. a.)

— * **Ostrów.** (Uroczystości gwiazdkowe.) Tow. gimn. „Sokół” (oddział żeński) zorganizowało gwiazdkę dla młodych sokolów. Wieczorem odbyła się dla starszych członków uroczystość łamania oplatkiem, połączona z zabawą. Również Koło Pocztcowców w Ostrowie zorganizowało gwiazdkę dla swych rodzin. W uroczystości tej wzięli m. in. udział: ks. Pięka, dyr. Kempński i delegat z Poznania p. Mosiężny. Obdarowano ogółem 81 dzieci torebkami, zawierającymi zabawki, przybory szkolne, czytanki i lakocie. W skład programu wchodziły pozątem śpiewy, deklamacje i utwór sceniczny p. t. „Polska w Betleem”.

— (Ofiara ślizgawki.) Młody chłopiec Kazimierz Wilczyński z Bolesława udał się na ślizgawkę na rzecze Prośnie. Podczas zabawy łódź załamał się, a chłopiec wpadł do wody. Na krzyk jego kolegów zbiegli się ludzie, którzy przy pomocy drągów wydobyli nawpół przytomnego chłopca z rzeki.

— (Z parafji.) Miłą niespodziankę noworoczną sprawiło parafji Arcybractwo Matek Chrześcijańskich, zakupując dla kościoła naszego dwa duże ozdoby świeczniki, ustawione po obu stronach wielkiego ołtarza. Po raz pierwszy zapłonęły owe świeczniki licznym światłem w czasie nabożeństwa odpłatnego na zakończenie starego roku.

— (Pochwylenie złodziei.) Ostatniej nocy skradziono na cegielni A. Krysińskiej 11 kur i kilka kaczek, które na miejscu ubito; łebki zawieszono na płocie. W poszukiwaniu za złodziejami wpadnięto na trop szajki, która się była na dobre zagościła w stodole położonej na terenach cegielni. Ogółem zaarrestowano 11 osób, przeważnie młodocianych dziewcząt i chłopaków. W stodole znaleziono różne przedmioty, pochodzące z kradzieży.

— (Napać.) W Szklarcze myśl. został w własnym mieszkaniu podczas snu napaćnięty 70-letni Ferdynand Gross. Siekiera zadano mu trzy ciosy w głowę. Ciężko rannego odstawiono do tutejszego szpitala. (n)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POZNAŃSKI TERCET NAUKOWY I CO Z NIM BĘDZIE?

Od odbudowania Polski rozwinęło się w Poznaniu całkiem niepoślednio czasopiśmiennictwo naukowe. I nie mogło być inaczej; powstanie całego szeregu naukowych placówek, z uniwersytetem na czele, musiało wywołać zgoda dotąd nieznany Poznaniowi rozwój we wszystkich naukowych dziedzinach, przewyższający nawet ów pamiętny rozkwit z przed stu lat, rozpoczęty w r. 1834 wydawnictwem „Przyjaciela Ludu”, a w kilkanaście lat później gwałtownie zdławiony przez reakcję po r. 1848.

W tym powojennym naukowym ruchu odgrywają ważną rolę czasopisma historyczne. Objęły one trzy strefy badań. Pierwszą są lokalne dzieje Poznania, pojęte w jak najszerszym zakresie, od czasów najdawniejszych aż do dni dzisiejszych — naukowym ich organem jest „Kronika miasta Poznania”. Drugą strefą są dzieje dzisiejszych polskich ziem zachodnich, a więc przedewszystkiem Wielkopolski, a obok niej Pomorza i Śląska, którym poświęcone są „Roczniki Historyczne”, organ „Towarzystwa Miłośników Historji” w Poznaniu. Trzecią wreszcie najobszerniejszą strefą badań jest cała Słowiańszczyzna Zachodnia; osobny „Instytut Słowiańszczyzny Zachodniej” i osobne czasopismo p. t. „Slavia Occidentalis” poświęcone są specjalnie studjom filologiczno-historycznym nad owemi bratymczymi słowiańskimi plemionami, które jakimś fatalnym zrządzeniem losu „między kopją niemiecką i szablą polską biakając się, ginęły podobnie, jak w XIX wieku w Ameryce pokolenia Mohikanów, Bobrów i Lisów” (zdanie z paryskiej prelekcji Mikiewicza).

Ten naukowo-historyczny tercet, powinien się już na stałe w Poznaniu utrzymać, skoro dawny kwartet, jaki tworzyli razem z „Przeglądem Prehistorycznym”, już nie istnieje. Niestety obecna depresja finansowa budzi obawy, czy ten tercet nie zamieni się w duet, ba — nawet w popis solowy? Najsilniejszą finansową podstawę ma zdaje się „Kronika m. Poznania”; redagowana przez dyr. Zygma. Zaleskiego ma silne poparcie czynników miejskich i licznej rzeszy miłośników naszego miasta, to też może nawet od czasu do czasu wydać osobny tomik w oddzielnej serji, w t. zw. „Bibliotece Kroniki m. Poznania”. Niedawno natomiast stwierdził w „Dziale” prof. Rudnicki, kierownik Instytutu Zachodnio-słowiańskiego i redaktor „Slavii”, z jakimi trudnościami walczy Instytut. Nie o wiele lepiej przedstawia się sprawa trzeciego poznańskiego czasopisma historycznego: „Roczników Historycznych”, zawdzięczających swe powstanie przed zgorą siedmiu laty głównie inicjatywie dyr. A. Wojtkowskiego, a redagowanych obecnie przez prof. Tymienieckiego i dyr. Kaczmarczyka. Stworzenie „Roczników” było po prostu nakazem honoru i obowiązkiem skupionych w Poznaniu historyków. Trzeba było koniecznie stworzyć naukowy organ historyczny, któryby badał dzieje Ziemi Zachodniej za stanowiska polskiego, zwłaszcza że nauka niemiecka, która w okresie zaborów rozporządzała stałym organem historycznym („Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen”), i dziś ma również do dyspozycji osobne czasopismo, chociaż już nie dla jednej dzielnicy, ale dla całej Polski i dla całej niemieckiej nauki w Polsce („Wissenschaftliche Zeitschrift für Polen”).

Obecnie wyszedł już siódmy tom „Roczników Historycznych”, zawierający trzy rozprawy, szereg recenzji i sprawozdań, oraz kronikę naukową i nekrologję. Na wyszczególnienie zasługuje rozprawa dyr. M. Gumowskiego o początkach naszego herbu państwowego, o początkach Białego Orła.

Godło naszego państwa: orzeł biały na czerwonym polu w koronie złotej na głowie, od bardzo dawna zajmowało naszych historyków. Na łamach „Działu” profesor tutejszego uniwersytetu K. Chodynicki (w dn. 2. VII. 1930 i 26. I. 1931) twierdził, w nawiazaniu do dawnych wywodów Stronczyńskiego, że dawny orzeł polski to właściwie herb św. Jadwigi, z domu księżniczki tyrolsko-merauńskiej. Dyr. Gumowski nie godzi się na ten pogląd, ani na inne, zbliżając się najbardziej do zdania Małeckiego, że wybór orła w XIII w.,

podobnie jak innych herbów był zupełnie dowolny i przypadkowy. W ustalaniu się naszego godła państwowego niepoślednią rolę odegrała Wielkopolska. Obok Piastrów śląskich (opolskich) występują już w pierwszej połowie XIII w. Piastrowie wielkopolscy, jako ci, którzy z całej dynastji pierwsi używali orła, jako godła heraldycznego. Wskazują na to zachowane trzy pieczęcie Odonica z orłem na tarczy, który był jego herbem osobistym, a następnie przeszedł na jego młodszego syna ks. kaliskiego Bolesława Pobożnego, podczas gdy starszy syn, Przemysł I poznański, przybiera jako godło herbowe różne inne znaki, m. i. lwa wspiętego, którego Przemysł II używa aż do r. 1290 jako godła. Dopiero od r. 1290 zaczyna on używać ukoronowanego orła ze śląskim półksiężcem na piersiach, na znak, że wraz z tem godłem Henryka IV wrocławskiego odziedziczył po nim pretensję do korony polskiej. Po koronacji natomiast występuje na pieczęci majestatycznej Przemysła II orzeł ukoronowany bez półksiężca. Ten orzeł ukoronowany powstał jako herb Królestwa Polskiego na pieczęciach Przemysła II nie z wolnego jego wyboru, lecz niejako narzucony testamentem wrocławskiego Henryka IV. Między orłem koronacyjnym Przemysła II-go, a orłami Odonica niema zatem, zdaniem dyr. Gumowskiego, żadnego związku. Rozprawa jest obficie ilustrowana wyobrażeniami orłów na grobowcach, monetach i pieczęciach Piastrów.

Następna rozprawa dr. Koczego daje bardzo staranne opracowanie przemierzania polsko-duńskiego z r. 1315, które dla Polski nie miało jednakże większego znaczenia; w trzeciej rozprawie daje prof. Wojciechowski szczegółowe sprawozdanie z badań nad wschodem niemieckim w Niemczech.

W dziale recenzji należy zanotować dwie obszerniejsze recenzje pióra dyr. Wojtkowskiego z pamiętników Bülowa i ze wspomnień z powstania wielkopolskiego Zygmunta Wieliczki. Wojtkowski staje w obronie polityki Naczelnej Rady Ludowej, wskazując na nieuwzględnione przez Z. Wielickę uchwały poznańskiego sejmiku dzielnicowego z początku grudnia 1918 r., do których stosowała się ściśle Naczelna Rada Ludowa, jako wyrazu woli społeczeństwa wielkopolskiego. Uchwały te szły w kierunku wręcz przeciwnym do reprezentowanego w Warszawie przez tamtejszy wybitnie partyjny, skrajnie lewicowy rząd, podczas gdy Wielkopolska domagała się rządu koncentracji narodowej. Na poparcie tego przytacza dyr. Wojtkowski dosłowne ustępy z mów ks. prałata Stychła, ks. St. Adamskiego i Wł. Seydy.

Tyle o VII-ym zeszyście „Roczników Historycznych”, które z trudem, przy pomocy „Funduszu Kultury Narodowej” w okrojonej objętości, opuściły prasę drukarską. Ale co będzie dalej? Obecnie niema prawie żadnych widoków na otrzymanie większej pomocy od „Funduszu”. 350 prenumeratorów przy niskiej wkładce rocznej (tylko 8 zł) nie starczy na prowadzenie czasopisma. Zwiększenie ilości prenumeratorów (zwłaszcza wśród księży, adwokatów, lekarzy i innych zawodów) jest konieczne dla istnienia i dalszego rozwoju czasopisma. Słyszysz się ogólne biadania na rozkładającą się u nas zdolność do bezinteresownych poczynań, na przerost egoizmu. Ostatnio mocnych w tej sprawie określeń użył Wybranowski w swej powieści: „Dziedzictwo”. W rozmowie z Twardowskim porównuje stary Grzybowski egoizm wśród społeczeństw zachodnich z egoizmem u Polaków i dochodzi do wniosku, że podczas gdy człowiek zachodni jako egoista jest często egoistą poprawnym, to przeciwnie Polak, „gdy się rządzi bezwzględny egoizm, osobistymi wyłączenie celami, staje się pospolitą świnią; tak, panie, świnia — wszelkie inne określenie będzie nieściśle”.

Popierajcie więc naukę, bo dąży ona do bezinteresownych celów, i nadsyłajcie 8 zł pod adresem Towarzystwa Miłośników Historji (Archiwum Państwowe, Góra Przemysława), a otrzymacie za to ostatni tom „Roczników Historycznych”.

Dr. Feliks Pohorecki.
Poznań

ZYCIE KULTURALNE Z PRACOWNI I Z WYSTAW

W NAUKOWYM POZNANIU

Wydział Lekarski Tow. Przyj. Nauk łącznie z Tow. W. W., Sekcja Lekarska odbędzie walne zebranie w piątek, dnia 22 stycznia b. r. o godz. 20 m 15 w sali wykładowej Kliniki Dermatologicznej (Szpital Miejski ul. Szkolna) z następującym porządkiem obrad: 1. Pokazy 2. Sprawozdania: prezesa, sekretarza, skarbnika i Komisji Rewizyjnej. 3. Wybór nowego zarządu. 4. Komunikaty: mjr-lek. dr R. Pisarczyk p. t. „Odczyn citocholowy a odczyn Wassermana”, pplk-lek. dr. T. Kucharski p. t. „Dieta ziemniaczana jako dieta przeciwbiegunkowa” i mjr-lek. dr. S. Linke p. t. „Odczyn nukleinowy Zebrowskiego w chorobach gorączkowych”. 5. Wykład dr K. Neymana n. t. „Zawartość mocznika we krwi a w ślinie, soku żółtkowym, wysiękach płucnych i jej znaczenie w klinice”.

Oddział Polskiego Tow. Matematycznego odbędzie ważne zebranie w czwartek, dnia 21 stycznia r. b., o godz. 18. m. 30, w Instytucie Matematycznym U. P. (Coll. Malus) z następującym porządkiem obrad: 1. Odczyt prof. Abramowicza p. t. „O funkcjach automorficznych”. 2. Odczytanie oraz przyjęcie protokołów z ostatniego walnego zebrania. 3. Sprawozdanie Zarządu i Komisji Kontrolującej. 4. Wybór nowego Zarządu i Komisji Kontrolującej. 5. Wolne głosy.

POLONICA WŁOSKIE

Poznański odczyt G. Bertonięgo, świetnego romanisty i prof. uniwersyteckiego, wygłoszony z wiosną r. b. w naszym uniwersytecie p. t. „O języku poetyckim Ariosta” był niewątpliwie jednym z najoryginalniejszych w ujęciu i treści odczytów tegorocznych w naszym mieście a poza tem wygłoszony był z porywającą swadą i siłą ekspresji. W dziedzinie nauki o literaturze wnosil on nowe koncepcje ukazywał nowe oświetlenia piękna poetyckiego. zbliżał do siebie i jednoczył dwie zbyt mocno u nas poróżnione siostrzyce: naukę o literaturze i lingwistykę. Świeta ta prelekcja wyszła drukiem w wydawnictwie przez tegoż prof. Bertonięgo „Archiwum Romanicum” (XV. 3) w ostatnim zeszyście z r. 1931 i w osobnej oblicie pt. „Il linguaggio poetico di Ludovico Ariosto” Genewa-Florencja. L. S. Olszki Ed. 1931. str. 16. (P)

SZKOLNICTWO

Praca nauczyciela w szkole. Nr. 18 „Przyjaciela Szkoły” poświęcony jest prawie w całości nauczycielowi. W artykule L. Bandury scharakteryzowana jest pedagogika antropozoficzna Steinera, według której osobowość nauczyciela ma podstawowe znaczenie dla wychowania dziecka. P. Wł. Choma pisze o przemęczeniu nauczyciela, co jest obecnie bardzo aktualne za względu na przeciążenie ilościowe klas. Z artykułem tym związana jest praca Dr. Kłeska o zdrowiu nauczyciela. Poza tem w tym samym numerze są artykuły o radach pedagogicznych, współpracy nauczycieli, kierownika szkoły i in. (St. N.)

TEATR

Guilty w Rzymie. Donoszą nam z Rzymu: Zapowiedzieli tutaj swoją gościnę w Teatrze Valle Sasza Guilty i jego żona Yvonne Printemps. Wykonają komedje Guiltyego „Falsons un reve”, „Chagrins d'amour” i „Marianne”. Nadto na jednym z przedstawień Yvonna Printemps odśpiewa parę piosenek własnej kompozycji. (rm)

MUZYKA

Dawna muzyka w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki urządziło znów dwie audycje, poświęcone muzyce instrumentalnej XVII wieku. Na pierwszej wionolczeliście Kazimierz Wilkomirski przy akompanjemencie Marii Wilkomirskiej odegrał sonatę G-dur Jana Seb. Bacha i koncert B-dur Luigi Bocchariniego a razem z Benedyktem Góreckim rzadko grywaną sonatę na fagot i wionolczelę Mozarta. W drugiej części Bolesław Kon wykonał sonatę fortepianową D-dur Józefa Haydna i sławne warjacje Es-dur op. 35 Beethovena na temat, wzięty z „Prometeusza” a użytkowany przez Beethovena we finale trzeciej symfonji („Eroica”).

Na drugiej audycji wykonano Concerto grosso g-moll (op. 6 nr. 8) Arcangela Corelliego (t. zw. „Fatto per la Notte di Natale”) na orkiestrę smyczkową, cembalo i organy; z towarzyszeniem teje orkiestry grał Stefan Rachoń „Pierwszą uwerturę” w ośmiu częściach na skrzypce solowe i orkiestrę Jana Bernarda Bacha (z Eisenach), zaś Zofja Rabcewiczowa fortepianowy koncert D-dur Jana Sebastjana Bacha. Utwór ten jest dokonana przez autora transkrypcją znanego koncertu skrzypcowego w tonacji E-dur. Na zakończenie odegrała jeszcze p. Z. Rabcewiczowa, Sarabandę i Gawot ze szóstej suity angielskiej d-moll J. Seb. Bacha. Następna (90) audycja odbędzie się w początku lutego; w programie utwory wokalno-instrumentalne Zielenkiego, Damiana, Różyckiego Jacka madrygaly choralne z XVII wieku utwory klawesynowe i skrzypcowe. (n. mj.)

CO TO „KAPISCI”?

Warszawa 18 grudnia.

W Klubie Artystycznym rozgłosili się, jako osobna grupa „kapiści”, o których była już na tem miejscu wzmianka. Ale trzeba wyjaśnić co to są „kapiści”. Nowy kierunek w malarstwie? Odkrycie? Moda?

Kierunek... owszem, ale nie mający nic wspólnego z „odkryciem” czy „modą”. „Kapiści” czyli ściślej mówiąc: K-P-ści to nazwa pochodząca od pierwszych liter słów, jak to dzisiaj się praktykuje. Osobny jej smaczek na tem polega, że owe „K” i „P” mogą według upodobania oznaczać dwie różne nazwy po dwa słowa każda: albo „Kurs Pankiewicza” albo „Komitet Paryski”.

Mianowicie prof. Pankiewicz kieruje w Paryżu ekspozycją krakowskiej Akademji Sztuk Pięknych. Jest tam niewysłowienie na swoim miejscu On to przecież („wespół z Podkowińskim”) przywiózł do Polski impresjonizm kilkadziesiąt lat temu, a następnie utrzymywał nieustanną łączność z wartościowemj przemianamj sztuki łacińskiego zachodu. Podkreślam: z „wartościowemj”, gdyż jego wysoka kultura estetyczna oddziaływała zawsze dodatnie i szczerze objawy twórcze od dziwactw, blagi i humbugu, bujnie zachwaszczających zwłaszcza paryski teren artystyczny.

Otóż krakowscy uczniowie Pankiewicza, chcąc udać się w ślad za mistrzem, zawiązali „Komitet Paryski”, i tak długo organizowali najróżnorodniejsze imprezy, aż zdobyli niezbędną na wyjazd sumę. Potem wyjechali... i ucichło o nich na kilka lat. Od czasu do czasu tylko przybliżowały się głuche wieści, że malują „straszne rzeczy”, że zerwali z impresjonizmem, z realizmem, że słowem Paryż ich pochłonął i zniszczył.

Być może, że takim byłby los jedynastu zapaleńców, gdyby nad nimi nie czuwał tak znakomity pedagog jak J. Pankiewicz. On pomógł im zorientować się w tem kotłowisku Jego pracownia była dla polskiej gromadki nie tylko miejscem uczciwych studjów malarzkich, ale pono bardzo często jedynym azylum w czasie paryskiego wygnania. Młody artysta polski, to prawie zawsze golec. A studja malarzkie należą do najdroższych. Wymagają pracowni, modelu, farb. Wstęp do rządowych uczelnj artystycznych Paryża jest dla cudzoziemców niezwykle utrudniony. (n. p. Wyspiański przepadł przy egzaminie wstępnym). Liczne akademje czy szkoły prywatne, to przedsiębiorstwa obliczone na dochodowość, więc drogie. Łatwo wyobrazić sobie, przez jakie nędrze przechodził artysta polski, nim dotarł do „blasków” promieniowanych przez miasto, które po Atenach i po Rzymie, od XVIII w. jest stolicą artystyczną świata. Polska w Paryżu placówka artystyczna, polska pracownia ma doniosłe znaczenie. Świadczy o tem pierwsza w kraju wystawa „kapistów”. Rezultat swych studjów paryskich zaprezentowali malarze: Boraczok, Cybis, Czapski, Jarema, Nacht, Potworowski, Hanna Rudzka, Seydenmanowa, Strzałecki, Waliszewski — oraz jedyny rzeźbiarz grupy — Jacek Puget.

Hasła „kapistów” — podane we wstępie do katalogu, informują do pewnego stopnia o charakterze ich dorobku. Jedno z nich brzmi: „W plastyce — znaczenie istotne mają tylko pierwiastki plastyczne”. Nie jest to rewelacja, ale trzeba ją, zwłaszcza u nas — ciągle na nowo powtarzać i czynem stwierdzać. Fakt, że młodzi nasi plastycy swą twórczością samodzielną rozpoczynają od zrozumienia istotnych elementów tej twórczości jest dobrem świadectwem dla szkoły, która im takie zrozumienie dała. Z całym zainteresowaniem śledzić będziemy dalsze rezultaty pracy kapistów. Spodziewać się należy wyników coraz to wartościowszych, gdyż ich „początki” optymizm ten uzasadniają.

Marjan Turwid

Książki nadesłane

F. H. Burnett: „Mała księżniczka”. Przekł. autoryzowany J. Birkenmajera. Warszawa Nakł. księg. G. Szylinga.
Józef Aleksander Galuszka: „Cienie orłów”. Warszawa, 1932. Gebethner i Wolff.
Antoni Malatyński: „Kodeks postępowania honorowego”. Warszawa, 1932. Skł. gł.: „Dom Książki Polskiej”.

Rok polarny 1932-33

W roku 1929 międzynarodowy kongres meteorologiczny w Kopenhadze postanowił obwołać rok 1932/33 rokiem polarnym

Pierwszym tego rodzaju rokiem był r. 1882, kiedy to 12 państw zorganizowało szereg stacji obserwacyjnych bieguna północnego dla przeprowadzenia badań meteorologicznych i magnetycznych. Pierwsza ta próba zbadania warunków podbiegunowych przy pomocy wysiłku międzynarodowego okazała się jednak dla braku odpowiedniego doświadczenia, niezupełnie zadowalająca. Powtórzona w roku bieżącym rokuje bez porównania obfitsze owoce, zważywszy bogaty materiał pomocniczy, jakim akcja tegoroczna będzie rozporządzać. Ze wymienimy choćby komunikację radiotelegraficzną i powietrzną.

Przedmiotem badań tegorocznej akcji polarnej mają być obok badań klimatologicznych i elektromagnetycznych przedewszystkiem także wpływ plam słonecznych na stosunki na ziemi oraz zjawiska zorzy polarnej.

Organizacja i kierownictwo wielkiego tego planu pozostaje w rękach komitetu, na którego czele stoi meteorolog duński La Cour. W dziele tem weźmie udział 26 państw. O ile dotąd wiadomo, Danja utrzymywać będzie 3 stacje w Grenlandji, w tem jedną, która tylko o dwa stopnie oddalona od północnego bieguna magnetycznego Thule. Południowym biegunem magnetycznym zainteresują się prawdopodobnie Stany Zjednoczone. Ponieważ wiadomem jest, że bieguny magnetyczne przesuwają się stale z roku na rok (przeciętnie mniejwięcej o 0.7 km) i że tem samem ulegają zmianie, zasady stosowania kompasu akcji tych dwóch państw przypisywać nale-

ży szczególne znaczenie. Holendrzy również pracować będą w Grenlandji, Francuzi przy Scoresby-Sund. W podobny sposób zajęte zostaną przez inne państwa dalsze okolice podbiegunowe, tak iż biegun północny otoczony będzie swartym pierścieniem stacji obserwacyjnych. Podobnie będzie opasany siecią stacji obserwacyjnych także biegun południowy.

Badania roku polarnego obok czysto naukowego znaczenia posiadają także znaczenie praktyczne. Jednym z motywów praktycznych jest świadomość, że stosunki klimatyczne ziemi rozpoznane być mogą jedynie na podstawie znajomości całej powierzchni ziemi, że bez tej znajomości niemożliwa jest krótkoterminowa przepowiednia pogody, nie mówiąc już zupełnie o długoterminowej przepowiedni, tak bardzo potrzebnej np. dla rolnictwa wszystkich krajów.

Poza tem istnieje przypuszczenie, że klimat ziemii rodzi się przedewszystkiem w okolicy biegunów, to jest w tej części ziemi, która dotąd najmniej zbadana. Poza tem akcja roku polarnego ma utworzyć drogę do zrealizowania planu utworzenia pewnej ilości automatycznych stacji meteorologicznych, któreby bez pomocy ludzkiej, samodzielnie anonsowały zbliżające się zmiany meteorologiczne. Dokładna znajomość tych warunków potrzebna jest dzisiaj bezwzględnie dla uregulowania międzynarodowej i transoceanicznej komunikacji powietrznej, szczególnie także z Europy do Azji ponad biegunem północnym.

Spodziewać się należy, że przesilenie gospodarcze nie przeszkodzi w zrealizowaniu tego planu, którego wyniki dla ludzkości mogą być nieocenione. W. P.

Ze spisu ludności w wojew. poznańskim

Miasta powiatowe i ponad 10 tys. mieszcz.

1. Poznań	246 574
2. Bydgoszcz	117 519
3. Inowrocław	30 781
4. Gniezno	29 924
5. Ostrów	19 560
6. Leszno	19 258
7. Krotoszyn	12 969
8. Rawicz	10 827
9. Nakło n/N.	10 303
10. Kościan	10 278
11. Jarocin	8 688
12. Pleszew	8 202
13. Września	8 172
14. Szamotuły	8 307
15. Środa	8 087
16. Śrem	7 651
17. Wągrowiec	7 555
18. Chodzież	7 511
19. Kępno	7 182
20. Gostyń	6 815
21. Grodzisk	6 311
22. Strzelno	5 846
23. Ostrzeszów	5 833
24. Koźmin	5 540
25. Oborniki	5 244
26. Mogilno	5 200
27. Międzybóże	5 126
28. Żnin	5 090
29. Czarnków	4 687
30. Wolsztyn	4 580
31. Śmigiel	3 761
32. Szubin	3 267
33. Nowy Tomyśl	2 500
34. Odolanów	2 472
35. Wyrzysk	1 642

Miasta poniżej 1.000 mieszkańców:

1. Kopanica (wolsztyński)	640
2. Rynarzewo (szubiński)	638
3. Jaraczew (jarociński)	833
4. Gąsawa (żniński)	892
5. Książ (średzki)	928

Miejscowości wiejskich ponad 1.000 mieszkańców jest 91. — Największe z nich:

1. Zabikowo (poznański)	4 360
2. Szymborze (inowrocławski)	3 200
3. Skalmierzyce Nowe (ostrowski)	2 986
4. Krępa (ostrowski)	2 971
5. Lasek (poznański)	2 181
6. Drawsko (czarnkowski)	2 167
7. Białośliwie (wyrzyski)	1 964
8. Zegrze (poznański)	1 868
9. Skalmierzyce (ostrowski)	1 761
10. Witaszyce (jarociński)	1 706
11. Luboń (poznański)	1 654
12. Podzamcze (kepkiński)	1 615
13. Obrą (wolsztyński)	1 604
14. Bukowiec Górny (leszczyński)	1 523
15. Boruchoń (ostrzeszowski)	1 521
16. Kępłowo (wolsztyński)	1 521

Walne zebranie

Tow. Restauratorów na m. Poznań i okolice odbył w lokalu p. Kubińskiego swe plenarne zebranie, które otworzył prezes p. Piósek. Po odczytaniu protokołu, poruszono w komunikatach sprawę cen na piwo. W tej sprawie odbyto szereg konferencji po których Związek Browarów przesłał Tow. Restauratorów memoriał w którym uzasadnia konieczność podwyższenia cen na piwo. W tej sprawie odbył się w tych dniach zjazd prezesów województw poznańskiego i pomorskiego na którym uchwalono porozumieć się w dalszym ciągu z Zw. Browarów. Poruszono również sprawę 50 proc. obniżki od rozrywek, znależowania miejskiego statutu o poborze podatku od rozrywek, dodatków do patentów akcyzowych i opłaty za światło elektryczne.

W końcu zebrani poruszyli sprawę sprzedaży papierosów w kioskach. Restaurator płacący znacznie większe świadczenia winien większy otrzymać rabat, aniżeli właściciele kiosków. (z)

S. M. P. Poznań-Jężyce odbyło swe walne zebranie w ochronie parafialnej. Zajął je druh prezes Pielin, witając patrona poznańskiego okręgu S. M. P. ks. Maćkowiaka — którego poproszono na przewodniczącego, ks. Dalsza mianowanego parafii jężyckiej, wicepatrona p. Mroczkowskiego, delegata Tow. Robotników i druhów. Licznie zgromadzona młodzież wysłuchała z zainteresowaniem starannie przygotowanych sprawozdań zarządu, które informowały obecnych o wydatnej i owocnej pracy stowarzyszenia. Rozdano nagrody z zawodów lekkoatletycznych, gier pokojowych, o mistrzostwo stowarzyszenia w ping-pongu, ze strzelania i inne. Prócz tego rozdano nagrodę przechodnią w postaci wstęgi i zastępówi „Orląt” za zdobyte pierwsze miejsce w „Konkursie Obowiązkowości”. Nowy zarząd wybrano w następującym składzie: prezes Kitzman Edmund, sekretarz — Tomczak Władysław, skarbnik — Nie Niebój Joachim. Nie wątpliwie, że nowy zarząd tak samo jak jego poprzednik poprowadzi Stowarzyszenie do dalszego jeszcze rozwoju.

Koło Przyjaciół Harcerzy przy XII Drużynie Harc. odbyło swe roczne walne zebranie przy licznych udziałach członków. Zebranie otworzył prezes St. Ogrodowski który złożył przewodnictwo w ręce druha Szymanowskiego Czesława. Na sekretarza powołano druha Czesława Grzegorzewicza, na ławników druhów Jessego Zbigniewa i Nowickiego Kazimierza.

Z kolei nastąpiło sprawozdanie sekretarza p. Swiderskiego Stefana z którego dowiedzieli się zebrani o żywej działalności K. P. H., które skupia w swym gronie 108 członków z których składa się sekcja śpiewu K. P. H. w ilości 62, która ma poza sobą świetną przeszłość a obecnie bardzo dobrze

się rozwija pod batutą p. Pajora Alfreda. Podczas zebrania plenarnych wygłaszali referaty o treści kulturalno - oświatowej k. kapelan Mościcki, pp. Jesse Zbigniew i Łukasz, radca Berkan i wielu innych.

Po odczytaniu sprawozdań reszty członków Zarządu na wniosek komisji rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi absolutorjum, poczem wybrano nowy Zarząd w składzie pp.: prezes — dh. Ogrodowski Stanisław, zast. — Swiderski Ignacy, sekretarz — Szczepankiewicz Czesław, zast. — Balbierzówna Marja, skarbnik Krzywosiński Kazimierz, ławnicy: dh. Smolanowiczówna Marja, Wawrzyniakówna Marta, dh. Łagodziński Wojciech, Jesse Zbigniew, Bibliotekarz — Andrzejewski Teofil, komisja rewizyjna Łagodziński Marcin, Grzegorzewicz Czesław, Szymański Walerjan, opiekun sekcji śpiewu — Nowicki Kazimierz, dyrygent — p. Pajor Alfred. (z)

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej „Orzeł” odbyło swe walne zebranie, któremu przewodniczył patron Pozn. Okręgu S. M. P. X. Maćkowiak. Odczytano sprawozdanie z działalności ustępującego Zarządu za rok 1931. Ze sprawozdania wynika, że Stow. rozwija się dobrze.

Po udzieleniu ustępującemu zarządowi absolutorjum, przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli: Kitzman Edm. — prezes, Szczepaniak Cz. — wicepr. i naczelnik, Tomczak Wł. — sekretarz, Niebój J. — skarbnik, Bukalski Miecz. — bibliotekarz, Tomczak J. — gospodarz, Czarniecki Jan — zast. gospodarza, Afeld L. — sztandarowy oraz komisja rewizyjna.

Na zakończenie odśpiewano hymn związkowy „Hej do apelu”. (z)

XV koncert symfoniczny z Adą Sari

Następny koncert orkiestry symfonicznej stol. m. Poznania odbędzie się w niedzielę, dnia 24 stycznia, wieczorem o godz. 8 w Teatrze Wielkim. Wielkie zainteresowanie niedzielnym koncertem wywołała zapowiedź występu znakomitej naszej śpiewaczki Ady Sari, której każdorazowe pojawienie się na estradzie wywołuje zachwyt dla jej czarującego głosu. P. Adę Sari odśpiewa szereg aryj operowych z towarzyszeniem orkiestry.

Koncertem dyryguje prof. Feliks Nowowiejski, pod którego wytrawnym kierownictwem orkiestra odegra Haydna Symfonię Es-dur i uverturę do opery „Wesołe Kumaszkę z Windsoru” Nicolai.

Sprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Środa, dnia 20 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 Warszawa; godz. 13.05 koncert z płyt; godz. 14.00 notowania giełdy i kom.; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemiaków Wielkopolskich; godzina 16.45 pogodanka „Wujcia Czesia” z dziećmi; godz. 17.10 odczyt z Warszawy; godz. 17.35 muzyka popularna z Warszawy; godz. 19.15 odczyt z cyklu org. przez Kurat. Okr. Szkolnego; godz. 19.30 „Poznań literacki”; godz. 19.40 Warszawa; godz. 20.00 Warszawa; godzina 20.15 muzyka z Warszawy; godzina 21.15 Warszawa; godz. 21.30 Warszawa; godzina 22.25 Warszawa; godz. 22.30 komunikaty sport i pol.; godz. 22.45 audycja karnawałowa na płytach gramofonowych.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 przegląd bieżącej prasy polskiej; godz. 12.10 i 14.45 płyty gramofonowe; godz. 15.25 skrzynka pocztowa; godz. 15.50 płyty gramofonowe; godz. 16.20 „Złoto” — p. J. Frydrychowicz; godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 16.55 lekcja jęz. ang.; godz. 17.10 odczyt: „Prakolebka Słowiańszczyzny” — red. Stanisław Poraj; godz. 17.35 muzyka popularna w wyk. ork. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego; godz. 19.35 płyty gramofonowe; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 feljton p. t. „Goethe a muzyka polska” — dr. Alicja Simonówna; godz. 20.15 muzyka ludowa; wyk. Ork. Wiejska Buchalskiego oraz W. Mellerowicz i Z. Borkowska (scenki śpiewane); godz. 21.15 kwadrans literacki. Opowiadanie podhalańskie Jana Galdyna: „Góralsko dusza”; godz. 21.30 recital skrzypcowy Henryka Morteau; godz. 22.35 płyty gramofonowe; godz. 22.45 odczyt: „Polish commercial policy” by Tadeusz Geppert, councillor in the Ministry of Commerce and Industry; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 „Stworzenie świata” oratorium Haydna; Lahti (1796 m) i Helsinki (368 m) 20.00 muzyka na pile; Paryż (1724 m) 21.45 koncert kameralny; Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 tr. audycji wesołej z Wrocławia; Davenport (1554 m) i Londyn (261 m) 21.15 koncert symfoniczny; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.00 tr. z kongresu kobiecego; Kalundborg (1153 m) 20.00 koncert wojskowy; Oslo (1083 m) „Uprowadzenie z Seraju” op. Mozarta; Budapeszt (550 m) 20.40 ork. cygańska. potem koncert smyczkowy; Wiedeń (516 m) 21.05 słuchowisko; Medjolan (500 m) 20.45 tr. operetki; Praga (488 m) 19.30 „Manon Lescaut” opera Pucciniego; Rzym (441 m) 21.00 tr. opery; Bukareszt (394 m) tr. z opery królewskiej; Brno (341 m) 19.30 „Jenufa” opera Janacka,

Logika urzędów skarbowych

Wygrał milion na loterii i poszedł z torbami dzięki św. biurokracji

Dotychczas sądzono naogół, że jedynie prawdziwi „szczęściarze” mogą wygrać wielki los na loterii. Wydarzenie, o którym donosi prasa budapeszteńska, świadczy wręcz przeciwnie. Od wielu lat żyje w Csikszereda, w Transylwanji, niejaki Józef Doczi, z zawodu szewc Uczciwy, pracowity i lubiany powszechnie. Doczi marzył całe życie, by móc mieć na własność swój kąt. I z biegiem lat, zakupił mały domek z ogródkiem. Pewnego dnia, na loterii w Cluj, wygrał główny los: milion lej. Była to wcale pokaźna suma, tem więcej w czasach ogólnej biedy i kryzysu. Można sobie wyobrazić radość szewca, któremu dyrekcja loterii, po odrzuceniu procentów wypłaciła na rękę gotówką 800.000 lej. Złożył wtedy całą sumę w jednym z banków lokalnych i wrócił do rodzinnego miasteczka, do swego ulubionego domku. Tryb życia wzbogaconego tak nagle Doczego pozostał ten sam i szewc uprawiał dalej swój zawód, chętnie pomagając biednym z całej okolicy.

Niedawno temu otrzymał wiadomość, że bank, w którym był złożył cały swój majątek, zbankrutował. Nie zmarnił się po części zbytek wiele ta wiadomość i w dalszym ciągu zadowolony z życia mieszkał w swym ukochanym domku. Po kilku tygodniach otrzymał pocztą wielką opieczętowaną kopertę ze stolicy. Było to upomnienie głównego urzędu odatkowego, by bezwzględnie zapłacił za rok 1931 podatek, odpowiadający kapitalowi 1 miliona lej. Szewc uśmieł się serdecznie na samą myśl, że żądano od niego opłaty za milion, z którego wogóle otrzymał był tylko 800.000 lej, pochłoniętych nadomiar przez plajtę bankową. Odpisał więc obszernie urzędowi podatkowemu, wyjaśniając całą sprawę. Po kilku dniach dostał jednak uwiadomienie, że władze nie obchodzi, co się z owym miljonem stało, i że Doczi musi zapłacić podatek. Wówczas szewc, mocno przestraszony, udał się do stolicy i oddał całą sprawę adwokatowi. Nie to jednak nie pomogło, przyrzeczono mu jedynie, że na rok przyszyli... nie będzie już płacił. Powrócił więc „szczęściarz” do Csikszereda i oczywiście nie był w możności zapłacić należącego się skarbowi państwa podatku w kwocie 130 tys. lej. Z tego też powodu sprzedano mu na licytacji domek, o którym całe życie marzył i na którego kupno całe życie oszczędzał, a to dlatego, że wygrał był wielki los na loterii. Niema to, jak świętna biurokracja z Austrii rodem. Wiemy i my coś o niej. S. F.

Dziesięć przykazań dla małżonków i zwolenników bridge'a

Bridge stał się najbardziej rozpowszechnioną grą w karty. Wszystkie części świata i kraje uległy bez oporu tej nowej pasji. Znamy mistrz bridge'a, mr. Ely Cubbertson, skonstruował dziesięć przykazań, które, jak twierdzi, przynoszą

szczęście i powodzenie nietylko w brige'u, ale i w pożyciu małżeńskim.

Brzmia one następująco:

- 1) Obierz sobie żonę swoją jako partnera do gry.
- 2) Traktuj ją zawsze jak równą sobie pod względem intelektualnym.
- 3) Nie zapomnij nigdy, że ona uważa się za tak mądra, jak ty.
- 4) Unikaj wyrazu twarzy przesadnie szczęśliwego lub zmartwionego.
- 5) Chwal żonę ewszymi nie częściej, ale i nie rzadziej, niż raz na godzinę.
- 6) Pamiętaj o tem, że ona może grać w bridge'a lepiej, niż ty.
- 7) Nie sil się na dowcip. Żona twoja ma wyrobioną już o tobie opinię.
- 8) Nie czyni żonie wyrzutów, nie ośmieszaj jej.
- 9) Gdy popełni błąd podczas gry, przypomnij sobie, ileś ty błędów popełnił w życiu.
- 10) Jeśli żona będzie się skarżyć na ciebie, że popełniaś dużo błędów podczas bridge'a, przynaj jej rację.

Płeć słabsza, ale piękna, będzie zapewne bardziej zadowolona z przykazań mistrza bridge'owego, niż płeć t. zw. brzydka.

Zmierzch filmu amerykańskiego

Sytuacja w amerykańskim przemyśle filmowym nie przedstawia się zbyt różowo. Liczba kinoteatrów zmniejszyła się w r. 1931 do 17.000, wówczas gdy w r. 1930 było ich 21.000. Aby zwiększyć frekwencję w kinach, obniżono znacznie ceny biletów. Jednocześnie obniżono też gaże aktorów reżyserów i gwiazdorów. Suma 24 miljonów dolarów, którą wydatkowano na ten cel w r. 1931, zostanie zmniejszona do 18 milionów w r. 1932. W tej samej wysokości pozostały tylko wydatki na reklamę prasową, która uważana jest za niezbędną dla podtrzymania frekwencji.

Wynalazek włamywacza.

W więzieniu karnem w San Francisco udało się więźniowi który odsiadywał tam pięć lat za kradzież z włamaniem, wynaleźć zamek — absolutnie niedostępny dla wtrychu i łomu. Wynalazkiem tym zainteresowała się pewna firma, która odkupiła patent od wynalazcy za sumę 100.000 dolarów.

Czy wiecie, że...

— W Wiedniu zmarł najstarszy obywatel stolicy naddunajskiej. Karol Pelzer, w wieku 102 lat, przed wojną jeden z najbogatszych wiedeńskich, współwłaściciel znanej fabryki kas pancernych pod firmą Wertheim.

— W stanie Texas (U. S. A.) mieszka zgórą 300.000 Czechów, którzy zajmują się przeważnie rolnictwem i posiadają tam duże dobrze zagospodarowane farmy.

— Najstarsze organy na świecie znajdują się w kościele Marjackim w Lubecie, gdzie ustawiono je przed 400 zgórą lat (w r. 1504).

Dobra rada.

— Mój drogi, zaczynam tracić pamięć.

Co robić?

— Zaciągaj dług! (Thatler)

Walne zebranie Bursy Rzemieślniczej

W poniedziałek ub. odbyło się na sali p. Jarockiej roczne walne zebranie Bursy Rzemieślniczej im. Staszica. Przewodził obradom prez. p. dyr. Dybczyński.

Województwo reprezentował p. radca Chmielewski.

Sprawozdanie roczne z działalności Bursy jak i kasowe wygłosili pp. inż. Rydlewski oraz Ligocki.

Nad sprawozdaniami wywiązała się obszerna dyskusja, w której przemawiali m. in. pp. M. Górski, A. Piotrowski, Zakrzewski, St. Libera, Fr. Krzyżagórski itd.

Na wniosek p. Krzyżagórskiego udzielono zarządowi pokwitowania. Bliższe szczegóły, dotyczące sprawozdań, podamy osobno. Przez aklamację wybrano na rok obecny ponownie stary zarząd w osobach: dyr. Dybczyński — prezes, ks. dyr. Jarosz — wiceprezes, red. A. Piotrowski — tyt. sekretarz, Ligocki — skarbnik, dalej: dyr. Stiller, radny St. Libera, inż. Rydlewski i p. Zynie-wicz.

Przeszło dwugodzinne obrady zakończył przewodniczący apelem szerzenia wśród szerokich sfer znajomości o zadaniach i celach organizacji, jaką jest dla Wielkopolski Bursa Rzemieślnicza im Staszica w Poznaniu.

ziomie, o tyle stanowisko jego wobec Pol. Zw. Hok. na Łodzie było tak niezdecydowane, że inne zainteresowane związki mogą ulec pokusie, aby przez postawienie P. K. Ol. przed faktami dokonaniem preferować swoje stanowisko w kwestji wyjazdu na olimpiadę.

Piłka nożna

W sprawie reformy systemu rozgrywek ligowych za otwarciem dyskusji na ten temat głosowały kluby: „Cracovia”, „Wisła”, „Garbarnia”, „Warta”, „Pogoń” i „22 p. p.”, drugie sześć przeciw. Aczkolwiek wynik ten przesądzał zgóry całą sprawę, jednak rozpoczęto czysto akademicką dyskusję. Pierwszym mówcą był dr. Wojakowski (Cr), który w bardzo rzeczowy i przekonujący sposób udowodnił konieczność pewnych zmian. Przedstawiciel „Wisły”, p. Deleka, częściowo zgadzał się ze swoim przeciwnikiem, lecz główny nacisk kładł na finansie klubów ligowych, życząc sobie nawet okrojenia i tak już uboższego programu międzynarodowego P. Z. P. N. — W odpowiedzi zabrał głos ppłk. Głabisz jako przedstawiciel P. Z. P. N. i ogólnie krytykował ujemne strony obecnego systemu, starając się nie dotykać kwestji ilości klubów ligi. Inż. Rosenstock radzi przeczekać 1932 r. ze względu na kryzys ekonomiczny w kraju. Inż. Kuchar (Pogoń) jest również za dotychczasowym stanem, choć widzi jego niedomaganie, natomiast dr. Mirzyński (Czarni) uważa iż obecny system jest poprostu idealny! Tak samo wyraża się przedstawiciel „Ruchu”. Z nastrojów i przemówień delegatów wynika niezbicie, iż przeprowadzenie jakichkolwiek zmian w systemie ligowym natrafił również w przyszłości na

ogromne trudności, co zgóry przesądza uzdrowienie obecnych stosunków. Czy takie nieprzejednane stanowisko da się utrzymać na dalszą metę, śmiemy wątpić, gdyż świadczy ono o wielkim egoizmie zainteresowanych, nie liczącym się z interesami tej olbrzymiej ilości pozostałych klubów, które nie mają szczęścia należeć do naszej czołowej klasy.

Kwestja zmian statutowych ligi. Zbyt dużo czasu w dyskusji zajęła tu znów kwestja wolnego wstępu dla sędziów i członków zarządów O. Z. P. N. na mecze, przy czem prawie wszyscy mówcy opowiadali się za płatnem wejściem członków zarządów O. Z. P. N. OPKS mimo sprzeciwów delegatów P. Z. P. N. i P. K. S.

W sprawie ubezpieczenia graczy ligowych uchwalono w niedziele rozwiązać niekorzystną umowę z odnośnem towarzystwem ubezpieczeniowem i sprawę tę załatwić we własnym zakresie.

Przy preliminarzu budżetowym rozpoczęła się dłuższa dyskusja nad kwestją oszczędności, które zostały uzyskane drogą kompresji wydatków personalnych. W końcu wybrano nowy zarząd, którego skład już podaliśmy. Zamiast wiceprezesa p. mjr. Szymańskiego wybrano mjr. Żołędziowskiego, co ma swoje głębsze zrozumienie.

Terminarz rozgrywek „Warty” w pierwszej kolejce mistrzostw ligowych w tym roku jest następujący: 3. 4.: „Warta” i „Cracovia”; 10. 4.: „Polonia” i „Warta”; 17. 4.: „22 p. p.” i „Warta”; 1. 5.: „Warta” i „Legja”; 8. 5.: „Warta” i „Warszawianka”; 15. 5.: „Garbarnia” i „Warta”; 22. 5.: „Warta” i „Wisła”; 12. 6.: „Pogoń” i „Warta”; 19. 6.: „LKS” i „Warta”; 26. 6.: „Warta” i „Czarni”; 3. 7.: „Ruch” i „Warta”.

KRONIKA TOWARZYSKA

Kolo Sędziów i Prokuratorów w Poznaniu i Związek Adwokatów Polskich Oddział w Poznaniu, urządzają w sobotę, 23 stycznia na Białej Sali Bazarowej bal. Komitet honorowy stanowią: Stefan Bełżyński, prezes Sadu Apelacyjnego Alfred Eimer, prokurator Sadu Okręgowego Józef Galeziewicz, prokurator Sadu Apelacyjnego Jan Kreglewski prezes Związku Adwokatów Polskich, Ludwik Langer prezes Zrzeszenia Sędziów i Prokurentów, Józef Pałeczki, prezes Koła Sędziów i Prokuratorów, Stefan Piechocki, prezes Izby Adwokackiej Czesław Pospieszalski, nacelnik Sadu Grodzkiego, Mariam Schroeder, prezes Związku Aplikantów i Ludwik Wyrzykowski, prezes Sadu Okręgowego. dw 2 552

Z życia towarzystw

Filja Robotników prac. w Handlu i Przemysle Z. Z. P. w Poznaniu, urządziła 27 grudnia ub. roku, gwiazdkę dla dzieci po zmarłych członkach na sali p. Gaworskiego przy Nowym Rynku 4.

Uroczystość gwiazdkową poprzedzona odśpiewaniem kolendy, przy dźwiękach własnej Orkiestry smyczkowej, zagał prezes p. Kurnatowski, w obecności przedstawicieli Związku Z. Z. P.

Po serdecznych słowach do dzieci i starszych, nastąpiło łamanie opłatka.

Wieczór wypełniono deklamacjami wygłoszonymi przez dzieci członków, odśpiewaniem kolend i wręczeniem darów dzieci.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

SPORT

Hokej na lodzie

„Ottawa” pokonała Francję 6:1, natomiast Anglię 7:0.

Przed olimpiadą

Praca przygotowawcza. Poszczególne związki państwowe, przygotowujące się do wyjazdu do Ameryki, poważnie zastanawiają się nad stroną finansową. Pol. Kom. Ol. stoi finansowo nieźle i będzie mógł do czerwca br. dysponować sumą zł. 70.000 na wyjazd, a polonja w Stanach Zjednoczonych ofiarowała dotąd już około 50.000 zł. na ten cel. Z poszczególnych działów sportowych, mających szansę na uzyskanie dobrych wyników, odpadnie prawdopodobnie jeździectwo z powodu zbyt wysokich kosztów oraz odmowy subwencji ze strony M. S. Wojsk. Wyjazd zawodników strzeleckich jest również wątpliwy, gdyż sportowo nie zdołamy pokazać tam wiele. Poza-tem wchodzi w rachubę szermierze, wioślarze i ewentualnie bokserzy. O ile strona finansowa P. K. Ol. stoi na wysokim po-

Dnia 18 b. m. zmarła, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa siostra, bratowa, ciotka i szwagierka, ś. p.

z Stablewskich Róża Łebieńska

W ciężkim smutku pogrążeni
siostra i rodzina.

Eksperta do kościoła parafjalnego w Kunowie odbędzie się o 4-tej w czwartek, 21 b. m. Msza św. i złożenie zwłok do grobowca rodzinnego w piątek o godzinie 10,30.

Tworzmirki, dnia 19 stycznia 1932 r.

Zawiadomień osobnych nie wysyła się.

zw 12893

Dnia 17 stycznia 1932 r. o godzinie 6 wieczorem zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy i najlepszy mąż, szwagier i wuj, ś. p.

Bolesław ze Skrzypna Ogończyk Twardowski

były właściciel Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w piątek, 22 b. m., w kościele parafjalnym św. Marcina o godzinie 10 rano, a pogrzeb o godzinie 11 tegoż dnia na omentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

Poznań.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W żalu pogrążeni
żona i rodzina.

zw 12892

Dnia 17 b. m. zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami w Sanatorjum w Bystrej, mój ukochany mąż i nasz najdroższy ojciec, ś. p.

Aleksander Szrejbrowski

Sodalis Marianus.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 21 b. m., o godzinie 3,30 po poł. z kostnicy cmentarza świętomarcjńskiego przy ul. Bukowskiej. Msza św. za spójność duszy drogiego Zmarłego w piątek, o godzinie 8 w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, ul. Składowa 1. 13. I. 1932.

dw 2555

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał” Towarowa 25 Tel. 3180.

Dnia 17 stycznia 1932 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany brat, szwagier, wuj i kuzyn, ś. p.

Franciszek Sopoliński

kupiec

w 37 roku życia. Pogrzeb odbędzie się dnia 20 stycznia o godz. 15 z kapticy cmentarza OO. Zmarłych wychwstańców na Wildzie.

zw 12889

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Poznań, Pniewy, Katowice, Stanisławowo, Berlin

Nowe siły dla mężczyzny przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,— Przy zapła- cie zgóry wysyłka franko. Pw 10 329-51.27
Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 92.

W trzecią rocznicę śmierci, ś. p.
Władysławy Cabańskiej
z domu Dopierałów
będzie odprawiona
msza św. żałobna
dnia 21 stycznia r. b., w czwartek, w kościele Dominikańskim OO. Jezuitów, o godzinie 9-tej.
Prosi o Zdrowaś Marja.
zw 12 880 **Bolesław Cabański.**

Za szczere dowody współczucia i udział w pogrzebie mojej najdroższej matki ś. p.
z Leszczyńskich
Michaliny Przybyłowej
składam na tej drodze wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, Koleżankom i Kolegom najserdeczniejsze
Bog zapłać!
stroskana córka.
Msza św. za duszę ś. p. Zmarłej odbędzie się w środę 20 o godz. 7.30 w kościele Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach.

RESTAURACJĘ BAZAROWĄ

przy Hotelu Bazar w Poznaniu,
wydzierżawimy z dniem 1 kwietnia r. b.

Zgłoszenia przyjmuje
ZARZĄD BAZARU POZNAŃSKIEGO
Spółki Akcyjnej, Poznań Pw 10 337-3.37

Od 19. I. do 31. I. 1932 trwa nasza sprzedaż Inwenturowa

po oibrymio niżonych cenach.
Niebywała okazja nabycia materiałów niedoścignionej jakości znanych na całym świecie.
Prosimy przekonać się, do kupna nie zmuszamy.

GUSTAW MOLENDASYN

Własna fabryka sukna w Bielsku.
Skład fabryczny: Poznań, Plac św. Krzyski nr. 1.
Pw 10 333-3.33

Podziękowanie.

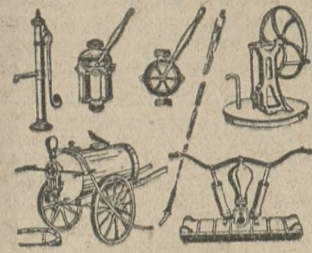
Wszystkim Koleżankom, Kolegom, Znajomym, Krewnym za liczne wieniec kwiaty, złożone współczucia oraz oddanie ostatniej przysługi z powodu śmierci naszego najukochańszego synka jedynaka

Oldzinka

składamy na tej drodze wyrazy najszczerzego podziękowania i staropolskie

Bóg zapłać!

Zygmuntowo Rafałczakowie.
Poznań, ul. Nadbrzeźna 3.
zw 12 861

Wszelkie POMPY i części zamienne pomp, SIKAWKI zwykłe i połączone z beczką do pożaru, polewania szos, ogrodów i t. p. celów po eca największa w kraju fabryka pomp studziennych.

Inż. W. KRAUPE, Leszno (Wlkp.)
zał. 1868 r.
Cenniki na żądanie. Duże rabaty
Pw 9432-344

Zawsze się wesolo nbawisz w SOLACZU,
ul. SOLACKA 1, wejście z ulicy Ślaskiej
w DANCINGU RESTAURACJI
JAZZ-PALAIS
Lokal otwarty do rana. Telefon 38-27
1 minuta od tramwaju.
Damy dla Towarzystwa
Ceny znacznie niższe.

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER“ patent gdański Nr. 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, przyszcach, wyrzutach, wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odurożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności świetnie uznania. Jeżeli bez skutku, zwrót pieniędzy. Cena 8.60 zł. Wysyłka za zaliczką. Pray wysyłce sumy zgóry bez portorium. aw 4 425
Chem. Rosm. Laboratorium „KLOSSIN“ Gdansk 2, Rundegasse 43.

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Władysława Szubert w Poznaniu, Stary Rynek 85, zarządza się po myśli art. 37, rozp. Prezyd. Rz. z dnia 6 marca 1928 otwarcie postępowania układowego z dniem 13 stycznia 1932 r. Poznań, 13 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 8 174

2. K. 9/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona we Wrzesni i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej gminy Wrzesnia, pow. wrzesińskiego, tom 143 B, wyk. 1. 533 na imię mistrza kowalskiego Andrzeja Frydrychowicza z Wrzesni zostanie w drodze egzekucji, dnia 7 kwietnia 1932 r., o godz. 10-tej przed połudn. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 14. Sprzedać się mająca nieruchomość składa się z podwórza o powierzchni 03 a, 31 m² oraz 03 a 18 m² parcele 539-43, 540-43, 543-43, 544-43, zapisana do matryki pod art. 422 do księgi podatku budynk. pod l. 372 a — c wartość użytkowa jako podstawa pod budynkowego wynosi 842 zł. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 25 kwietnia 1931 r. Wrzesnia, dnia 11 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 8 172

3. Na. 4/31. UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Jana Iwańskiego w Bninie wyznacza się celem wysłuchania zebrania wierzycieli co do zastanowienia postępowania upadłościowego po myśli § 204 ordynacji upadłościowej termin na dzień 12 lutego 1932 r., o godzinie 11-tej przed południem pokój 4, podpisanego Sądu. Śre m. dnia 8 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 8 178

3. Na. 7/29. UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Zofii Góralczykowej w Sremie wyznacza się dodatkowy termin do zbadania zgłoszonych wierzytelności na dzień 12 lutego 1932 r., o godz. 12-tej w Sądzie Grodzkim w Sremie, pokój 4. Śre m. dnia 8 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 8 177

3. K. 9/31. UCHWAŁA. Postępowanie w sprawie przymusowego przetargu nieruchomości w gminie Orkowo położonej, w księdze wieczystej Orkowo tom I. k. 26 tom II. k. 64 i 65 na imię rolnika Ignacego Różańskiego i żony jego Mieczysławy z Skorupskich jako współwłaścicieli na mocy ogólnej wspólności majątkowej małżeńskiej wpisanej uchyła się, albowiem wierzyciel cofnął wniosek o przymusowy przetarg. Wyznaczony na dzień 19 lutego 1932 r. termin przymusowego przetargu znosi się. Śre m. dnia 13 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 8 176

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem Czesława Szymankiewicza, kupca w Poznaniu, zwoluje się walne zebranie wierzycieli na dzień 30 stycznia 1932 r., godz. 10-tej, pokój 29 tutejszego Sądu celem rozpatrzenia wniosku firmy o wdrożenie postępowania układowego. Poznań, dnia 11 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 8 175

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 20. h. m., o godz. 10-tej przed poł. w firmie Express. Małe Garbary 5 sprzedam najwięcej dającym za gotówkę:
większą ilość kapeluszy, czapek, koszul męskich, trykotów, krawatów koinierzyków, pończoch, parasoli, lasek i t. p.
Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.
Dawid, kom. sąd. w/m. Śniadeckich 26.

ODZIEŻ

balową
wieczorową
czyści chemicznie
w 24 godz.
„BARWA“
Kałamajskiego.

Pw 9 559-60-2.16

Nieruchomość

w Poznaniu lub Bydgoszczy, z nowoczesnymi mieszkaniami poszukiwana. Warunek: po potrąceniu ustawowych ciężarów, podatków etc., oraz wszelkich kosztów utrzymania, bić rac w rachubę ustawową wysokość komornego, mus. pozostać udowodnione oprocentowanie nie poniżej 9-10%. Obiekt nie powyżej 100 000 zł Zapłać całkowicie gotówką. Oferty pod „K. A.“ do Biura Ogłoszeń „Par“ Bydgoszcz, Dworcowa 54.
Pw 10297-6K/97

PIWNICE

wejście z ulicy, bardzo obszerne, elektryczność, woda, do wynajęcia.
Wielkie Garbary 16.
Inform. stróż, IV piętro.
zw 12 875

BRZYTWY

w najlep. gat.
Aparaty i ostrza do golenia
Scyzoryki
Nożyczki wszelk. rodzaju
Nożyce do drobia
Noże i widelce
Noże kuchenne 4 1953
Nożyki do owoc
Łyżki i łyżeczki
polecą bardzo korzystnie w wielkim wyborze
Ed. KARGE
Poznań, ul. Nowa 7/8.
Istnieje przeszło lat 50.

POKÓJ MĘSKI

wspaniały, z perskim dywanem obrazami i klubami do sprzedania. Oferty poważnych reflektantów upraszam do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 12 888

Przeprowadzki - Zwózki

samochodami ciężarowymi wykonuje jw 2382
Wypożyczalnia samochodów ciężarowych
L. ORCHOLSKI,
ul. Dąbrowskiego 83/85. tel. 79-93

Sale i cienisty ogród

bardzo obszerny jedyny w śródmieściu Poznania, nadający się na różne imprezy na całe lato 1932 r. do odstąpienia.
Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 12 881.

Na wniosek firmy Granit Wielkopolskiej Fabryki Artystycznych Wyrobów Kamieniarskich Czesław Kusztełan w Poznaniu, ul. Wjazdowa 8, udziela się jej odroczenia wyplat na przeciąg 3 miesięcy i to od 14 stycznia 1932 do 13 kwietnia 1932. Nadzorcami sądowymi mianuje się Józefa Glowackiego Poznań, ul. Kanalowa 8, z ramienia Sądu oraz budowniczego Władysława Urbaniaka z Poznania, Droga Dębińska 10 z ramienia wierzycieli. Poznań, dnia 14 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 8 173

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Majątek ziemski

obszaru 705 mrg. pszenno buraczanej ziemi w najlepszej kulturze, położony w Lubiniu przy szosie i stacji kolejowej, własność p. L. Zieliński, sprzedawany będzie w dniu 26 stycznia 1932, o godz. 10 przed południem w Sądzie Grodzkim w Trzemeszno.

Zgłoszenia nabywców prosimy kierować pod adresem **L. THOMAS,** Trzemeszno, tel. 9. nw 8123

Okazały lokal handlowy

w najruchliwszej części miasta Poznania, przy ul. Nowej, jest zaraz lub później do wynajęcia. Zgłoszenia do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 2,81
Pw 10 215-2.81

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

SPRZEDAŻE

Wyprzedaż poinwenturowa
Torebki, skórkowe damskie modne 3.50; 4.75; wieczorowe 3.75; parasole 4.50; modny 5.90; jedwabny 10.85; granatowe, brązowe prima jedwabne 14.50; Perły kryształki ostatnie nowości od 0.75; pantalone jedwabne 1.85; kombinacje jedwabne 3.85; koszule damskie od 1.35; nocne od 3.50; największy wybór najtaniej — Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga-Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej.

Mebel
żywane oraz inne przedmioty kupuje Poznański Dom Komisyjny Dom. nikańska 3 telefon 24-42 Pw 9 812-1.65
Mebel kuchenne
bajecznie tanio sprzedaje Jan Konecki, Piaskowa 3, Wytwórnia mebli kuchennych. zdw 99 825
Sprzedaż
tanie skład rzeźniczy z kompletnym urządzeniem (warsztat elektrycznym zapędem) wraz z mieszkaniem położony przy głównej ulicy w mieście powiatowym i uzdrowskim. Adres wskazać w Kurjerze Poznański w 16 223

Woźna 16
Nowy Dom Komisyjny sprzedaje kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty. Pw 9838-58.51

„Centrala mebli“
Swarzędz naprzeciw poczty po eca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 9814/5-30.32/5

Kawiarń
sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 13 588

Willki
z ogrodem w okolicy Poznania kupię, wpłata 5.000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 997

Kamienie
tłuczone na spos. 15 zł metr. dostarczeniem każdej ilości na miejscu. Dura. Poznań-Główna, ul. Główna 112. zdw 19 479

Parcela
ca. 1.000 m² Miasteczko, św. Rocha, korzystnie na sprzedaż. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 477

Gospodarstwo
90 mórg żywy i martwy inwentarz z powodu wyjścia zamąż na sprzedaż. Cena 25 tysięcy zł. — Agenci: wykluczenie. Informacje Wierzbicice 24 b. mieszkanie 20. zdw 25 471

Sprzedam
Kasę National, Dąbrowskiego 2, skład lamp. zdw 13 484

Sypialnie
bardzo tanio sprzedaje Stolarnia, Kwiatowa 6. zdw 19 242

Składnica materiałów opałowych
przy dworcu, budynkami, szopa mi kołmi, wozami wszelkimi przyborami obrót 1931 r. 33 tyś. cen parów w pełnym biegu. Cena handlowa jak stoi, 15 000 złotych, mieszkanie 7 pokoi, kuchnia, kompletne urządzenie biurowe, Lech, Poznań, Grobla 22, telefon 20-45. zdw 19 467

Willa
pięć ubikacyj przy Poznaniu, cena 12 000, wpłaty 7 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 478

Skład papieru
mieszkanie centrum zaprowadzony. Przejęcie urządzenia 3000, towar osobno. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 456

Przedsiębiorstwo
przemysłowe handlowe artykułu spożywczo większym miesiąca, kompletne maszyny nowy samochód firma zaprowadzona, kosztowność 16 000, wpłaty 9 000 — Wspólnictwo 8 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 523

Wyprzedaż poinwenturowa

1.25 jedwabna pończochy oryginalne Bemberga 2.90; prima Bemberg strzałka 3.90; najlepszy złoty Bemberg Turila 5.50 maco 0.85 welnianie 1.50; skarpety meskie 0.25; 0.35; merytoryczne 0.65; florowe 0.95; jedwabne 0.85; prima 1.45; getry 1.45; rekawiczki trykot 0.75; podwójne welnianie 1.45; największy wybór najtańszej tylko Warszawskim Składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 19 651

Piekarnia

s dobrze prosperującym składem kolonialnym, ogrodem 5 mórg jaki jest wraz towarem w składzie oraz żywym i martwym inwentarzem w dużej wsi kościelnej szosa stacja niedaleko zaraz do objęcia Objęcie 7-8000. Dzierżawa miesieczna według umowy Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 19 536

Suknię

balowa, elegancka sprzedam Ratajczaka 11 a Olimpia. zdw 19 525

Wille

nowa maszynowa bez długu z ogrodem owocowym 70 drzew w Poznaniu sprzedam za gotówkę - Mieszkanie każdego czasu do objęcia Pośrednicy wykluczeni - Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 463

Kluby

skórzane, prawie nowe, sprzedam tanio Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 516

Pianino

salonowe cena 1250, Woźna 10, podwórza, prawo, IV, zdw 19 582

Skład

kolonialny z mieszkaniem, także na inne przedsiębiorstwo w Mosinie ul. Poznańska 18 korzystnie sprzedam Cena zł 700, zdw 19 579

Sprzedam

samochód „Fiat” w dobrym stanie tanio Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 592

Majątek

2 800 mórg w południowej części Poznańskiego na bardzo korzystnych warunkach do sprzedania. Zgłoszenia Rutkowski, Poznań, Grobla 29, zdw 19 695

Wyprzedaż posezonowa za bezen

Rekawiczki skórkowe 3.50; Nappa podszewkowane 4.90; getry 1.40; szale welniane 0.65; jedwabne 1.25; Pulwery meskie 2.50. Koszule ciepłe 1.90; koszule smokizowe 5.50; zefirowe 3.95; z gorsm 2.90; Pantalony jedwabne 1.85; pończochy jedwabne 1.25; Bemberga 2.90; strzałka 3.75; maco 0.75; skarpety 0.25; 0.35; najtańszej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego - Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej. Pw 10 332-53.160

Klubowy

garnitur elegancki jak nowy 190, leżanka 29, Grobla 4 m 2, zdw 19 674

Gospodarstwo

150 mórg prywatne jednym planie, ziemia pszenna żytnia przy wodzie lasie wtem ogrodnicwo, zabudowania dobre, dom 7 pokoi ogród owocowy 5 mórg inwentarz żywy martwy nadkompletny przy Poznaniu stacji, pierwszorzędne letnisko Cena handlowa 60 000 wpłaty ugodą Lech Poznań, ul. Grobla 22 telefon 29 45, zdw 19 663

Drogocenniejszy podarek

niz klejnoty jest Aparat Radiowy z firmy „Emka” w M. Wodarczak Poznań ul. Wrocławska 30, telefon 36-33 - Zakłady Radiotechniczne, Elektrotechniczne - Fotografia - Gramofony i Płyty - Drogocenne warunki spłat, Najtańsze i najlepsze anodówki „Emka” 150 w. 17.50 - 120 wolt 13.50 - 100 wolt 11.25 - 90 wolt 10 - 60 wolt 7.40 zł. Pw 10 330-3.10

Willa

Puszczykowo 5 pokojowa, balkon weranda, wpłaty 6 000, Blicharski, Strzelecka 3, mieszkanie 10, zdw 19 822

Zakład fryzjerski

nadający się także na inną branżę przyległym mieszkaniem dwa pokoje kuchnia sprzedam, Jurkiewicz, Kościelna 29 31, zdw 19 633

Maszynę

pończosznica Rekord tanio sprzedam Kamiński Graniczna 12 mieszkanie 17, zdw 19 637

Sprzedam

umywalnie fryzjerska i lampy elektryczne tanio Chwaliszewo 53/59 mieszkanie 2, zdw 19 657

Lalki

klocki, derezynki (samojazd) - sprzedam Sew Mielżyńskiego 3, mieszkanie 19, zdw 19 676

Robótki

ręczne gotowe i rysowane, wszelkie welny jedwabie i dodatki polera „Towary Krótkie” Wodna 25 Pw 10 159/160-53.85/86

Gramofony - Płyty

najkorzystniejsze źródło zakupu. * Balon Woźna 12 Pw 9 302 3-52 21/2

Parcelle

od 50 groszy za m2 kredyty budowlany 8%, Osadopol / Rzechypospolitej 9. Pw 10 231-2.32

Parcelle od 50 gr

dotowy materiał budowlanych bezpłatny. Każdy może otrzymać 6% w łącznej amortyzacji długoterminowa pożyczka Aleje Marcinkowskiego 13 De Ka Ha Pw 10 224 2.44

Sypialnie

sprzedaje tanio stolarnia Rybaki 15 nw 7371

Kase

ogniotrwała maszyna do liczenia, 4 biurka, półki, sprzedam, Zgłoszenia Zafert Cieszkowskiego 7, zdw 19 564

Sprzedam

tanio towary krótkie lub wstąpię jako współdziałacz Oferty Kurjer Poznański zdw 19 568

Fryzjernię

mieszkanie okazjnie sprzedam, Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 578

Sprzedam

skład kolonialny i detaliczna sprzedaż wódek monopoolowych wraz z mieszkaniem lub zamienię mały domek albo willę Oferty Kurjer Poznański zdw 19 609

Sprzedam

dom, 2 morgi ogrodu Szamotuły, cena 14.500, Adres Kurjer Poznański zdw 19 685

Okazja

sypialnie debowo fornierowaną nowa, tanio sprzedam, Grobla 30, II, lewo, zdw 19 693

Pinczerka

(suczka) 4 lata sprzedam, Kozia 18, IV, podwórze, lewo, zdw 19 697

Maszynę

damska nowa okazjnie, Górna Wilda 19, skład, zdw 19 698

Drukarnię

sprzeda tanio, Golus Półwiejska 35, zdw 19 664

Skład kolonialny

z mieszkaniem dobrze zaprowadzony sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 731

Szuczer

Mannlichera sprzeda Dyzbyski, Gwarna 10, zdw 19 751

Szafa

biała lakierowana 55 zł, stół 2 osób 60 zł, Stolarnia Szyperska 3 zdw 19 764

Skład

cukierków na prowincji z powodu choroby właścicielki na sprzedaż, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 774

Wolant

w dobrym stanie sprzedam lub zamienię na konie, Stawna 6, zdw 19 757

Dom

składem obuwia w rynku, miasta pow zaraz na sprzedaż Zgłoszenia Agencja Kurj. Poznańskiego Nowotomysl, nw 8127

Restauracja

3 ubikacjami, nadająca się także na przedsiębiorstwo tanio, Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 19 807

Gramofony

okazjnie sprzedaje - Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12, zdw 19 735/6

Dziurkowa

maszynę sprzedam, Kraszewskiego 8, mieszkanie 23, zdw 19 749/50

Gramafon

szafka tanio sprzedam, Słowackiego 48, mieszkanie 6, jw 2 392 3

Specjalność!!!

Najnowsze serwisy obiadowe „Turkus” w cenie przystępnej dla każdego domu poleca tylko Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, podwórza. Tamże szkło szlifowane prima alpage całkowite wyprawy, bardzo tanio, zdw 19 817

Sprzedam

parcelle w Orłowie nad morzem przy szosie Gdynia - Gdańsk od plaży 300 kroków, 1 300 m2 powierzchni, dwa fronty na dogodnych warunkach. Wiadomość: Matwy n/Nolecia, Krukowski, zdw 19 256

Sprzedaj przed inwenturą

za każda możliwa cenę Zapasy musza być zniższe. Serwis obiadowy od 24 zł. Serwis kawowy 7.50. Szklanki 0.99 Wyprawy, podarki ślubne, Lampy kryształowe 16 zł. z powodu likwidacji niżej ceny kosztów. Wszyscy do Serwisa „Serwis”, Poznań, ul. 27 Grudnia 2, W Ziełek, zdw 19 639

Wille

hipoteka amortyzacyjna wpłaty 25 000 sprzedam, Malecki Poznań, Rybaki 20 a, zdw 19 720

ślubne

obrączki od 6 zł zegarki od 10 zł pierścionki złote od 8 zł, poleca Chwałkowski sw Marcia 40 zdw 19 717

Jadalnię

pięknie rzeźbiona bardzo tanio, Stolarnia Bukowska 9, zdw 19 812

60

mórg pod Poznaniem budynki I. klasy inwentarz wpłaty 4 000, Blicharski Strzelecka 3, mieszkanie 10 zdw 19 823

5 KUPNA

Kupuję za gotówkę jadalnie sypialnie gabinety meście pianina oraz inne pojedyncze meble, Dom Komisyjny, Dominikańska 3, Telefon 24-42 Pw 10 176 2.40

Przyjmuję w komis

na bardzo dogodnych warunkach jadalnie, sypialnie, gabinety meście pianina salony saloniki oraz pojedyncze meble, urządzenie domu domowego Dom Komisyjny, Dominikańska 3, Telefon 24-42 Pw 10 175 2.41

Motor

do motocykla stary, jedno ewtl. dwucylindrowy kupię, Fimmel, Nowy Tomysl, zdw 19 282

Śmietnik

przenośnie kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 19 494

Lampę kwarcową

w dobrym stanie, prąd zmienny, kupię, Oferty Kurjer Poznański zdw 19 483

Kupię

zaraz używany lecz w dobrym stanie „wiosnowy o pojedynczych kołach samo-łódź ciężarowy, obciążenie 2-3 tonn Patałas Nowy Tomysl Paproc zdw 19 476

Fisharmonium

w dobrym stanie kupię Wierzbicice 24 b m. 20, zdw 19 472

Skład

kolonialnego z meblem i mieszkaniem poszukuję zaraz Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 469

Kupię

skład kolonialny z mieszkaniem okazjnie sprzedam, Oferty Kurjer Pozn zdw 19 453

Kupuję

i sprzedaję beczki od tłuszczów oliwnych Bergman Trzebinia, zdw 19 541

Butony

brylantowe do 10 karat kupię okazjnie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 515

Radjoapar

z głośnikiem kompletny, kupię za gotówkę, Cene i typ proszę podać do Kurjera Pozn zdw 19 573

Foksteriera

młodego rasowego kupię, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 600

Pianino

zagraniczne kupię Oferty z cena Kurjer Poznański zdw 19 644

Kupiny

samochoód ciężarowy gumy dete, nowoczesny stan użytkowy 5-6 tonn, także i przyczepkę Oferty Kurjer Poznański zdw 19 626

Onony

4x27 kupię, Oferty Kurjer Poznański zdw 19 613

Kto

odstąpi tanio dla sieroty w dobrym stanie używana odzież i trzewiki 8-9 lat, Oferty Kurjer Poznański zdw 19 639

Urzędzenia

składu kolonialnego poszukuję, Oferty Kurjer Poznański zdw 19 632

Wille

kupię w Poznaniu Puszczykowie, Wpłaty 10 000 Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 19 551

Gospodarstwo

z dobra ziemia zabudowaniem, blisko miasta powiatowego lub Poznania kupię zaraz, wpłaty 9 000, Pieprzak Poznań, Żydowska 7, zdw 19 639

Kupię

wieksze szafy biurowe dobrze utrzymane, także żelazne, Oferty Kurjer Poznański zdw 19 656

Dom

na prowincji kupię - Wpłaty 12 000, Oferty z cena Kurjer Poznański zdw 19 657

Piekarnię

dom kupię, wpłaty 25 000, Gozłowski, Inowrocław, Mikołaja 30 zdw 19 773

Kupię

domek lub wille z ogrodem w okolicy Poznania Pośrednicy wykluczeni, Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 771

Domek

jako letnisko obok lasu i wody w okolicy Poznania 3-5 pokojowy z ogrodem, Oferty cena gotówkowa Kurjer Poznański zdw 19 808

Dom

przedmieście Poznania rentujacy się z wpłaty 8-10 tys kupię - Oferty Kurjer Poznański zdw 19 798

Motocykl i radjo

kupl Makowski, Wejherowo - Klasztorna 32 zdw 19 778

6 KAMIENICE

Sprzedam dom w którym znajduje się restauracja kolonialna mieszcząc i przyzwoły ogród Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 8 118

Dom

w śródmieściu Poznania sprzedam - Zgłoszenia L. Malicki, Wielka 23 zdw 19 565

Kamienice

komfortowe minuta od Placu Wolności, dochód 31 000 cena 225 000 wpłaty 100 - druga przy ulicy Dąbrowskiego dochód 26 500 cena 230 000 wpłaty 100 reszta 15 lat sprzedam „Krakus” Poznań Poczta 30 zdw 19 661

Kupię

dom lub wille dochodowa, Wpłaty 15 000, Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 768

Dom

przy wpłacie 30 000 złotych kupię, dokład opis i cenę Kurjer Poznański zdw 19 744

Powiatowem mieście śliczna willa

drugi piętrowy dom, rocznie dochód 4 000 wolne od podatku do tego trzydziestego morgowy ogród cena 30 000 wpłaty 10 000 reszta pięcioletnia spłata, spiesznie sprzedam Nowak Poznań, Kramarska 15 zdw 19 712

Zamiana

willa Sołacz czteremieszkańcowa nowa 9 000 dochód ogród 5 pokojowe wolne na mniejsza willę dom udział w Poznaniu z dopłatą Oferty Kurjer Poznański zdw 19 739

7 PIENIADZ

25-30 000 pierwszej hipoteki kamienice Poznaniu poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 19 377

8 000 zł

pożyczki na I hipotekę wartościowego obiektu Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 322

Pożycze

50-60 000 zł na I hipotekę domu fabrycznego i prywatnego wysoko assekurowanych Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Pozn zdw 17 989

Wypożycze

kilka set zł, Oferty Kurjer Poznański zdw 19 224

Na

I hipotekę 25 000 zł poszukuję, nowy dom czynszowy 2 składy, rynek bez długu miasto powiatowe, Oferty Kurjer Poznański zdw 19 468

3-6 tysięcy

pożyczki, poszukuje poważne przedsiębiorstwo handlowe w zamian posiada odwoławnia do wniesionej pożyczki z oprocentowaniem kapitału wszelkie proc. od umowy Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 636

Udziałowca wspólnika

z kapitałem 6-20 tysięcy zł poszukuje poważne przedsiębiorstwo handlowe - pożądaną p. profesorem szkół lub handlowcy - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 625

Pożyczki

szukam 50-60 000 zł na I hipotekę domu fabrycznego i prywatnego wysoko assekurowanych - Pośrednicy wykluczeni, Oferty Kurjer Poznański zdw 17 989

6 000

na I hipotekę domu Poznania pożycz, Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 19 728

Za

udzielenie pożyczki 3 000 zł dam jako procent pokój z utrzymaniem dla pani lub panią - Spłata w ratach miesiecznych, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 797

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie 3 pokoje komfortowe przy ul. Reja 2 do wydzierżawienia od zaraz, dw 2533

Mieszkanie

trypokojowe w wille na Łazarzu wolne od 1 lutego, Czynsz miesieczny 150 zł Oferty z podaniem zawodu Kurjer Poznański zdw 19 345

Pokój

kuchnia ul. Teczowa od 1. 4. rok zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 19 540

Mieszkanie

5 pokojowe komfortowe, I. od 1. II. do odnawienia za miesięczną dzierżawę wprost od właściciela, Poznań-Sołacz ulica Mazowiecka 16 zdw 19 534

Mieszkanie

samodzielne 2 pokoje kuchnia, łazienka, sw Marcia przy Zamku zaraz do wynajęcia Oferty Kurjer Poznański zdw 19 595

Mieszkanie

5 pokoi zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 19 575

Pokoju

Umeblowany

Topolowa 6. I koniec Ratajczaka zwd 19 796

Śniadek

23 - 8 dwuosobowy, jedno, - centralne ogrzewanie, zwd 19 795

Pokój

frontowy elektryczność, Łakowa 7a, mieszkanie 13, zwd 19 829

Klatki

dwa łączne panu, Wysoka 4. I. prawo, zwd 19 727

Pokój

próżny z ogrzewaniem dla samotnej osoby, dobrze sytuowanej, - Mickiewicza 21 25 mieszkanie 13, zwd 19 721

Śródmieście

pokój, Rzeczypospolitej 2, Chudacka zwd 19 713

Duży

pokój, Wielkiej Garbary 5. m. 9, zwd 19 732

Pokój

wynajme panu Pocztowa 20. III. piętrowe, mieszkanie 18, podwórko, lewo, zwd 19 733

Elegancki

pokój frontowy, przy Starym Rynku całkowicie utrzymanym dla 2 panów lub 2 pań do wynajęcia od 1 2 wejście klatki schodowej cena podług urody, Łaskawe oferty Kurjer Poznański zwd 19 736

Słoneczny

czysty solidnym panienkom, - Piekary 10 mieszkanie 15, zwd 19 762

Centrum

niekrepujący utrzymaniem, bez, Murna 3 I. prawo, zwd 19 766

Wynajme

1 i 2 osobowe pokoje jasne i czyste z utrzymaniem lub bez, dla chorych dzieci, Światła elektr. łazienka telefon, Skarbowa 2 I. pr., zwd 19 820

Centrum

elektryczność Kreta 23. III. prawo, rw 4169

Ładny

łazienka, telefon Strzelecka 14, mieszkanie 5, rw 4164

Pokój

Zamkowa 4a, mieszkanie 15, front, II. piętro, rw 4172

12 SZUKA POKOJU

Poszukuje

pokoju czystego, wygodnego, nie wyżej drugiego piętra, Oferty z warunkami ceną do Kurjera Poznańskiego zwd 19 493

Pokoju

Łazarz, Jeźyce zaraz, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 487

2 pokoi

umeblowanych biurowych, możliwie telefonem poszukujemy Półwiejska do Rynku Wiledeckiego, Zgłoszenia ceną Kurjer Poznański zwd 19 547

Pokoju

z wejściem wprost z klatki schodowej, parter, lub I piętro zaraz w pobliżu Starego Rynku, Zgłoszenia Kurjer Pozn, zwd 19 546

Małżeństwo

bezdzielne szuka pokoju, Oferty warunkami Kurjer Poznański zwd 19 535

Korporacja

poszukuje odpowiedniej ubikacji na kwatery, Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznański zwd 19 519

Pokoju

poszukuje młode małżeństwo, - Oferty Kurjer Pozn, zwd 19 512

Poszukuje

pokoju w okolicy Chwaliszewa w cenie 20 zł, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 549

Pokoju

umeblowanego z telefonem poszukujemy, Oferty z ceną proszę do Kurjera Poznańskiego zwd 19 603

Przyjezdny

szuka ciepłego, przyjemnego niekrepującego pokoju w centrum, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 614

Pokoju

czystego spokojnego 1 luty okolicy Jeźyce ceną poszukuje pan, Zgłoszenia Kurjer Poznański zwd 19 675

Próżnego

pokoju za mies. czynszem okolicy Łazarza poszukuje bezdzietne małżeństwo, Oferty Kurjer Pozn, zwd 19 760

Pokoju

na parterze front, poszukuje modystka na pracownię, Oferty Kurjer Poznański jw 2988

Starszy

samotny spokojny pan poszukuje pokoju utrzymaniem cichej okolicy Łazarza, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 755

13 LOKALE

Skład

z przyległymi ubikacjami przemysłowymi nadające się na piekarnię w Poznaniu ul. Kolejowa do wydzierżawienia od 1 lutego, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 742

21 ZGUBY

Zaginął

niedziela piesek czarno - brzozy, surówka (Relpintser) wabi się „Popsi”. Kuźaj ul. Oicha 3, Pw 10 320-3.6

Pieska

znalazłem odebrać można za zwrotem kosztów, Wójcik, Plac Nowomiejski 1. m. 2, zwd 19 602

Zgubiłem

portfel z dyplomem szoferskim i innymi papierami na nazwisko Władysław Hirsch, Uczęciwo znalazłem proszę łaskawe zwrócić się do 57 p. p. Włp. w Poznaniu, zwd 19 793

22 ROZMAITE

„Mam“

inhalator kieszonkowy, usuwa katar kaszel załęgnięcie i t. p. zapobiega zarażeniu jest tak niezbędny jak chustka do nosa, - Cena 2 - w aptekach i drogeriach, zwd 18 562

Obiady

kresowe smaczne, Waly Zygmunta Augusta 1, mieszkanie 8, zwd 18 263

Czteroletniego chłopca

z Kresowej inteligentnej rodziny weźmie na wien jako towarzysza dla mojego synka Rybaki 7. m. 6 zdn 19 207

Biuro Porady

ul. Szewska 11 parter Załatwia wszelkie reklamacje podatkowe wnioski do urzędów komunalnych państwowych, wszelkie sprawy mieszkaniowe oraz przepisywanie na maszyna, Dla bezrobotnych porady bezpłatnie, zwd 19 372

Administrację domu

przyjmie jeszcze rutynowany bankowiec obeznaną dokładnie z podatkami, pierwszorzędne referencje, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 411

2,40 złotych

powleczenie na poduszke, Strojne od 3,90 z falbana od 4,50, Jasiak strojny od 1,90 powleczenie na pościel, bale od 1,90 podpięcie od 9,80 strojne od 11,90, Na życzenie wykonuje się wszelkie zamówienia w krótkim czasie, Fabryka Bieliny J. Schubert ul. Wrocławska 5, Specjalność: Wyprawy, Pw 9 840-1.8

Kolnierzyk

modny połysek 0,15; poszuła wierzchnia 0,50 koszula sztywna 0,75 wykonuje Pralnia, Włky Garbary 42, rw 4174

Podręczniki

szkolne i uniwersyteckie, Zakup i sprzedaż, - Najkorzystniej „Książka - Antykwariat” Woźna 12, zwdp 18 888/89

Dla wypożyczalni

i bibliotek towarzyskich szkolnych, prywatnych, Największe i najkorzystniejsze źródło zakupu, Katalogi bezpłatnie, „Książka - Antykwariat” Woźna 12, zwdp 18 886/7

Pończochy

nadrabiam 1,60, Strzelecka 6, mieszkanie 12, zwd 19 581

Tapicer

naprawia materac 4 zł, leżanki 5 zł, Grobla 4, Lewicki, zwd 19 673

Przepisyje

czytano tanio maszyną polskie - niemieckie, Zgłoszenia Kurjer Poznański zwd 19 765

Oczka tania

podnosze, Witkowska, Strzelecka 2, zwd 19 748

Obiady

kolacje na świeżym maśle 80 gr, Szymański, Stary Rynek, Ratuszowa 31, restauracja, rw 4167

Chiromantka

przyjeżdża, przepowiada przyszłość, terazniejszość, przeszłość, dobrze z rak kart, Romana Szymańskiego 8, podwórko, parter, lewo, przy Placu Światokrzyskim, zwd 19 806

Artystyczna

reparacja oścozoch, trykotów, Nadrabianie stóp, Skarbowa 14, parter, front, lewo, zwd 19 737

Bacność

hurtownie mleczarskie, Proszę przysłać cennik towarów mlecznych, Zgłoszenia Tomecki Maka, Rybnik-Parusowice, ul. Długa 3 a, Pw 10 336 53, 161

Dwie

ubikacje parterowe, wejście z podwórka, na cele handlowe, natychmiast do wynajęcia, Wodna 3. H. Walter, zwd 19 407

Lokal

dwupokojowy, śródmieście, na biuro lub mieszkanie, wejście ze schodów, Adres Kurjer Poznański zwd 19 681

Lokalu

próżnego poszukuje na jadłodajnię-kawiarnię, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 623

Ubikacji

nadającej się na warsztat drobnej mechaniki, Łazarz, poszukuje, Kurjer Poznański zwd 19 556

Składu

z mieszkaniem w Poznaniu szukam do gospodarza, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 726

Ubikacje

na warsztaty, siła, światło suche jasne, Łazarz prz. do wynajęcia, - Kanałow 13, portier, rw 4177

Lokalu

na pracownię poszukuje modystka, Oferty Kurjer Poznański jw 2990

Lokal

na przemysł lub składnicę, Rybaki 28, zwd 19 718

Skład

jedną przyległą ubikacją nadającą się dla obuwnika w Ratajach zaraz do wydzierżawienia, Zgłoszenia Rataje 19, zwd 19 715

Ubikacje

fabryczne 700 kwm, w tem czteropokojowe mieszkanie wydzierżawiaje razem, Zgłoszenia Kurjer Poznański zwd 19 480

Skład

kolonialny śródmieściu nadający się na każdą branżę wprost do gospodarza zaraz do wynajęcia, Kurczewski, Woźna 1, zwd 19 743

14 DZIERŻAWY

Gościniec

kompletne urządzenie, handel kolonialny, rzeźnictwo, sala, kregielnia, strzelnica, ogród, we większej wsi do wydzierżawienia 1 kwietnia, Kaucja 2.000 zł, Zł. Andrzej Marciniak, Buk, Rynek 12, zwd 19 289/90

Składu

próżnego lub z urządzeniem, nadającego się na kolonialkę z niską dzierżawą poszukuje zaraz, Zgłoszenia Kurjer Poznański zwd 19 470

Skład

przy ul. Ślusarskiej, nar. Wielkiej wydzierżawia administrator Wilamowski Wielka 22, zwd 19 509

Młyna

wodnego celem dzierżawy, przemiał do 80 ctr, dobra okolica poszukuje Oferty Kurjer Poznański zwd 19 571

Wydzierżawie

zaraz hurtownie kolonialną i makę w ruchliwym mieście prowincjonalnym z obszernym mieszkaniem i magazynami, Do objęcia 15-20 000 zł ewentualnie przyjmie współnika Oferty Kurjer Poznański zwd 19 561

Warsztat

kolodziejski także za inny cel elektryczność maszyny wydzierżawie, Medłewski Poznań Karwowskiego 12, zwd 15 609

Szukam

dzierżawy w małym mieście handlu ziemiołódów ewentl. nadającej się nieruchomości na ten cel, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 632

Korzystnie

wydzierżawie dobra mleczarnia, miasteczko, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 660

Skład

mieszkaniem poszukuje, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 818

Dzierżawa

zabudowanie gospodarstwo skład 6 mórg gruntu blisko Poznania, Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 2987

Cukiernia

i kawiarnia istniejąca kilkadziesiąt lat, w centrum miasta do wydzierżawienia, Do objęcia potrzeba 20 000 zł, Oferty z podaniem referencji uprasza się Kurjer Poznański zwd 19 719

Restauracja

4 pokoje kuchnia piwnica stajnia, chlewy od 1 lutego 1932 - wprost od właścicieli do wydzierżawienia, Paulina Budzyńska, Murwana Goślina, ul. Rogozińska 16, zwd 19 752

15 UZDROWISKA

Krynica

centrum pensjonat Dr. Łazarzkiej, pokoje komfortowe, ciepłe, z wykłintem, obfitem utrzymaniem 10 zł, zwd 10 485

Cudowny

wypoczynek dla nerwów we dworze Włkna Saneczkanie, sliżgawka, 5 zł dziennie, Poczta Skoki, zwd 19 685

16 OSOBISTE

Piękną Aptekarkę!

w Aptecę pod Lwem prosi zainteresowany o adres, Kurjer Poznański zwd 19 489

St.

daj znak, wszystko załatwione, Ad. teskn, zwd 19 604

Świadków

złamania nogi, czwartek Polna 8, proszę o adres, Celanowska, Chwaliszewo 06, zwd 19 799

Wandeczko

zapoznałem wczoraj bardzo inteligentnego, przystojnego i zamężnego pana w biurze matrymonialnym „Przyszłość” Poznań, Pamiątkowa 9, Radzę i Tobie się tam udać, zwd 19 787

Jadę

21. bm. rano sześciuosobowym samochodem do Jarocina - Pleszewa - Ostrowa, zabiorę 1-3 osoby korzystnie, Zgłoszenia Wysoka 11. m. 26, zwd 19 825

21 ZGUBY

Zaginął

niedziela piesek czarno - brzozy, surówka (Relpintser) wabi się „Popsi”. Kuźaj ul. Oicha 3, Pw 10 320-3.6

Pieska

znalazłem odebrać można za zwrotem kosztów, Wójcik, Plac Nowomiejski 1. m. 2, zwd 19 602

Zgubiłem

portfel z dyplomem szoferskim i innymi papierami na nazwisko Władysław Hirsch, Uczęciwo znalazłem proszę łaskawe zwrócić się do 57 p. p. Włp. w Poznaniu, zwd 19 793

22 ROZMAITE

„Mam“

inhalator kieszonkowy, usuwa katar kaszel załęgnięcie i t. p. zapobiega zarażeniu jest tak niezbędny jak chustka do nosa, - Cena 2 - w aptekach i drogeriach, zwd 18 562

Obiady

kresowe smaczne, Waly Zygmunta Augusta 1, mieszkanie 8, zwd 18 263

Czteroletniego chłopca

z Kresowej inteligentnej rodziny weźmie na wien jako towarzysza dla mojego synka Rybaki 7. m. 6 zdn 19 207

Biuro Porady

ul. Szewska 11 parter Załatwia wszelkie reklamacje podatkowe wnioski do urzędów komunalnych państwowych, wszelkie sprawy mieszkaniowe oraz przepisywanie na maszyna, Dla bezrobotnych porady bezpłatnie, zwd 19 372

Administrację domu

przyjmie jeszcze rutynowany bankowiec obeznaną dokładnie z podatkami, pierwszorzędne referencje, Oferty Kurjer Poznański zwd 19 411

2,40 złotych

powleczenie na poduszke, Strojne od 3,90 z falbana od 4,50, Jasiak strojny od 1,90 powleczenie na pościel, bale od 1,90 podpięcie od 9,80 strojne od 11,90, Na życzenie wykonuje się wszelkie zamówienia w krótkim czasie, Fabryka Bieliny J. Schubert ul. Wrocławska 5, Specjalność: Wyprawy, Pw 9 840-1.8

Kolnierzyk

modny połysek 0,15; poszuła wierzchnia 0,50 koszula sztywna 0,75 wykonuje Pralnia, Włky Garbary 42, rw 4174

Podręczniki

szkolne i uniwersyteckie, Zakup i sprzedaż, - Najkorzystniej „Książka - Antykwariat” Woźna 12, zwdp 18 888/89

Dla wypożyczalni

i bibliotek towarzyskich szkolnych, prywatnych, Największe i najkorzystniejsze źródło zakupu, Katalogi bezpłatnie, „Książka - Antykwariat” Woźna 12, zwdp 18 886/7

Pończochy

nadrabiam 1,60, Strzelecka 6, mieszkanie 12, zwd 19 581

Tapicer

naprawia materac 4 zł, leżanki 5 zł, Grobla 4, Lewicki, zwd 19 673

Przepisyje

czytano tanio maszyną polskie - niemieckie, Zgłoszenia Kurjer Poznański zwd 19 765

Oczka tania

podnosze, Witkowska, Strzelecka 2, zwd 19 748

Obiady

kolacje na świeżym maśle 80 gr, Szymański, Stary Rynek, Ratuszowa 31, restauracja, rw 4167

Chiromantka

przyjeżdża, przepowiada przyszłość, terazniejszość, przeszłość, dobrze z rak kart, Romana Szymańskiego 8, podwórko, parter, lewo, przy Placu Światokrzyskim, zwd 19 806

Artystyczna

reparacja oścozoch, trykotów, Nadrabianie stóp, Skarbowa 14, parter, front, lewo, zwd 19 737

B

Syn
uczniwych rodziców wyuczyłby się chętnie cukiernictwa Oferty Kurjer Poznański zdw 19 385

Poszukuję
posady dam dobrą kaucją. — Adres Kurjer Poznański zdw 19 690

Seminarzystka
z maturą umiejacą szyc szuka odpowiedniej posady do dzieci, najchętniej we dworze, na wsi. Łaskawe zgłoszenia pod Janina Strzelecka, Bielsko Dolne Przedmieście 391 d w 2481

Nauczyciel
emerytowany poszukuje posady biurowej administracji z kaucją, przygotowuje uczniów do egzaminów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 811

200 zł
kaucji dam za stałą posadę pomocnika w składzie kolonialnym restauracji kelnera. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 688

Poszukuję
posługi całodzienną lub pół dnia z dobrymi świadectwami Oferty Kurjer Poznański zdw 19 665

Pielęgniarka
sympatyczna sumienna poszukuje pielęgniarki Oferty Kurjer Poznański zdw 19 658

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego od 1. 2 z dobrymi świadectwami Oferty Kurjer Poznański zdw 19 699

Sierota
z prowincji zna szycie gotowa nie prasowanie sztywnej bielizny szuka posady kucharki lub do wszystkiego Oferty Kurjer Poznański zdw 19 574

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady — Oferty Kurjer Poznański zdw 19 700

Dziewczyna
lat 16 poszukuje posady do dzie ci Oferty Kurjer Poznański zdw 19 550

Pracowników
wzrostu i kategorii patryjotów narodowców zasługujących pod każdym względem na poparcie gorąco poleca Stowarzyszenie Państwa Publicznego — Edmund Szwedziński, św. Marcin 33 telefon 21-12 zdw 19 506

Dziewczyna
religijna dobrze polecona do wszystkiego z samodzielnym gotowaniem szuka posady w lepszym domu zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 589

Pokojuowa
uczciwa szuka posady zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 597

Kucharka
sumienna uszczedna do restauracji poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 19 591

Biegła ekspedientka
rzeźniczka szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 19 517

Panna
z dobrej rodziny zdrowa, silna, przyjmie posadę zaraz w charakterze pokojowej do dzieci lub wszystkiego. Władza poprawnie językiem polskim, niemieckim. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 508

Kucharka
z dobrem gotowaniem znająca wszelkie zaprawy, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 505

Gospodyni
umiejacą dobrze gotować, znająca się na wszystkim co w zakresie gospodarstwa kobiecego wchodzi poszukuje posady zaraz lub od 1 lutego. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 815

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Hai Tang”.
- Aurora: Tarzan wśród małp.
- Colosseum: „Romans książniczek i Bagażowy nr. 13”.
- Corso: „Kapitan Hasard” i „Zapomnisz o mnie”.
- Edison: „Tajemnica Cytadeli w Dęblinie”.
- Harfa: „Maciste Imperator”.
- Metropolis: „Wiosenna miłość” Na scenie Din-Don.
- Nowości: „Małżeństwo bez ślubu”, na scenie wielka rewja „Noc Hawaj”.
- Odeon: „Walc miłości”.
- Orzeł: „Niepokromiony George O'Brien”.
- Renaissance: „Niewolnicy życia”.
- Roxy: „Muzulmanka”.
- Słońce: „Trader Horn”.
- Tecza: „Wszystko na sprzedaż prócz serca”.
- Wilsona: „Indyjski Grobowiec”. II serja.

Dziewczyna
z porządnej rodziny samodzielnym gotowaniem prasowaniem sztywnej bielizny z własną posadą poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 19 576

Sierotę wojenną
lat 15 oddam do rodziny gdzie mógłby się wyuczyć rzemiosła, względnie kupiectwa najchętniej na prowincji Oferty Kurjer Poznański zdw 19 495

Dziewczyna
lat 19, ze wsi przedewszystkiem czysta cośkolwiek gotowaniem — szuka posady zaraz lub 1 Oferty Kurjer Poznański zdw 19 786

Dziewczyna
samodzielnym gotowaniem poszukuje posady od 1. 2. w mieście lub na wyjazd język polski, niemiecki Gdynia — Gdańsk Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 805

Szofer
stolarz poszukuje posady może w wolnym czasie pracować jako stolarz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego n w 8126

Panienska
młoda inteligentna umiejacą cośkolwiek gotować poszukuje posadę od 1. 2. najchętniej do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego r w 4166

Osoba
młoda poszukuje posady do mniejszej rodziny do wszystkiego świadectwa bardzo dobre Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 19 746

500 — 1000 zł
kaucji za jakakolwiek bądź posadę. Praktyka z branży delikaterskiej i kolonialnej. Niekonieczne w branży. Referencje pierwszorzędną. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 961

Piekarski
pomocnik z kilkuletnią praktyką pracujący samodzielnie poszukuje pracy Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 459

Urzędnik
gospodarczy kawaler lat 39, z kaucją przyjmie posadę urzędniczą lub pisarską. Wynagrodzenie obojętne Oferty Kurjer Poznański zdw 18 597

Szofer
ślusarz kowal maszynista, dobry mechanik, trzeźwy sumienny, uczciwy trzy lata we większych majątkach poszukuje posady w majątku zaraz lub od 1. 4. 32 Łaskawe oferty uprasza nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 18 590

Służąca
z gotowaniem poszukuje zaraz posady Oferty Kurjer Poznański zdw 19 305

Ekspedjent
z kaucją 3000—5000 z branży konfekcyj bławatów potrzebny Oferty Kurjer Poznański zdw 19 545

Dziewczyna
przychodnia do dziecka może się zgłosić. Szamarzewskiego 26 a mieszkanie 6. zdw 19 485

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem do wszystkiego Zgłoszenia 2—4 Sokołowska Plac Wolności 6 mieszk. 8. zdw 19 531

Uczeń
zegarmistrzowski potrzebny. B. Białas, Marsz. Focha 4. zdw 19 620

Poszukuje
do pomocy w składzie piekarskim panienski przystojnej, bezwzględnie uczciwej 1. 2 z całym utrzymaniem. Piśmienne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 619

Uczennica
do prasowania potrzebna Prągowalnia, Matejki 39 zdw 19 628

Panienska
do śniadalni za półwczek 600 zł. Adres Kurjer Poznański zdw 19 677

Poszukujemy zastępców
Bezkonkurencyjny artykuł Każdy właściciel samochodu pewnym odbiorcą. Pewny zarobek przy małym wkładzie kapitału! Tylko poważni reflektanci (rutynowani kupcy zdolni do prowadzenia zastępstwa zgłoszą się do Kurjera Poznańskiego pod zdw 19 777

Pomocnik
fryzjerski dzielna siła. Wojkowska, Półwiejska 5. zdw 19 761

Siła
obeznana w składzie papieru potrzebna na 4 tygodnie z utrzymaniem i wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 772

Parkietówki
przystojne, wymowne na pensję, przyjmie Paryżanka, Półwiejska 30 zdw 19 759

Ekspedientka
dzielna z branży cukierniczej potrzebna z odpsem świadectw. — których się nie zwraca Oferty do Kurjera Poznański zdw 19 745

Do
lekkiej współpracy (współnictwa) zyskowego przedsiębiorstwa przyjmie uczciwą osobę z gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 824

Akwizytorów
do sprzedaży wiecznych piór na raty poszukujemy Warszawa, Senatorska 24 „Universal” n w 912x

Dziewczyna
starsza dobrze polecona potrzebna. Adres Kurjer Poznański Stary Rynek r w 4168

Zdolna maszynistka
znająca begle na maszynie Remington portable potrzebna na kilka dni. Zgłoszenia osobiste do dnia 21 stycznia od 9 do 9.30. Pl. Działowy 11 H Mazurek zdw 19 646

Panie
posiadające maszyny do pisania z ładnymi, wyraźnymi czcionkami otrzymają pracę masowem przepisywaniem listów oryginalnych Zgłoszenia wraz z ceną na list oryginalny jednostronny z jedną wyraźną kopią i ceną na dwustronny obszerny list również z jedną wyraźną kopią uprasza się wraz z życiorysem do Kurjera Poznańskiego pod n w 8125

Marszantka
z got. 3000 zł do samodzielnego prowadzenia oddziału prócz pensji udział w zyskach Oferty Kurjer Poznański zdw 19 828

Uczciwa
czysta świadectwami do wszystkiego Zgłoszenia 3—4 Chelmońskiego 8, mieszk. 6. zdw 19 810

Wspólnika (czki)
z kilkoma tysiącami do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa poszukuje od zaraz. Zgłoszenia pod „WK 303” do skrytki pocztowej 240. Katowice. Tw 802

Praca
w poważnym przedsiębiorstwie stała natychmiast za półwczek 1000—2000 zł dobra płaca i gwarancja Oferty pod „WK 304” do skrytki pocztowej 240 Katowice. Tw 803

Poważna firma
poszukuje na stałą posadę dwie panie jako kierowniczkę filij. — Potrzeba 1000 zł Zgłoszenia Kurjer Poznański r w 4179

Pod opaską

wysyłamy „Kurjera Poznańskiego“ również. Przedpłata przy wysyłce pod opaską wynosi

9 złotych miesięcznie

(abonament 4,— zł, porto 4,75 zł, opaska 25 groszy, razem 9,— zł, za granicę 11 złotych miesięcznie (abonament 4,— zł, porto 6,75 zł, opaska 25 groszy, razem 11,— zł). Nadesłanie należności przed 1 każdego miesiąca zapewnia regularną, codzienną ekspedycję. Przy zamówieniu prosimy donieść, czy gazetę wysłać w opasce firmowej lub krytej.

Administracja

Posługaczka
z dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 801

Panienska uczciwa
umiejacą dobrze haftować poszukuje miejsca do dzieci za małym wynagrodzeniem (miejscowość obojętna). Oferty Kurjer Poznański zdw 19 792

Służąca
dobrem gotowaniem poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 19 2301

Doświadczona
pielęgniarka (Niemka) dla niemowląt z dobrymi referencjami poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 19 723

Dzielnia
dziewczyna poszukuje posady na wieś lub miasto Oferty podaniem pensji Kurjer Poznański zdw 19 722

Kierownik młyna
do samodzielnego prowadzenia młyna przemiału 700 centnarów potrzebny Kaucja pożądana do 1000 zł. Zgłoszenia odpisy świadectw Kurjer Poznański zdw 19 714

Panna
lat 25 poszukuje posady do samodzielnego prowadzenia domu u samotnej osoby Oferty Kurjer Poznański zdw 19 798

Uczciwa
dziewczyna dobrze got. szuka posady zaraz lub od 1. 2. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego d w 19 741

Służąca
czysta, uczciwa dobrze gotuje, poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański r w 4170

Dziewczyna
uczciwa sumienna, czysta poszukuje posady do wszystkiego od 1. 2. lub zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 19 751

Dziewczyna
skromna pracownica z dobrymi poleceniami poszukuje posady zaraz lub 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 753

Osoba
w średnim wieku zaufana, znająca się na gospodarstwie domowym i prasowaniu sztywnej bielizny poszukuje posady od 1. 2. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 763

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański r w 4165

Ogrodnik
kawaler, obeznany w kwiaciarstwie warzywnictwie, szkółkarstwie (specjalność: goździki chryzantemy byliny, nowalje) poszukuje posady, 10 letnia praktyka, pracowałem dużych ogrodnictwach handlowych. Pierwszorzędne świadectwa i referencje Łaskawe zgłoszenia E. Kotlarski, Leszno Wolności 9. zdw 18 865

Rządca gosp.
samotny lat 30 ze szkół rolniczych i praktyka w maj. intensywnych, obeznany w uprawie ciężkich i lekkich gleb, chowaniem inwentarza itd poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 969

Rolnik
lat 29, z praktyką w maj. Ks. Poznańskie, Zamilowany rolnik i hodowca z dobrymi referencjami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 970

Urzędnik gospodarczy
lat 27, z 6½ roczną praktyką i ukończoną średnią szkołą rolniczą, poszukuje od 1 lutego 32. posady. W obecnej 2.800 morgowej posiadzie 2½ roku. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 938

Mogę polecić uczciwą
i dzielna gospoście średnim wieku. Prowadziła u mnie przez 3½ roku samodzielnym gospodarstwem domowym we większym majątku, jest obeznana swoim zawodem. — Także na probostwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 020

Maszynistka
z biura adwokackiego z trzyletnią praktyką, zmieni posadę. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 964

Piekarski
pomocnik z dłuższą praktyką poszukuje posady miejscowości obojętnej. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 18 803

Dziewczyna
nawskroś uczciwa z dobrymi świadectwami poszukuje posady z samodzielnym gotowaniem zaraz lub 1. 2. 32 r. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 225

Absolwentka
Szkoły Handlowej umiejacą dobrze księgowość podwójną korespondencje handlową stenografję i pisanie na maszynie poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznański zdw 19 230

Ogrodnik
kawaler, sumienny, pracowity przyjmie posadę samodzielną od każdego czasu z dobrymi świadectwami na żądanie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 212

Książkowy - bilansista
wszelkie prace biurowe i maszynowe znający szuka posady zaraz Łaskawe oferty pod zdw 19 204

Sierota
lat 17, poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 203

Absolwent
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje posady ucznia drogerijnego. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 236

Aptekarska
siła techniczna żeńska, oznamiona z wszelką pracą apieczną do breimi świadectwami, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 295

Szofer - monter
z kilkuletnią praktyką, trzeźwy, sumienny w swym zawodzie pewny. 7 lat ostatniej posadzie szuka pracy od 1 kwietnia lub wcześniej. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 226

28 WOLNE MIEJSCA

Poszukuje
od 1 kwietnia ogrodnika kawalera dobrze poleconego Stanisławowa Turno Poznań, Aleja Chopina 4. zdw 624

Samotnej
dam pokój za posługę. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 198

Osoba młoda
inteligentna skromna z pewnym wykształceniem, któraby się chciała zająć gospodarstwem u dwójga osób znajdzie miłe miejsce w Genewie. Dobre gotowanie i szycie bielizny wymagane. Traktowanie towarzyskie i rodzinne. Płaca 50 złotych miesięcznie i wszystko wolne — Kosztów podróży nie zwraca się. Oferty z podaniem wieku podobiżną i daną wstępu adresować Kurjer Poznański zdw 19 474

Dziewczyna
do posyłek mogą się zgłosić. Lodowa 1, mieszkanie 5. zdw 19 490

Kasjerka
z kaucją 1000—3000 potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 544

Dwie
młode, zgrabne wymowne tancerki do rewii objazdowej potrzebne zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 460

Posługaczka
uczciwa młoda, 3 razy tygodniowo przed południem Łazarz. — Adres Kurjer Poznański zdw 19 452

Zelaźniaka
z udziałem ca. 6000 zł do składu żelaza poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 19 251

Parkietówki
3.— dziennie kolacja, procent. — Restauracja Półwiejska 5. zdw 19 450

Jedną ekspedientkę
do wypomóżki na soboty, przyjmie K. Przybyła, św. Marcin 24. P w 10 331-332

Posługaczka
przed południem za stancję zaraz potrzebna. Zgłoszenia Łakowa 7 a. m. 16. zdw 19 672

Dzielnia
ekspedientka rzeźniczka od 1. 2. może się zgłosić. A. Wujer, Kraszewskiego 7. j w 2386

Gospodyni
z smacznym gotowaniem oraz do wszelkich prac domowych samodzielnej bezwzględnie uczciwej poszukuje (samotny) adwokat na prowincji. Zgłoszenia możliwie z fotografią i odpsem świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 19 618

Humor zagraniczny

W kraju rozwodów.
...i daj zdrowie tatusiowi i mamusi, mężowi mamusi i żonie tatusia, a także nowemu narzeczonemu mamusi. (Life, N. Jork). S. F.

Przedpłata na luty 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 do domu i zł 5.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 1-amowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11. większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filija Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.